JOANNIS SELDENI J.C. DE SUCCESSIONIBUS IN BONA DEFUNCTI, SEU IURE...

John Selden

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
22 B
53

M

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

25. g

11-E-7

11.3.L. 11 E. 13.4.A.9.

Digitized by Google

Digitized by Google

Joannis Seldeni J. C.
De
SVCCESSIONIBVS
in Bona Defuncti,
Seu
Iure Hæreditario,
Ad Leges Ebræorum, quæ, florente olim eorum Republicâ, in vſu,

Liber Singularis,

Ex Sacris Literis, vtroque Talmude, & Selectioribus Rabbinis, id eſt, ex Iuris Ebraici Fontibus, Pandectis, atque conſultiſsimis Magiſtris, deſumtus.

——*Et Sordes, arcta inter Vincla, recuſat.*

BIBL. COLL. ROM. SOC. IESV
BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

LONDINI,
Typis *Guillielmi Stanesbeij.* Et proſtant apud *Edmundum Weauer*, & *Joannem Smithick.*
M.DCXXXI.

Digitized by Google

Digitized by Google

Prolegomena.

De Opuſculi, tum in deſignandis Succeſsionum apud Ebræos Formulis, *tum in præbendo* Iuris Ebraici ritè dignoſcendi Specimine, *vtilitate. Verpi Iuramentum per* Anchialum, *apud* Martialem, *explicatur.* Talmudis Vtriuſque *Autoritas, Partes, Compoſitio, Æuum. Et de* Scholarum Legi *publicè* prælegendæ Hieroſolymis, *ante excidium ſub Veſpaſiano, frequentia.*

OPuſculum hoc *De Succeſsionibus*, quod ex vtroque *Talmude*, & Hieroſolymitano & Babylonio, id eſt, ex Pandectis Iuris tam Ciuilis quam Sacri, quod Ebræis, florentibus eorum rebus, in vſu erat, & è Selectioribus Rabbinorum commentarijs, præter Sacras Literas, dum tranquillo Carceris abundauimus Otiô (inter id genus alia momenti grauioris) congeſsimus, adeò in arcto, fateor, eſt & inglorius labor; ut inter ea forſàn duntaxàt æſtimandum non paucis videatur quæ, planè inutili reconditioris vetuſtatis quiſquiliarum ſaffaniarumque aperturâ, Curioſioribus atque eis qui operoſitate, in priſtino ſeculo, ſuperuacuâ nimiùm amant occupari; tantùm pla-

cere ſolent. Et certè quin eo nomine fauentiſſimè à compluribus excipiatur, dubitari nequeo. Ita ſcatent paſſim feruentia ejuſmodi Studia & impetuoſi in ea feriatorum hominum affectus; ſiue quia, præſentis æui tædio ac ſcelerum odio, ad annos præteritos, qui tamen à Scriptorum reticentia meliores maximè videntur, recurrere libet, ſiue quia noſtris, ut fit, neglectis, aliena potiùs, vt Exteros terrarum Tractus, Mores, Status, Actus, Domeſtica in ſuper habentes, affectamus, non ſine graui animi vitio & ſolenni. Sed eo vacant æqui rerum eſtimatores, quales ſunt qui & Vetera & Extera, & diligentèr & prudentèr indagant, conſulunt, in partes trahunt, & meritò interdùm venerantur; quæ nimirùm ſiue rerum Diuinarum Humanarúmue Scientię ſiue rebus Agendis Decernendiſue ſunt vllatenùs impræſentiarum conducibilia. Atque ut parùm à Veternoſo diſtat, Nudæ ac Inanis deperire Vetuſtatis cariem, ita ſanè eam, quæ Poſteritati, per tenebricoſa Ignorantiæ Dumeta, aliàs errabundæ, faces præfert etiamnùm limpidas, ſiue vltrò reijcere ſiue in Quæſtionibus diſceptandis, vbi commodè fieri poteſt, non adhibere, aut Agyrtæ eſt, aut Fanatici, aut Lucumonis ignaui. Cum igitur non modò Theologi Chriſtiani ſed etiam Iuriſconſulti & Politici, ex priſcis Ebræorum moribus, ſingularibus ſancitis, quæ ab ipſo Numine eis præſcripta ſunt, ſubnixis, Normas non rarò atque Argumenta dijudicandis controuerſijs aliquot, ſumant; etiam & hiſce id quod præſtitimus & gratum fore & vſui (quod maximè cupimus) eſſe poſſe vix ambigimus. Idque tum qua *Succeſſiones* explicat, tum qua *Specimen* eſt *Ebraici Iuris ritè dignoſcendi*. Nam dum *Succeſſiones* eo explicantur, ſeu dominij à defunctis tranſmiſſio (quæ omnium apud homines,

mines rerum Ciuilium maximè communis eſt, eoque etiam nomine heic magis aduertenda) ita peculiaris Ebræorum mos & à multiplicibus Chriſtianorum, tam vetuſti quam præſentis æui, formulis diſcrepans cernitur, ita ſubtilia Magiſtrorum interpretamenta atq; recepti apud Gentem de hac re juris apices panduntur, ut & Sacras de Hæreditatibus Leges ab eis quibus præſcriptæ ſunt, explicatas præſtò habeant Theologi; Subtilitates forenſes, pro Gentis indole repertas, nec minoris forſan æſtimandas quam complures quæ Româ, Spirâ, Neapoli, Pariſijs, Florentiâ, Genuâ, Tarracone, ac à Tribunalibus alijs Iuriſconſultorumque Collegijs in Europâ celebrioribus, innumeroſis Deciſionum, Reſponſorum, Opinionum, Conſiliorum voluminibus, afferri ſolent, agnoſcant Iuriſconſulti, & demùm aut Normam à Iudiciali Ebræorum jurè alijs Rebuſpublicis non neceſſariò petendam, aut totum Chriſtianum orbem, in bonis ab Inteſtato deferendis ac Iure Hæreditario, libentèr hactenùs erraſſe concedat id Politicorum genus quod ſiue mutua Ciuium officia ſiue Rerum Dominia ad Ebræorum mores exigi velit; ceteri verò, inter variantia gentium ſancita ac Mores, etiam & hæc, jucundè cum judicio; nec ſine vtilitate, contemplentur. Quin & Iudæis ipſis, quorum in Germania, Italia, Polonia, Belgia, Familiæ non ſunt infrequentes, Leges de Succeſſionibus Sacræ, cum interpretamentis Talmudicis ac Rabbinicis, hodieque in vſu ſunt, vbi aut expreſſè principum Chriſtianorum ſanctiones contrarium de eis non ſtatuerint, aut mores aduerſi, Sanctionum vim ſortiti, neutiquam inoleuerint. Id quod de alijs Legis Moſaicæ non paucis capitibus dicendum. De qua re conſulere licet C. tit. de Iudæis l. 8 Iudæi, & DD. ibidem, C. Theodoſ. lib.

XVI, tit. VIII, l. 22. Calderin. Conſil. 10 & 30, Alex-and. lib. 6. Conſil. 6, Io. Coraſium Miſcellan. Iuris Ciuilis lib. 5. cap. 6. Franciſc. Zoannettum Rerum quotidianarum cap. 60, Tiraquell. de Iure Primigeniorum quæſt. 66 num. 22. Cirjerum in Tract. ejuſdem rei lib. 1. quæſt. 16. Anton. Ricciullum, Tract. de Iure Perſonarum extra Eccleſiæ gremium exiſtentium lib. 2. cap. 14 & 15, & ſeqq. Marquard. de Suſannis part. 2. de Iudæis, cap. 1. §. 1. cap. 2, §. 6, & 4, §. 1, & ſeqq. præter Felinnm ad tit. de Iudæis, cap. 5. Iudæi ſiue Saraceni; vbi *quando Lex Moſaica*, inquit Felinus, *non eſt generaliter reprobata, quoad ipſos Iudæos præualet Legi Ciuili.* Et Marquardus de Suſannis, *Regula*, ait, *per quam concluditur Iudæos ligari Iure Communi & cauſas eorum ſecundum Iuria Communia diffiniendas, limitatur non habere locum in caſibus in quibus Lex Moſaica ſpecialiter aliquid diſponit, quæ non ſit expreſſe reprobata per Ius Canonicum, Ciuile, Statuta, aut per Conſuetudinem.* Et ſignantius de Succeſſionibus & Lege, qua apud Ebræos hodiernos ſunt decidendæ, idem Iuriſconſultus dicta parte cap. 4. § 8. & Antonius Ricciullus Tractatus jam memorati libro 2, cap. 15, §. 13. De Succeſſione autem & legitima liberorum qui Iudaiſmo renuntiarunt, ſanctio eſt peculiaris Pauli III Pontificis Romani, quem anno ſalutis MDXLII latam habes in Laertij Cherubini Bullario Tom. 1. pag. 666, Conſtit. 32, & in 7. Decretal. tit. de Iudæis cap. 3. De qua videſis Nauarr. lib. 5, Conſil. 2. Et de Samaritarum (qui item Ebræi) Succeſſionibus, vide Nouellam CXXIX & CXLIV. Adde C. Theodoſ. lib. XVI, tit. VIII l. 28. Extra autem Sanctiones ejuſmodi aut Mores locorum aduerſos, illud de Ebræis Romæ degentibus à Iuuenale Satyr. XIV dictum fere etiamnum obtinet.

Ro-

Romanas autem ſoliti contemnere Leges
Iudaicum ediſcunt & ſeruant, ac metuunt Ius
Tradidit arcano quodcunque volumine Moyſes.

Et ad tenaciſſimam illam Patriarum ibi Traditionum obſeruationem aliarumque contemptum, attinet illud Martialis lib. IX, Epig. XCV, ad verpum Poëtam;

Illud me cruciat, Solymis quòd natus in ipſis
Pædicas puerum, verpe poëta, meum.
Ecce! negas iuráſque mihi per Templa tonantis;
Non credo; iura, verpe, per Anchialum.

Quod de *Anchialo* ſiue vrbe ſiue puero habent, ad Epigramma, viri ſane doctiſſimi, planè nihili eſt. Incomparabili V. Ioſepho Scaligero primùm ſuboluit, ex Ebræorum fontibus, interpretationem heic petendam. Ideo אלה חי *Chi ala*, id eſt, *viuit Deus*, iuramenti formulam Ebræis vſitatam, ita Martialem decepiſſe autumat, vt *per Anchialum* eos iuraſſe ſentiret ac à pædicone heic tantundem poſtularet. Sic ille in Prolegomenis ad Emendationem Temporum & in literis ad V. Cl. P. Scriuerium vti in hujus ad Martialem notis habetur. Vir autem doctiſſimus Thomas Farnabius noſter, ex אם חי אלה *Am. chi ala* id eſt, ſi viuit Deus, aut ignoratum Martiali aut malè intellectum *Anchialum* factum autumat. Tantorum Virorum conjecturas ſine inuidia ſuſpicio. Sed neutram amplecti libentèr queo. Malim ſane ipſum poëtam, rei quam ex Ebræorum in vrbe conſuetudine ſcire facile potuit ſatis heic ſcientem fuiſſe defendere, atque ipſiſſimum Ebræorum juramentum exactè ſatis expreſſiſſe. Scimus quidem Iurandi formulas (quæ frequentiùs in confabula-

bulationibus adhibitæ) apud veteres, contractâ pro more pronnntiatione, ante alias, in vocabula, ab analogia, ſi cetera ſpectemus, grammatica, nimis aliena degenerâſſe; veluti quæ in Pol, Perpol, Ædepol, Mecaſtor, Mehercle, Medius fidius, apud Plautum & Terentium contrahuntur. Tertullianus de Idololatria cap. XX, *Conſuetudinis vitium eſt* mehercule *dicere* & medius filius, *accedente ignorantia quorundam, qui ignorant iuſiurandum eſſe per Herculem.* Nam Herculem vtraque formula innui volunt qui Iouis ſeu Διὸς filium in Medio Fidio reperiunt, vt Feſtus, qui ceteras fere contractas explicat. Etiam hodieque ſimile fieri in obuijs Chriſtianorum juramentis, videmus. Atqui apud Martialem integra videtur mihi fuiſſe hæc formula; יפרע חי עולם *iperan chi olam*, id eſt, *vlciſcatur* aut *vindictam ſumat is qui viuit in æternum*, ſi pejerauerim. Adeo vt ita potius ſcripſerit Martialis,

Non credo, iura verpe, iperan chi olam.

Quod quam facile à librarijs, qui ignota ſibi vocabula in ea quæ cognati ſoni notiora ſunt vertere ſolent, in *per Anchialum* mutari poſſet, nemo non videt. חי שלם *Chi olam* ſeu qui *viuit in æternum*, ſiue ζῶντα εἰς τοὺς αἰῶνας αἰώνων (quod idem ſonat) ex celeberrimis Dei Optimi Maximi (qui ſolus ab Ebreis exulantibus plerunque cultus) cognominibus eſſe ſacris, tum ex ipſa re liquet, tum ex Daniele XII, 7, & ex IV, 31, vbi Chaldaice vocatur חי עלמא. *Chi alma*; quod idem eſt, & ex Apocalypſ. IV, 9 & 10, & XV, 7. Ipſam hiſce verbis formulam Iuramenti conceptam, nondum, fateor, compertam habeo. Sed primo, quem citauimus, Danielis loco, legitur; וישבע בחי העולם & *iurauit per Chi baolam* ſeu *per Chi*

olam

olam, id eſt *per eum qui viuit in æternum*; vnde cognomen illud iuramentis adhiberi ſolitum eſſe ſatis ſit manifeſtum. Nam tametſi de Viſione illud dictum eſt, attamen ad Humanos & receptos dictum eſt mores, vt alia tum ibidem tum in Viſionibus alibi. Ex Syriaco autem ſeu Chaldæo in Magiſtrorum, id eſt Rabbinicum ac Talmudicum, ſermonem, ſignificatio iſta verbi פרע (quod alia notione in ſacrarum literarum Ebræo paſſim vſurpatur) vt alia innumera, manauit. Vnde Rabbi Ioſe Bar Chilpetha, in Talmude Hieroſolymitano, tit. *Sanhedrin* fol. 18, col. 1, cum duo litigantes eum ſibi Iudicem ita tantùm ex profeſſo agnoſcebant ſi ſententiam ferret iuxta דין תורה ſeu *ſecundum iudicium Legis*, at, inquit, אני אני ידע דין תורה אלא הידע מחשבות יפרע מאותן האנשים מקבלין עליכון מה דנא אמר לכון *Ego haut ſcio quid fuerit Iudicium Legis. Sed is qui Cogitationes veſtras ſcit* (ὁ καρδιογνώστης) *vindictam ſumet de vobis qui viri eiuſmodi eſtis vt quod Iudex vobis pronuntiare debet, id præiudicare audeatis.* Quin & formula ita ex lingua barbara (nam & formulas juramentorum hodieque ſciunt etiam ij qui aliàs linguæ, in qua vſurpantur, ignari ſunt) ſumta alluſionem inſuper habebat, eamque ijs, qui tinniente inuicem ſyllabarum ſono capiuntur, lepidam, ad formulam Romanam qua præpoſitio *per* adhibita. Nam Pentameter, ſynalœphæ ratione, ita labitur ac ſi plane legeres *verpe per anchiolam*, quod τῷ *per templa Tonantis* ita reſpondere videatur. Nec quem moueat quod τοῦ ע (elementum toto gutturis nixu pronuntiandum) in יפרע per *an*, in שלם verò, ſequente *Vau*, per O exprimatur. Variam eſſe eius elementi pronuntiationem apud veteres pueri ſciunt, & vtranque admiſſam. Sed inprimis heic congruum eſt, vt τοῦ ע, litera

* alia

alia gutturali ſequente in primo loco, etiam eiuſdem orationis, *-anchi*, in ſecundo, pro vocalis adiectæ vi, *olam* faciat, quod doctos faſſuros non dubito. Alibi notauimus item Græcos veteres τὸ ν ad dictionum fines non aliter ac in compoſitionibus in γ interdum, interdum in μ, pro primi ſequentis vocabuli elementi natura, & pronuntiatione & ſcriptione vertiſſe. Quin ש per Gamma pronuntiari interdum veteribus ſcimus, vt in Ragau, Gomorra, Raguel, alijs. ſi igitur dicebant *iperag chi olam*, expreſſius *Anchiolam* nullibi eſt. Nam & Græco more, Ἀγχίαλος ſcribitur Anchialus. Et res heic ſatis palàm eſt. Neque coniecturæ obeſt, quod Syriaca, non Ebraica, erat verparum eo æuo lingua vulgaris, vt ſciunt docti. Nam ex lectione ſacrarum literarum, & frequenti dialecti Rabbinicæ vſu, etiam Ebræa non paucis eorum intellecta & ſæpe vſurpata eſt, maxime in ſolennibus formulis, eiſque vt fieri ſolet, breuiuſculis. Et tam Rabbinicâ quam Ebraicâ, quæ pura eſt, dialecto, Verba illa ita, vt expreſſimus, ſonant. Syriaca autem haut parùm in alium ſonum flectuntur. Iam verò Martialis, non magis quam Iuuenalis inſcius moris Ebræorum, quo leges & religionem Romanam planè contemnebant ritibus & præceptis Moſaicis in aperto addictiſſimi, etiam tantundem exprobrat verpo, dum ad patriam iuramenti formulam, qua fallere non auſurum exiſtimabat, eum adigere voluit. Ità ſane Principum Chriſtianorum leges exigunt à Iudæis, vt in eorum iuramentis forenſibus Deus cognomine aliquo ipſis ſignantiùs agnito deſignetur, veluti *vnico*, *viuente*, *omnipotente*, *Creatore Cœli & Terræ &c.* Vt habetur in Speculatore, tit. de Iuramento Calumniæ, §. *reſtat*, ſub finem, Marquardo de Suſannis, de Iudæis & alijs

lijs Infidelibus part. 2. cap. 5. §, 10, Repertorio Inquiſitorum, §, Iuramentum pag. 501, in Ordinatione ſuper Iudicio Cameræ Imperialis, tit. LXXXVI, Burchardo de *Mangelfeld* in Iure Municipali Magdeburg. tit. CXXXIX, Leunclauium in Iure Græco-Romano Tom. I, pag. 119, alibi. Quin fortè Martialis, ex verparum in vrbe morum obſeruatione, perjurij eum pœna, id eſt, loris cædi dignum, ſi ita iuraret, tacite innuit. Nam tametſi peierantibus per Deos Romanos, ſupplicium nullum præter exitium à Numine expectatum, erat tunc in vſu, attamen ex Ebræorum Legibus (quibus, inter Iudæos ipſos, principum gratiâ locus erat aliquis, etiam in vrbe; de qua re videſis C. tit. de Iudæis, l. 8. & Dionem, vbi de Iudæis, lib. XXXVII, ſeu Xiphilinum in Pompeio) ſponte peierans ſiue per nomen ſiue per cognomen Dei O. M. inter confabulandum (nam perjurij forenſis alia erat ratio) loris cædēdus erat. Idque ex interpretatione Legis Deuteron. XXV, 2, latæ. Quod ſcimus ex Miſna, tit. *Shebuoth*, ſeu de Iuramentis cap. III. זה היא שבועת ביטוי שחייבין על זדונה מכות *Hoc eſt iuramentum futiliter pronuntiatum, cuius qui ſcienter reus eſt, plagis cæditur.* Et ſibi vetita, ſine expreſſa pœnæ adiectione, loris punienda, ſed nunquam pluribus quam XXXIX plagis plerunque ſtatuebant. Ad quod attinet illud D. Pauli II. ad Corinthios XI, 24. *A Iudæis quinquies quadragenas, vnâ minus, plagas accepi.* At Paulus ciuis erat natalibus Romanus, vnde, Lege Portia, à verberibus immunis. Vide Act. Apoſt. XXII, 25, & ſeqq. Sed qua Iudæus erat, & Iudæorum legibus de plagis, quæ nec legi Portiæ, in foro Iudaico ceſſerat, obnoxius, ab eis cæſus eſt. Atque hodie huiuſmodi, in feſto Reconciliationis, pœna peccantibus verpis, ex more ſuo in Ger-

Digitized by Google

mania, alibique degentibus, infligi ſolet, vt videre eſt in Synagoga Iudaica V. Cl. Ioannis Buxtorfij cap. XX. pag. 409. Quin nec ita exploratum mihi videtur τὸ *Templa Tonantis* (quà ſaltem iurantis mentem occupabat) apud Martialem, pro Iouis delubris ſumi. Prouocat verpum ad patriam iurandi formulam, eamque qua maior nulla. Gentis religione ac pœnæ timore ductus is abſtinuerat. At periurium Ebræis non magis vetitum quam alienorum Deorum nominibus vti. Exodi XXIII, 13. *Non memorabitis nomen Deorum alienorum, non audientur ex ore tuo*. Neque hoc quam illud minùs ex lege punitum. Maimonides Halach. Sanhedrin cap. XIX, ex Talmude, enumerat לאוין שבתורה שאין בהן לא כרית ולא מיתת בית דין שלוקין עליהן *præcepta negatiua in Lege, quibus, neque Exciſionis pœna* (quæ à Numine expectabatur) *neque capitali ſupplicio forenſi præſcripto, plagæ debebantur*. Numerus eſt CLXVIII. Octauus ibi eſt, de eo cuius ex ore שם עבודה זרה ſeu *nomen Dei alieni* auditum. Vix eſt igitur vt credamus, verpo, qui *per Iouis Templa* in patriam religionem grauiſſimè committens, iuraſſet, idque palàm ac aperte (nam ex alijs flagitijs quibus inquinatus eſt opertis ſecretioribuſque, dijudicandum non eſt) religioni adeo fuiſſe eandem ob cauſam, Deum itidem Viuentem periurio, quod æque tutum fuiſſet, laceſſere. *Per Templum Dei*, aut *Dei Tonantis* iuraſſe mihi videtur, id eſt, בבית אלה הרעם; quod vt de Templo Hieroſolymitano, ſub Epigrammatis æuo, exciſo, intelligebant Ebræi, ita etiam iuramentum illud plane inane fuiſſe nec iurantis conſcientiam obligaſſe, ſententia impia Magiſtrorum diu antea inoleuerat. De ſententia huiuſmodi conſtat apud D. Matthæum XXIII, 16. *Væ vobis Duces cæci, qui dicitis ſi*

quis

Digitized by Google

quis per Templum iurauerit nihili eſt. Neque ſanè per Iouis Templa, ſed per Ipſum aut Iouem Lapidem, ex more Romano iurabant. Et Tonantis nomen, quod Ioui tam frequenter tributum, ex ſacris literis præſtò ſatis erat Iudæo; vt ſcire licet ex I, Samuel. II, 10 Pſalm. XXIX, 3, alibi. Aut igitur fefellit Martialem verpa dum de Iouis Templo iuramentum, per Hieroſolymitanum præſtitum, capi volebat, aut (quod non ita vero eſt diſſimilimum) ipſe Martialis receptam de hujuſmodi, quo fallere Iudæi ſolebant, juramento ſententiam, Romę itidem edoctus, & inſignis, ex perjurio, impietatis eum accuſat & ad id genus juramentum inuitat quod tum Numinis, tum imminentis à foro Ebraico Pejeranti pœnæ reſpectu, ſatis eſſet horrendum. Magis firmat quæ diximus, libertas vitæ Iudaicæ ſub Domitiano, ſiue Martialis tempore, quæ aliquoties ab alijs Imperatoribus ex vrbe pulſa. Nam ſoluto pretio ad fiſcum, qui etiam huic rei ſingularis erat, adeoque Iudaicus dictus eſt (vnde & de frequentia gentis ibi habita, è qua mores eorum facilius ciuibus innoteſcerent, judicandum) liberè ac ſuo more viuebant. Suetonius in Domitiano cap. XII. *Præter ceteros, Iudaicus fiſcus acerbiſſimè actus eſt, ad quem deferebantur qui veluti profeſſi Iudaicam intra vrbem viuerent vitam, vel diſſimulatâ origine impoſita genti tributa non pependiſſent.* Sed hæc fortè extra callem.

Quod ad *ritè Dignoſcendum ius Ebraicum* attinet, firmatur ex hoc *Specimine*, nimiùm in eo cœcutire homines qui Iuriſconſultos ejuſdem gentis minimè conſulunt, Patrum ſiue veterum ſiue Recentiorum Chriſtianorum, qui aut non omninò, aut rariſſimè, aut perfunctoriè eos ipſi conſuluere, obitèr adnotatis oſcitantèr contenti. Doctiſſimus alioquin Origines ipſe in Homilia-

lia XXII ad Numeros, tum Ebraici tum in Imperio Romano alibique recepti iuris de Succeſſionibus imperitiam prodit inſignem dum de vtroque ad hunc modum pronuntiat, ad legem dicti libri capite XXVII latam. *Hæc ſecundum hiſtoriam* (inquit; Græca eius Homiliarum nondum puto comperta ſunt) *quid vigoris habeant omnibus palàm eſt, qui ſciunt leges iſtas non ſolùm apud filios Iſrael cuſtodiri ſed apud omnes homines, qui tamen legibus viuunt; vnde apparet quomodo libertas filiarum Salphaat* (Zelophchadi) *non ſolum ipſis Hæreditatem contulerit, ſed & perpetua viuendi iura ſeculo dederit. Vides quanta ſit etiam Hiſtoriæ ipſius vtilitas in Lege Dei. Quis poteſt Leges illas aliquando diſſoluere, quibus vniuerſus vtitur mundus?* & paulò pòſt, *Ponitur Lex Dei de Succeſſione, vt primo Filius, filia ſecundo in loco ſuccedat, tertio frater, quarto patris frater, quintus verò gradus certum aliquem non deſignat, ſed quiſquis illi propinquior ex omni familia fuerit, vt ipſe ſuccedat.* Neque enim modus Succeſſionis heic deſcriptus is eſt qui, ex Lege ſacra, Ebræis omninò in vſu; neque is qui eis, ex ea, in vſu erat ceteris Gentibus receptus eſt. Quid igitur illud, *ſed & perpetua viuendi iura ſeculo tradidit?* Iure Romano liberi vtriuſque ſexus, etiam Origenis æuo, paritèr ſucceſſere. Item pater Patruo præferebatur, quod ab Origene heic negatur vt etiam in Iure Anglicano. Alieniſſima item ab Ebræorum moribus & perperàm intellecta eſſe non pauca quæ à viris magnis, dum de re hæreditaria ad Leges ſacras, ſine Magiſtrorum ope, diſputant, traduntur, manifeſtum ſatis fit ex eis quæ fuſè, ingenioſe, alioquin etiam doctè de iure Fratriæ, ad ſuſcitandum defuncto ſemen, ducendæ, de primogenitorum prærogatiua, de liberorum, fratrum, pa-

Digitized by Google

parentum, ſucceſſione, tribulium nuptijs, id genus alijs tractat Abulenſis ad Deuteronom. XXI quæſt. 5, XXV q. 5, 6 &c. Numer. XXVII, q. 3, &c. XXXVI, q. 8. & D. Matthæi cap. XXII, quæſt. 140. Quin Cornelius à Lapide & Bonfrerius ad Numeror. XXVII, inauditas Ebræis habent ſucceſſionis in eorum Republica formulas; vt iuris Cæſarei interpretes, qui de primogenituræ jure apud Ebræos obiter, ſed inſcienter nimis, verba faciunt, prætermittam. Alia ſunt, de ſacra illa Republica, innumera & maximi ſane Studioſis æſtimanda quorum latet plane veritas (nec aliter fieri poteſt) dum Iuriſprudentia ejuſdem, Mores, Ritus, Sententiæ receptæ, ab ejuſdem Magiſtris ad poſteros tranſmiſſæ, negliguntur. Conſulendi igitur ſumma cum diligentia Magiſtri illi, qui quam ſingularem rerum Ciuilium ſtudijs afferant vtilitatem, videre inprimis eſt in libellis aliquot pridem de rebus Ciuilbus inſcriptis; veluti Petri Cunæi *de Republica Ebræorum*, Williemi Schikarti *de Iure Regio*, Ioannis Cocceij titulo Talmudico *Sanhedrin* (cujus Miſna à Paulo Riccio, quem monuerat Maximilianus I Cæſar vt totum opus Talmudicum in Latinum transferret ſermonem, ante centum abhinc annos ſed indiligenter nimis verſa habetur etiam inter editos autores Artis Cabaliſticæ) & ejuſdem titulo *Maccoth* ſeu *de reis vapulantibus*. Hiſce accedit doctiſſimi viri Conſtantini *L' Empereur* Talmudicus titulus *Middoth* recèns editus; vt complures prætercam qui Ebraicis ſcriptoribus diligenter vſi obuiam ex eis, vbi res poſtulat, lectores docent. Immane quantum Lucis rebus quas tractant ſiue ex fontibus ſiue ex claſſicis Magiſtris iſti præbent, non ſolum præ Carolo Sigonio, viro etiam doctiſſimo & cui literæ Latinæ plurimùm debent, qui Rempublicam item

Ebræorum

Ebræorum contexuit, vti & Willielmo Zeppero Legum Moſaicarum Forenſium Explanationis autori, ſed etiam præ Conrado Bertramo qui breuitate majori quam diligentia vtcunque Ebraice eruditus & Iuriſconſultus, Politiam ſcripſit Iudaicam; vt Chriſtianum Adrichomium in Theatro Terræ Sanctę, Fortunatum Schaccum, Sacrarij Apoſtolici pręfectum, Elæochriſmat. in Myrothecio ſecundo, alios mittam qui hujuſmodi res aliud agentes, Theologi, Iuriſconſulti, Politici, Philologi, è re nata leui tangunt brachio & miſere falluntur & audacter fallunt dum ſibi ex Ebræis primò diſcenda docent. Aut introeundum eſt igitur in Gentis Penetralia, & Pandectis ejuſce ſeriò vtendum, aut ingenue fatendum, *non Liquere*, vbi de Politia Ebraica fuerit pronuntiandum. Nempe receptis, ſiue in rebus Ciuilibus ſiue in Sacris (id eſt, quæ ex Lege ſiue Iudiciali pendent ſiue Ceremoniali) eorum moribus dignoſcendis, haut magis ferè ſufficiunt Veteris Federis Scripturæ ſacræ, quam Nouum ſufficeret, vnde Politia Chriſtiana ſeu Eccleſiaſtica anteriorum ſeculorum ejuſque mutantia per Locos & Tempora diſcrimina, in Anathematiſmis, verbi gratia, Irregularitatibus, Ordinibus ac Regulis ſacris, ſacri Prouentus diſtributione, cultus Ceremonijs, id genus alijs, ſatis elicerentur. Adhibendas præterea nemo neſcit Hiſtorias Eccleſiaſticas, Conciliorum Canones, Forenſes Formulas ac Deciſiones, Decreta Pontificia, Patrum ſcita, Liturgias, Ritualia, Corpora non ſolùm Eccleſiæ Orientalis & Occidentalis ſed & ſingularum in vtraque, qua fieri poſſit, prouinciarum juris Canonici, multiplices etiam traditiones Veterum, & interpretationes atque vſus Recentiorum, ſine quibus planè mancum eſſet de Politia illa iudicium. Atque ita vt ſe res

habeat

Digitized by Google

habeat neceſſum eſt (ſi Ebræos ſpectemus) abſque Lege, quam תורה שבעל פה ſeu *Legem ore traditam* appellant, abſque forenſi vſu, atque abſque interpretamentis quæ libri Talmudici & inſequentes Commentarij complectuntur. De hiſce Magiſtri paſſim, & qui res tractant Ebraicas obitèr. Et ante trecentos amplius annos popularis noſter, Nicolaus Lyranus, in Quæſtione *de probatione Aduentûs Chriſti*, & qui illo paulò recentior eſt, Doctor ille Reſolutus, Ioannes Baconthorpius Carmelita (*de Bachone* appellat Tritemius, vti & alij ferè exteri, & libri eius impreſſi *Baconem* & *Bachonem*; ſed *Baconthorpe* nomen ei erat à cognomine villa in agro Norfolcienſi, vnde oriundus eſt, vt monet Balæus) in Senten. III, Diſt. 23, quæſt. 1, art. 1. *Præter Scripturas Canonicas* (inquiunt; nam eiſdem fere vtitur vterque verbis) *ſunt aliæ Scripturæ à Iudæis receptæ tanquam autenticæ, ſcilicet* Thalmud; *quia ſecundum ipſos ſcriptura iſta non differt à Scripturis Canonicis, niſi ſicut lex data verbo à Lege data in ſcripto, quia iſta fuit Moyſi reuelata à Deo, ſicut illa quæ ſunt ſcripta in Libris Legis. Sed tamen Moyſes non ſcripſit ea quæ continentur in* Thalmud. *Et hoc potuit eſſe duplici de cauſa. Vtpote quia non erat neceſſarium, vt populus ſciret talia, ſicut erat neceſſarium de Legis præceptis, vel quia talia magis erant in ſecreto habenda. Moyſes tamen ea tradidit Ioſuæ & alijs poſterioribus eodem modo* (de qua re videſis inprimis Miſnam tit. *Pirke Aboth*, ſeu de Capitulis Patrum cap. I, & Maimonidem in præfatione ad *Iad Chazeka*, præter Gemaram Babyloniam ad tit. *Erubin* cap. V, fol. 54, a) *& ſic conſequenter, quouſque ſcripta ſunt talia per autores poſteriores, ne caderent in obliuionem. Similitèr dicta doctorum Hebraicorum qui gloſſauerunt vetus teſtamentum ſunt auten-*

Digitized by Google

tica apud eos multò magis quam apud nos Dicta Hieronymi, Auguſtini, & aliorum Catholicorum. Et rationem addunt, ex Deuteronomij XVII, 11. *Non declinabis à verbis eorum ad dextram ſiue ad ſiniſtram.* Quod de Conſiſtorij ſeu Conſeſſus Magni Iudicibus eorumque placitis dictum volunt, vt in libris de eodem Conſeſſu oſtendimus. Nam Receptæ Sententiæ eiuſce, vtpote Tribunalis ſupremi, autoritate potiſſimum ſubnitebantur. Tralatitium eſt, fateor, in doctrinam Talmudicam, Portentoſas, quarum quidem ſatis eſt fœcunda, Fabulas obijcere, Vana etiam atque Impia effata; adeoque exiſtimationem eius inde minuere, vt Marquardus de Suſannis part. II, cap. I, § 49, Hieronymus de Sancta Fide, lib. II, alij faciunt. Et Innocentius IV, in Bulla qua eiuſdem exemplaria Gallijs comburi voluit, ineſſe ait *blaſphemias in Deum & Chriſtum eius ac Beatam Virginem manifeſtas, inextricabiles abuſiones, erroneas, ac ſtultitias inauditas* quod verum quidem eſt. Sed verò dum de Dominio eiuſque tranſmiſſione aut de rebus quibuſcunque ciuilibus in iudicium deduci ſolitis, diſquirimus, non magis obſtant eiuſce, in eis decernendis, autoritati Portentoſæ illæ aut inextricabiles Fabulæ (ſub quibus tamen, vti apud Græcos veteres & Ægyptios, myſteria pro theologorum gentis indole & perſuaſione latuiſſe dubitari nequit) aut effata Impia, quàm Miraculorum ita dictorum, Spectrorum, ac Reuelationum in hiſtoricis aliquot, æui præſertìm medij, Eccleſiaſticis, illa ſeges (quę ſimùl omnis nullibi, puto, ſatis fidei reperit) aut interſertæ paſſim ſceleſtarum hæſium farragines obſtant, quominùs, inter legendum, plurima quæ Politiam Chriſtianam aperiunt, bono cum fructu ac vtilitèr excerpantur. Nec tamen ſine delectu admittendæ ſunt paſſim in rebus ciuilibus Magiſtrorum ſen-

tentiæ vtcunque ab eis receptæ. Scimus in Cultu diuino, in Iuramentis, Honore Parentibus exhibendo, alijs, humanas traditiones aliquot Numinis iuſſis eos antetuliſſe; de quibus monet Chriſtus apud D. Matthæum XV, 3, XXIII, 15 & D. Marcum VII, 8, 9 &c. καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε, *& multa alia*, inquit, *ſimilia facitis*. Sed hæc de Sancitis aut Sententijs quæ aut Diuinis planè iuſſis Aduerſæ aut earum obſeruationi Impedimento eſſent dictum eſt. Aliter ſanè eorum qui præerant Iuſſa etiam ac Sententiæ ſatis habebant autoritatis, ipſo humani generis Magiſtro de ea re monente, dicto capite D. Matthæi XXIII, 3. Et certe cordatiores Chriſtianorum, qui Eccleſiæ Romanæ renuntiarunt, idque ob compluria in ea ſancita ac ſententias repertas quæ ſibi viſa ſunt diuinis contraria, ſine prudenti priſcarum eiuſce Eccleſiæ Hiſtoriarum, Annalium, Patrum, Conciliorum, Canonum, Sententiarum Receptarum, vſus Forenſis, id genus aliorum dilectu, ſuam formari noluere. Et qui moroſè hæc & dilectum hujuſmodi reſpuunt, ſui duntaxàt ingenij vi ſacras literas temerè explicantes, ridiculis atque impijs pacem Chriſtianam nouationibus perturbare ſolere paſſim videmus. Cum autem *Talmudis* vtriuſque, ac ſi diceres *vtriuſque Doctrinalis*, binæ ſint partes, משניות *Miſnaioth*, *Miſnæ* ſiue Δευτερώσεις aut *Leges repetitæ*, & גמרות *Gemaroth* ſeu *Gemaræ*, quarum illæ primò conſcriptæ, hæ (Gemara *Complementum* denotat) poſtea adjectæ ſunt; Conſcripſit illas Rabbi Iehuda, quem *Hakadoſh* ſeu *ſanctum* & *Hannaſi*, id eſt, *Principem*, appellant. Neque enim ante eum Leges, Traditiones & Interpretamenta ore tradita in ſcriptis omninò publicabantur, ſed à Magiſtris ad Diſcipulos ore & dictatis tranſmiſſa, in ſcrinijs ſeruabantur

Digitized by Google

& Aduerſarijs. Floruit ille R. Iehuda ſub vtroque Antonino Imperatore, &, ne, palantibus tunc Iudæis, ſuorum rituum morúmque vtcunque tenaciſſimis, majorum traditiones exciderent aut per Scholarum ſeu Collegiorum promouendæ diſciplinæ deſtinatorum, quæ antea numeroſiſſima fuerant, inopiam, nullibi comparerent, opus illud confecit. Nam ante excidium ſub Veſpaſiano, habebantur, in Academia Hieroſolymitana, Scholæ ſeu Collegia amplius quadringenta, quorum ſingulis inerant Scholæ item binæ. Altera, qua Lex ſcripta prælegebatur, ſeu בית ספר, id eſt, bibliotheca (eo nomine apud Ezram cap. VI ſed Chaldaicè, memoratur Darij Regis Bibliotheca) altera qua *Miſnaioth* ſeu Traditiones atque exegeſes veterum, ſententiæ receptæ, deciſiones forenſes, id genus cetera, docebantur. Hæc autem בית תלמוד ſeu *Domus Doctrinæ* nuncupabatur. Rabbi Phinees in Gemara Hieroſolymitana ad tit. *Megilla* (ſeu de ſolenni lectione libri Eſther) cap. III, fol. 73. col. 4. ארבע שמונים בתי כניסיות היו בירושלם וכל אחת ואחת היה לה בית ספר ובית תלמוד בית ספר למקרא ובית תלמוד למשנה וכולהם עלה אספס ינוס. *Collegia ſeu ſynagogæ Hieroſolymis erant* CCCCLXXX. *In harum qualibet habebatur Bibliotheca & Domus Doctrinæ. Bibliotheca, qua Scripturæ prælegerentur, Domus Doctrinæ qua doceretur Miſna. Haſce autem vniuerſas ſuſtulit Veſpaſianus.* Eadem ipſa leguntur in Gemara Hieroſolymit. ad tit. *Cethuboth* ſeu de pactis dotalibus, cap. XIII, fol. 35, col. 3. Excepto quod pro שמונים, id eſt, LXXX, legitur heic ששים quod LX ſonat. Videſis item de hiſce Gemaram Babyloniam ad tit. *Gittin*, ſeu de libellis repudij, cap. VI, fol. 58 a. De Rabbi Iehuda, quem diximus, Rabbi Gedalia Ben Iechaia

chaia in libro *Shalſheleth* fol. 32 b. הוא חבר המשניות שנת ג׳ אלפים תת״קמט לבריאה וק״כ לחרבן *Iſte compoſuit Miſnaioth anno* MMMDCCCCXLIX *à Creatione, & CXX ab Excidio.* Ità idem fol. 69, b. Scilicet, juxta eorum in calculo rationes, ſub anno Chriſti vulgari CXC, imperante Commodo, & Pontifice Romano Eleutherio. Coæui ità erant Tatianus, Athenagoras, Tertullianus, Clemens Alexandrinus Patres. De eo, videſis R. Salomonem Iarchium ad Gemaram Babyloniam tit. *Baba Metzia*, fol. 33 b, & R. Abraham Zaccuthium, in *Iuchaſin* pag. 45 a, & 60 b. Charum fuiſſe Rabbi Iehudam Sanctum aiunt Antonino Pio. Et vtcunque tempori, quod Commodo conuenit, tribuatur, ut ſuprà, ſcriptio ſeu publicatio τῶν Miſnaioth, ſunt tamen, qui etiam ipſi Antonino, Proſelyto vtpote facto, (nam ità etiam volunt aliqui (& videſis etiam de hac re Gemaram Hieroſolymitanam ad tit. *Megilla* cap. III, fol. 74 col. 1. Halach. 2 & ad tit. *Sanhedrin* cap. penult. fol. 29, col. 3, Halach. 6, vbi אנטולינוס exaratur) ſcriptionem ſeu compoſitionem earundem tribuunt, non aliter puto ac Triboniani ſcripta, Iuſtiniani à Iuriſconſultis Romanis nuncupantur. Nam quid aliud denotat illud in *Tzemach Dauid* part. 2. pag. 27 b? הקיסר אנטונינוס חבר ספר דינים אשר עוד היום הזה דנו על פיו באלו נתנו מסיני *Antoninus Cæſar compoſuit Librum Iudiciorum, iuxta cuius præſcriptum vſque ad diem hodiernum Iudicia exercent, vtpote quæ tradita ſunt è Sinai.* Aut hoc de Miſnaioth dictum, aut planè nihili eſt. Neque quid de Miſnaioth, aut earum parte & maxima & celebriori, ſolennius dictum occurrit quam ipſas fuiſſe הלכות למשה מסיני *traditiones Moſi è Sinai.* Et apud Iudæos hodieque, Iudicia, vbi il-

lis permittuntur libera, ad normam τῶν Miſnaioth Gemaris explicatarum exercentur. Gemaras verò in ſequentibus proximè ſeculis adiecere; in Palæſtina, Caput Synagogæ Rabbi Iochanan, in Babylonia Rabbi Aſhi, in cujus Gemara pleræque Fabulæ illæ Portentoſæ. Studiorum ei conſors erat Rab Ina, vnde & tam illi quam Rabbi Aſhi tribuitur interdum quod τοῦ Rabbi Aſhi ſoli plerumque agnoſcitur. Illinc eſt quod corruptè apud Hieronymum de Sancta Fide, *Rabbina* & *Rabbaſſe*, pro Rab Ina & Rab Aſhi, velut primarij autores Talmudici non ſemel leguntur. De illis videſis Præfationem R. Moſis Maimonidis ad *Miſna Tora*. Illic etiam de vtriuſque Talmudis compoſitione fuſiùs agitur, vti & in præfatione R. Moſis Mikotzi ad librum magnum Præceptorum, vt alios, qui de ea ſcripſere, heic mittam. Gemara autem τοῦ Rabbi Aſhi cum R. Iehudæ Miſnaioth, Talmud Babylonum (quod maximè in vſu eſt) & Gemara τοῦ Rabbi Iochanan, cum eiſdem, Hieroſolymitanum Talmud conficit. In ipſis autem Miſnaioth & in Gemara Hieroſolymitana, Fabulæ, quas diximus, vix omninò, ſeu rariſſimè, habentur. Ipſa autem *Gemara* tum ſolùm interdum *Talmud* nuncupatur, tum alterum etiam eo nomine eſt, vt Miſna alterum, membrum bipartitæ Traditionum veterum diſtributionis. Bullâ autem Iulij III Pontificis Romani, anno MDLIV publicatâ, *certum Ebraicorum volumen* Gemaroth Thalmud *nuncupatum, nonnulla indigna & Legem Diuinam orthodoxamque fidem offendentia continens igni damnatur.* Habetur in Bullario Laertij Cherubini Tom. 1. Pag. 716. Quod de Gemaris Miſnæ adiectis intelligo. Nam & ſub id tempus, ait Rabbi Dauid in *Tzemach* part. 1, pag. 22 (citante V. Cl. Willielmo Schikarto, in procemio

ad

ad *Tarich* Regum Perſiæ ; neque prior pars *Tzemach* hactenus mihi viſa eſt) נשרפו כל הגמרות הנמצאים בארץ איטליאה *Combuſtæ ſunt omnes Gemaræ quotquot repertæ in regionibus Italiæ.* De lectione autem & poſſeſſione librorum Talmudicorum interdicta , plura occurrunt in ſuprâ citata Innocentij quarti Bulla dicto tomo pag. 62. in Clementis VIII 20, tom. 3, pag. 25, in Gregorj XIII 70 tom. 2, pag. 452 , in Literis Apoſtolicis pro Officio Inquiſitionis pag. 139, & in Commentarjs Franciſci Pegnæ ad Directorium Inquiſitorum Nic. Eimerici part. II, cap. IV , pag. 94, Ioannis Sleidani Commentario II, Petro Galatino , ac in Willielmi Schikarti *Becinath Happeruſhim.* Sed de hiſce, Deo volente, accuratiùs alibi. Ideò autem Ebraica fidelitèr & locos vnde deſumpta ſunt, præter verſiones, adijcere viſum eſt, vt faciliùs de re qualibet iudicet lector eruditus, vbicunque nobis ſecurè credere nolit. Foliorum Gemaræ Babyloniæ numerus ad antiquiorem Talmudis Babylonij Editionem Venetam deſignatur. Hieroſolymitani vnica tantum extat editio. De caeterorum editione monere, operæpretium non eſt.

Digitized by Google

Capitum Elenchus.

CAPVT I.

S*Vcceſsionum, apud veteres Ebræos, diſtributio.* *De* Liberorum *& qui rectà deſcendunt ſucceſsione, in* Bona paterna.

CAP. II.

De Liberorum *in* Bona Materna *ſucceſsione, &* Iure Dotali.

CAP. III.

De Liberis Naturalibus, *è* Concubina, Ancilla, Extranea, *genitis. De* Mamzeribus *ac liberis ex Inceſtu ſuſceptis. Et de* Iepthe *è patrimonio à fratribus eiecto.*

CAP. IV.

De Liberis Adoptiuis, *aut in* Liberorum nomen *à patre aſſertis.* Seruo *non licuit Liberum, compellatione, ſeu* Abba vocando, *ſibi in* patrem adſciſcere. *De* prole de qua ambigitur *priori an ſequenti marito fuerit tribuenda.*

CAP. V.

De Familia inter Filios *erciſcunda*, ac *Primogeniti* prærogatiua.

CAP.

Digitized by Google

CAP. VI.

Qualium Bonorum *ſors duplex* primogenito *debita. Non* Maternorum, *nec eorum quæ à Patre*, tempore mortis, non poſſeſſa, *aut* in eius poteſtate *tunc non fuere. Aſsignatio portionis duplicis in* agris inuicem continuis.

CAP. VII.

Qualeſnam nati pro primogenitis habiti, *ſiue ratione* Hæreditatis *ſiue* Sanctitudinis & Redemptionis. *Et de* primogenito Poſthumo, *ac* Poſthumi Succeſsione.

CAP. VIII.

De Familia *inter* Filias erciſcunda.

CAP. IX.

De partium, *inter* cohæredes, *ſi* Minores *ſint alij*, *alij* Maiores, diſtributione, *&* Alimentis Filiabus, *vbi Hæredes ipſæ non ſunt, præſtandis. Ac de varia* Minorum ætate, *&* Puberibus.

CAP. X.

De Succeſsione Liberorum *qui* ſexus du-

bij, *aut* vtriuſque *fuerint, veluti* Genitalibus Obſtructi *aut* Hermaphroditi.

CAP. XI.

De Succeßione Patris, *&* à latere, *seu* fratrum, aui, patruorum, *& Excluſa, in ſucceßione,* Cognatione Materna, *vti & ipſa* Matre.

CAP. XII.

Succeſsionis omnigenæ, *quæ* ex Iure Sanguinis *hactenus tractato pendet, Exemplum.*

CAP. XIII.

De Succeßione fratris fratriam *viduam, ex lege,* ducentis.

CAP. XIV.

De Nuptijs Boazi *&* Ruthæ. *Eas ad* Legem, de fratria ducenda, *non ſpectare.*

CAP. XV.

De fratris incerti *ſiue de quo ambigebatur inter certos, an patris eſſet filius,* ſingulari Succeſsionis *atque hæreditatis inuicem tranſmißionis* ratione. *Et de alijs* hæredibus *aſcendentibus atque à latere* incertis.

CAP. XVI.

De Succeſsione Maritali, *ſiue Unde Vir.*

CAP. XVII.

Succeſsionis Maritalis *exempla. Et de* diuerſarum tribuum hæreditatis, *per mutuas earum nuptias*, confuſione, *ac filiabus* ἐπικλήροις *ſeu quibus hæreditates obtigiſſent.*

CAP. XVIII.

Diſtinctio quadruplex & Regulæ, *quibus Magiſtri* totam fermè ſucceſsionis materiem, *quæ ex iure* ſanguinis *ſeu* Maritali *pendet, complectuntur.*

CAP. XIX.

De Succeſsionis à Cognatione ſpeciebus, *atque* Regularum, *quas diximus, ſeu* Axiomatum vſu ἐν τῇ κληρουχίᾳ *ſeu in* hæreditaria Terræ promiſſæ diſtributione.

CAP. XX.

Exemplum *Succeſsionis Hæreditariæ in eis qui* primo Terram promiſſam occupabant.

CAP. XXI.

De Zelophchadi filiarum portionibus

Hæreditarijs & Decem dimidię Tribus Manaſsis, *cis Jordanem,* funiculis *ſeu ſortibus.*

CAP. XXII.

De exhęredatione Liberorum *ſeu* fratrum *atque* hęredibus inſtituendis *alitèr ac ius exigebat commune. Et de* libera Bonorum Alienatione *eiuſque temperamentis ac* Reſtitutione in Iubilęo.

CAP. XXIII.

De Succeſsione Fiſci, *ſeu Hæredibus morte damnatorum ; & de* bonis Proſelytorum, & Vacantibus.

CAP. XXIV.

Diſcrepantes Pentateuchi Samaritani, *in Legibus de Iure Succeßionis*, Lectiones, *quæ ab obſeruationibus ac interpretamentis aliquot* Magiſtrorum *ſunt diſſonæ.*

Errata ſic corrige.

IN *Prolegomenis Pag.* V *L.* 21 אם חי אלה , *pag.* VI *lin.* 7. Medius Fidius. *p.* X *l.* 18 זרח.

IN *ipſo Opuſcule, Pag.* 12, *lin.* 30 Lege הרי , 17 *l.* 4, iniuria, 22. *l.* 3 אבא אבון 24 *l.* 19 Iſagoge, *pag.* 41, *cap.* 10, *l.* 11 טומטום *p.* 43 *l.* 26, הבנות *p.* 47 *l.* 1 ipſe, *p.* 54 *l.* 15 תלך *p.* 55, *l.* 29 γενόμενον *p.* 65. *c.* 16 *l.* 7 tranſmittebantur, *p.* 68 *l.* 20 חויב, *p.* 81, *l.* 16 והרו *p.* 91, *in* 3 *Anonym.* pro $\frac{1}{26}$ lege $\frac{1}{16}$, *l.* 4 & 5 Bartenorij. *p.* 112 *l.* 14 Numerorum. *Plura, puto, non ſunt præter quæ lectori idoneo eâdem emendantur facilitate qua reperiuntur.*

De SVCCESSIONIBVS *in* Bona Defuncti, Ad Leges Ebræorum.

Succeſsionum, apud veteres Ebræos, diſtributio. De Liberorum *&* *qui rectà deſcendunt ſucceſsione, in* Bona paterna.

Capvt I.

SVcceſſio apud Ebræos erat, aut in Defuncti Bona, veluti Fundos, Vtenſilia, Supellectilem, Nomina; aut in eiuſce Dignitates, ut in Regiam, Pontificiam. Hanc conſultò ſeponimus, aliàs tractaturi. Illius, quæ in Bona erat, univerſa quidem materies cernitur in differentia quintuplici. In Succeſſione *Liberorum*, ſeu rectà deſcendentium; *Patris*, unde omnis Succeſſio à latere pendet, *Fratris* qui fratriam viduam ex Lege duxerit; *Mariti* ſeu unde Vir; ac *Fiſci*. Neque ulla omninò eſt, in Bona, Succeſſionis ſpecies de qua, ex hiſce ritè cognitis, non facile eſt dijudicare. Li-

Digitized by Google

beri, ut Sui, neceſſarij, ac domeſtici hæredes (quorum prima cauſa eſt in ſucceſſione) aut Patri ſuccedunt aut Matri. Succedunt Patri Filij & Filiæ atque ex hiſce Nepotes poſterique. Ita tamen ut Filiabus Filij nunquam non præponantur. Hiſce nimirùm non exſtantibus, neque alitèr, illæ Heræditatem adeunt. Nepotes verò & Neptes eorumque poſteri, defunctis Liberis, indutâ parentum perſonâ ac pro eorum ſexus dignitate, auo ſuccedunt, ſiue in Capita ſiue in Stirpes (ut varietas ſpeciei exegerit) habitâ prærogatiuæ filij primogeniti atque familiæ erciſcundæ ratione, de qua, ſtatim. Nam Regula eſt univerſalis כל הקודם בנחלה יוצאי ירכו קודמין, *Vbi quis ipſe eſt in ſucceſſione hæreditaria præferendus, etiam uniuerſa proles, quæ è femore eius egreditur, eſt præferenda.* Diſcimus hæc ex Miſna, tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, ubi ad hunc modum, de Liberorum ſucceſſionibus, legitur.

סדר נחלת כך הוא איש בימות ובן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו ובן קודם לבת וכל יוצאי ירכו של בן קודמין לבת הבת קודמת לאחין וכל יוצאי ירכה של בת קודמין לאחים וגו׳ זה הכלל כל הקודם בנחלה יוצאי ירכו קודמין *Ordo* ſeu ſeries *Hæreditariæ ſucceſſionis huiuſmodi eſt. Si quis moriatur, filio non ſuperſtite, transferetis hæreditatem eius ad filiam eius. Filius anteponendus filiæ, & univerſa proles, è femore eius egreſſa, filiæ eſt anteponenda. Filia eſt anteponenda fratribus & vniuerſa proles è femore eius egreſſa fratribus eſt anteponenda &c. Et Regula eſt univerſalis; ubi quis in ſucceſſione eſt præferendus ipſe, etiam univerſa proles è femore eius egreſſa* (nam hoc locutionis genere, pro poſteris huiuſmodi, utuntur) *eſt itidem præferenda.* Lex ſacra quâ ſubnituntur receptæ Magiſtrorum hæ ſententiæ de ſucceſſione Deſcendentium, habetur Numerorum XXVII, 8.

Si

Digitized by Google

Si quis mortuus fuerit & filium non habuerit, transferetis Hæreditatem ad filiam eius. Neque à Liberorum ratione diverſam heic habent eam quæ eſt Nepotum Neptúmve, qui Liberorum defunctorum ſive parentum ſuorum locos occupant, adeoque iure ſucceſſionis vicariæ, ſeu, quod vocamus, Repræſentationis, ſuccedunt. Quod verò filios filiabus ſemper præferunt Magiſtri, atque has, ſiue illis ipſis ſive poſteris eorum ſuperſtitibus, planè excludunt; evenit ex interpretatione verborum, quæ iam citauimus. Ac ſi dictum fuiſſet, filias ad ſucceſſionem nunquam euocandas, ubi filius ſuperſtes eſſet. Cum interìm etiam autument ipſi ex diſſimili eorundem verborum interpretatione, quæ placuit aliarum gentium iuriſprudentibus, Liberos utriuſque Sexus hæreditates pariter cepiſſe, neque filios filiabus antepoſitos. Gemara Hieroſolymitana ad tit. *Baba Bathra*, fol.16. col.1. חכמי גוים אומרים בן ובת שוין כאחת דאינון דרשי ובן אין לו הא אם יש לו שניהן שוין והכתיב ואם אין לו בת הא אם יש לו שניהן שוין *Iuriſprudentes Gentium ſtatuunt filium & filiam in pari ſucceſsionis gradu. quod inde ortum eſt quia interpretantur verba illa* & filium non habuerit, *ac ſi adjceretur*, at ſi habuerit, *utrique pares ſint. Similiter intelligunt illud quod ſcriptum eſt*, & ſi filia ei non fuerit; *Quod ſi fuerit, utrique ſint pares.* Certè apud veteres Romanos ſui hæredes utriuſque ſexus paritèr ſuccedebant, uti liquet ex Caij Inſtitut. tit. XVI, Inſtit. de Hæredit. ab Inteſtato §. 1, ff. tit. ſi Tabulæ Teſtamenti nullæ extabunt, alibi paſſim. Quo factum eſt, ut ad Romanorum Leges quibus liberi utriuſq; ſexus naturales (modò legitimi etiam eſſent) cum adoptiuis æquiparabantur, non ad Ebræorum, quibus etſi Adoptionis genus quoddam in uſu (ut infra

monemus) ſexus tamen ſequior poſthabitus in ſucceſſionibus erat nec, filijs eorumue poſteris exſtantibus, ad hæreditatem omninò admiſſus, appoſitè diſputans D. Paulus ad Romanos cap. VIII, 17. tam de Adoptiuis quam Naturalibus locutus, εἰ δὲ inquit, τέκνα καὶ κληρονόμοι, *ſi liberi, etiam & hæredes*. Quod tamen vertitur etiam, *ſi autem filij & hæredes*, ut in vulgata. Sed ita feminæ argumento non ſatis comprehendi videntur, quas ibi excluſas nemo ſanus dixerit. Atque ut τὸ בנים Ebræis tam filios quam utriuſque ſexus prolem denotat, ita & Græcis τέκνα atque etiam Helleniſtis υἱοὶ, pro בנים ſubſtitutum, tam liberos, quam filios, non rarò ſignificat. Videſis etiam D. Paul. ad Galatas cap. IV, 7. atque inferiùs cap. XIII. Nec de Romana Iuriſprudentia tantùm videtur dictum illud iam ex Gemara Hieroſolymitana citatum, ſed etiam de Mahumedana, quæ ita in Oriente & Auſtro latiſſimè à multis ſeculis obtinuit ut Romana olim tum in Oriente tum in Occidente. Nam illâ item, partes in ſucceſſione filia unica ſimul cum filio æquales, plures filiæ inæquales faciunt; uti videre eſt in Alcorano, Suratha ſeu capite III, cui titulus *Elnaſba* ſiue de Mulieribus, tum paulò poſt initium tum ſub extremum. In Latino Alcorani codice, qui innumeris ſcatet mendis, reſpondet Azoaris VIII, IX, X & XI. Eæ ſcilicet caput tertium Arabici faciunt, uti in Italico qui non tam ex Arabico quam ex Latino (quicquid obtendat interpres ipſe) vertitur, Azoaræ VII, VIII, IX & X. Quin ſignantèr in utroque dicti capitis loco ex ipſius Numinis iuſſu pendere illam ſucceſſionis formulam, dicitur. Verba ſunt,

يُوصِيكُمُ ٱللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ
حَظِّ ٱلْأُنْثَيَيْنِ. *Deus ita præcipit vobis de liberis veſtris; filius*

tantum capiat quantum filiæ binæ &c. Quod autem habetur in Latino, Azoara VIII, *omneſque parentes ſextam obtineant ſi filius affuerit; ſin autem, parentes ſint hæreditarij* (id eſt, ſuccedant) &c. Arabicis ſatis conuenit, ſi pro *filio*, *proles* ſubſtituatur. Muhammedes, ſeu ſucceſſor eius Abubecrus (qui Alcoranum primus in ſcripta redegit) ibi dixit إن كان له ولد *ſi ei fuerit proles*. Et diſertè eximius, penes me, interpres iuris Mahumedani explicat per ذكرا او انثى *ſiue maſcula*, *ſiue fœminea*. Italica verſio heîc alibique non raró etiam Latinâ multò eſt deprauatior. Sed hoc obitèr.

De Liberorum *in* Bona Materna *ſucceſſione*, *&* jure Dotali.

Cap. II.

Matri ſuccedunt etiam Liberi, ſed non ſine Temperamentis aliquot; maximè Tribus, è quibus pendent cetera. Ea ſunt, aut ubi non interuenit ſucceſſio Maritalis, aut ubi Mater filio ſine prole mortuo ſuperſtes eſt, aut de bonis quæ Dotis nomine veniunt. De ſucceſſione Maritali, infrà, ſuo loco. Extra hæc, ut Patri, ita Matri filij, nepotes, filiæ, neptes, ſuccedunt. Vbi autem filio ſine prole defuncto ſuperſtes erat mater, non ita ei mortuæ ſine liberis ſucceſſit filius בקבר, aut *in ſepulchro*, uti aiunt, ut transferretur per demortuum eiuſce nomen, ceu iure aliquo ſucceſſionis vicariæ aut repræſentationis, hæreditas materna ad adgnatos eius ſeu paterno ſanguine coniunctós, veluti fratres, ſorores, patruos ſeu amitas. Sed ad matris adgnatos ſeu paterno ei coniunctos ſanguine reuertebatur. Nam adgnati ſeu pa-

terno ſanguine coniuncti ſolummodò à latere ſuccedunt. Nemo omninò cognationis maternæ nomine; quæ nec pro cognatione ciuili habebatur, ut fuſiùs mox docetur. Atque hoc eſt quod vult Gemara Babylonia ad tit. *Baba Bathra*, fol. 114, b. אין הבן יורש את אמו בקבר לנחול לאחין מן האב *Filius non ſuccedit matri ſuæ in ſepulchro ut ita transferatur hæreditas ad patruos eius*. Vnde Moſes Maimonides, Halach. *Nechaloth*, ſeu de Hæreditatibus, cap. I.

זרע בנה הוא שירשנה אם היה לו זרע ואם אין לו זרע תחזור ירושתה למשפחת בית אביה אבל אם מתה האם תחלה ואחר כך הבן אפילו היה קטן בן יומו ולא כלו לו חדשיו הואיל וחיה אחר אמו שעה אחת ומת הרי זה נוחל את אמו ומנחיל הנחלה ליורשיו ממשפחת אביו *Semen ſeu poſteri filij eius* (Matris) *ſunt ei hæredes, ſi modo poſteros habuerit; ſin verò, redit hæreditas eius ad cognatos familiæ eius paternæ. At verò ſi primo mortua fuerit mater, & poſtmodùm filius; tametſi fuerit minor, quantulocunque tempore ſuperſtes, aut minime in utero compleuerit menſes ſuos, quandoquidem momento aliquo matri ſuperſtes fuerit, ei ſuccedit, & transfert hæreditatem eius ad eos qui ex cognatione paterna ei hæredes ſunt*. Quod ad Bona, quę Dotis nomine veniunt, attinet; Liberi, ſed duntaxat maſculi, qui ex uxore cuius dos erant ipſa, in ea ſuccedebant; adeò ut ceteri, ex alijs uxoribus ſuſcepti, nihil inde, ſed ex eo quod reliquum erat tantummodò, caperent. Ita Gemara Babylonia ad tit. *Cethuboth*, ſeu de pactis dotalibus, fol. 52. Quin Moſes, quem diximus, Halach. *Iſhoth*, ſeu de re uxoria, cap. XII, ſeptem eſſe res ait quę Dotis ratione marito incumbunt, quarum, Sex תנאי כתובה id eſt, *conditiones* aut *appendices Dotis* appellant, ſeu pacta dotalia, etiam ipſam uxorem ducendo & dotando, ex ſancitorum à Conſeſſu

Mag-

Magno LXXI--virorum, quem *Sanhedrin hagedola* vocant, introductorum vi, inita. Septimam verò, eâdem autoritate nixam, עיקר כתובה ſeu *Dotis fundamentum*, ſeu *Dotem ipſam vocant*. Illas ita enumerat, לרפאתה אם חלתה ולפדותה אם נשבית ולקבורה אם מתה ולהיות נזונת מנכסיו ויושבת בביתו אחר מותו כל זמן אלמנותה ולהיות בנותיה ממנו ניזונות מנכסיו אחרי מותו עד שתתארסנה ולהיות בניה הזכרים ממנו יורשין כתובת יותר על חלקם בירושה עם אחיהם, *Vt medicorum cura uxori à marito præſtetur, ſi ægrotauerit; ut ab eo redimatur ſi captiua fuerit; ut ſepeliatur ab eo ſi fuerit mortua; ut alatur ex illius ſubſtantia, & in ædibus eius degat poſt mortem eius, quandiù vidua fuerit; ut filiæ eius ab eo ſuſceptæ ex illius ſubſtantia alantur, quamdiu fuerint innuptæ; ut demùm liberi eius maſculi ex eo ſuſcepti, ſuccedant in Dotem præter partes quas cum fratribus inſuper capiunt in hæreditate paterna.* Etiam omnia hæc תנאי כתובה ſeu *Dotis conditiones* nuncupantur; unde diſtinctio ſatis obuia, de ſucceſſione hæreditaria. Aliam eſſe ירושה של תורה ſeu *hæreditariam ex Lege Succeſſionem*, aliam בתנאי הכתובה ſeu *ex conditione dotali* quam, cùm ceteris, מדברי סופרים ſive *è Sancitis Scribarum* ſacræ Legi ſuperinductis, id eſt, illuſtriorum Iuriſprudentum Conſeſſus, quem diximus, Magni Decretis volunt manâſſe. Expreſſè Dotale hoc Conſeſſui illi tribuitur à Maimonide, dicto tit. cap. XVI. Atque ad Decrèta eorùm attinet illud Seruatoris apud D. Matthæum XXIII, 2, *Super cathedram Moſis ſederunt Scribæ & Phariſæi; Omnia ergo quæcunque dixerint vobis* τηρεῖν τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε, *ut ſeruetis, ſeruate ac facite.* De ea re videſis, ante alios, Abulenſem ad D. Matth. cap. XV. quæſt. 12, & ad XXIII, quæſt. 27. Sed de eorum autoritate

tate

tate in huiuſmodi alijſve decretis ſanciendis ampliſſima, nos, accuratione non exiguâ, in libris de Conſeſſu illo inſcriptis. Dotalis autem ſucceſſionis exemplum affert idem Maimonides dictæ Halachæ cap. XIX. Dotis nomine affert uxor M. Siclos. Parit filium & moritur. Ducitur à viro ſuperſtite alia, cuius Dos centum. Eâ item mortuâ, moritur maritus, cuius bona bis mille Sicli. Ex prima ſuſceptus filius capit mille, ex ſecunda centum, pro ratione dotium maternarum; והשאר יורשין אותו בשוה & *in id quod reliquum eſt, æqualiter ſuccedunt*, adeo ut filio primæ cedant MCCCCL Sicli, ſecundæ DL, prætermiſſâ in exemplo primogenituræ ratione, quæ ſi admittatur, alia eiuſce, qnod reliquum erat, diſtributio facienda; uti mox oſtenditur. Atque hoc in ſucceſſionibus obtinuit, ubi nummus quantuluſcunque præter ipſas dotes ſupererat. At verò ſi ſupererat omninò nihil, tunc in partes æquales uterque filius, ſeu quemadmodum exigebat Lex ſacra, ſuccedebat, ut idem eodem capite. Vbi etiam momentum mortis patris ſpectandum tantummodô eſſe docetur. Adeo ut, quæ poſtmodùm accreuerint patrimonio Bona alia, pro nihilo in hac ſpecie haberentur. Quin ſi æs alienum æquale eſſet Bonis præter dotes reliquis, nihilominus in diſtributione hæreditatis ratio eius neutiquam habita. Id eſt, non minuebat eam. Ceterùm, ubi mortua uxore alterâ, è qua filij ſuſcepti, alia ducta fuerit, quæ, cum pepererat etiam filios, marito ſuperſtes, ſacramento viduæ præſtito (de dotis ſuæ qualitate ac valore; ſine quo dos viduæ minime redhibenda erat, de qua re idem Moſes, citata Halacha, cap. XVI) moreretur, huius, utpote viduæ iuratæ ac dotem iam ſiue poſſidentis ſive vendicantis, filij ex Lege ſuccedebant, illius,

lius cui maritus ſuperſtes fuerat, filij ex ea quam diximus conditione dotali. Vnde fiebat, ut primæ filij maternam hanc hæreditatem ſeu dotem primò caperent, & dein filij ſecundæ etiam ſuæ matris dotem; idque tametſi nihil omninò reliquum eſſet præter ipſas dotes. Quoniam ſcilicet utriuſque ſucceſſio ex conditione dotali non erat. At ſi quid reliquum eſſet, æqualis eius fiebat diſtributio. Si quis uxores binas, quarum utrique filij, reliquerit, & ipſæ viduæ, ſacramento viduarum præſtito, mortuæ fuerint, utriuſque filij in dotes maternas ſeorſim ſuccedebant. Sed neuter ex conditione dotali, ſed ex lege. Et primæ filij, ſecundæ filijs antepoſiti. Nam bona mariti, hypothecæ iure, ad præſtandam uxoris ſuperſtitis dotem obligabantur. Sin verò neutra viduarum ſacramentum illud præſtitiſſet, ſucceſſerant filij vtriuſque in Bona Dotalia, qua paternorum bonorum ita pars facta fuiſſent. Si præſtiterat altera, altera minimè, huius dos patrimonij pars fuiſſet facta, illius, dotis nomine ad filios ſuos veniſſet, bonis non immiſta paternis quæ ad utriuſque filios paritèr attinebant. Summa eſt, in matris, quæ, patre ſuperſtite, demortua eſt, dotem filios ſeorſim perpetuò ſucceſſiſſe; in viduæ ita demùm ſucceſſiſſe, ſi ea iuramentum, quod diximus, præſtitiſſet. Atque ſimilis ratio obtinebat ſiue plures, ſiue vnicam quis haberet vxorem. Dos autem heic id tantùm denotat quod expreſſo dotis nomine pactis & iuſtrumentis dotalibus inſerebatur, ut excludantur alia quęcunque ſiue profectitia ſiue aduentitia uxori bona, de quorum natura ac nominibus conſulas Maimonidem Halach. *Iſhoth*, ſeu de re uxoria, cap. XVI.

C De

De Liberis Naturalibus, *è* Concubina, Ancilla, Extranea, *genitis.* *De* Mamzeribus *ac liberis ex Inceſtu ſuſceptis. Et de* Iepthe *è patrimonio à fratribus ejecto.*

Cap. III.

CVm autem Liberi ſint alij Legitimi, Naturales alij; tam hi quam illi in hæreditatem veniebant, ſed non ſine diſtinctione. Nam Naturalium, ſeu eorum qui ex legitimis nuptijs nati non ſunt, alij fuere ex Concubinis quæ nec Ancillæ nec Extraneæ ſeu Gentiles, ſed in uxores ritè duci potuiſſent; alij ex Inceſtu ſeu damnato, ערוה ſeu Turpitudinis nomine, coitu geniti; alij ex Ancillis ſeu Extraneis ſiue Gentilibus. Primi & ſecundi generis liberi hæreditates adibant, non item tertij. Concubinæ primi generis non aliæ habebantur à iuſtis vxoribus, excepto quod ſine nuptiarum ritu pactiſque dotalibus iuſta vxor non fiebat, quæ in Concubinatu prætermiſſa. Vnde, ad illud II. Samuelis V, 13. *Dauid etiam duxit Vxores & Concubinas Hieroſolymis*, Gemara Babylonia, tit. *Sanhedrin*, ſeu de Tribunalibus & iudiciorum formulis, fol. 21, a, מאי נשים ומאי פלגשים אמר רב יהודה אמר רב נשים בכתובה ובקידושים פלגשים בלא כתובה ובלא קידושים *Quid vxores? Quid Concubinæ? Ait Rab Iehuda; Ait Rab, vxores fieri pactis dotalibus ac ritibus nuptiarum; Concubinis neque hos neque illa adhibita.* Adde commentarium adiectum primo capiti Halachæ *Iſhoth*, ſeu de re vxoria, Moſis Maimonidis. Si

tamen

tamen eam, quacum legitimum haberi coniugium non poterat ob natalium defectum, veluti Seruam, quis dotalibus cum pactis in Concubinatum acceperat, ea & vxor impropriè dicebatur & Concubina. Sic Magiſtri in exemplo Ceturæ (quam eandem cum Hagare fuiſſe plerunque volunt) ab Abrahamo ductæ, Geneſ. XXV, 1. Ibi R. Bechai fol. 35. col. 4. (ad illud, *& filÿs Concubinarum dedit dona &c.*) Ceturæ filios inprimis à Magiſtris ait intelligi & נקראת פלגש לפי שהיא ממשפחת עבדים ונקראת אשה לפי שכתב לה כתובה וכן אמרו רבותינו ז"ל נשים בכתובה פלגשים בלא כתובה *Vocatur* (inquit) *Concubina quoniam erat ex familia ſeruili, vocatur autem vxor quoniam non ſine inſtrumento dotali coniuncta eſt. Atque ſic Magiſtri noſtri, piæ memoriæ; vxores cum inſtrumento ſeu pacto dotali, Concubinas ſine hoc fieri.* Quin vetuſtiſſimus autor libri *Zohar*, ad *Bereſith*, ſol. 79, col. 316, in illud de Abrahæ donatione. בני הפלגשים אילין הוו בני קטורה פלגש בקדמיתא ופלגש השתא *Filÿ Concubinarum ſunt hic filÿ Ceturæ quæ Concubina & antea & nunc erat.* Atque ita ſanè expreſſim nuncupatur I. Paralip. I, 32. Videſis D. Auguſtinum ſuper Geneſ. ad literam quæſt. 90. Liberis autem Concubinarum, cum quibus legitimum contrahi potuit matrimonium, ſucceſſionis ius agnoſcit David Kimchius ad II. Samuelis IX, 7. vbi Saulis, ex Rizpa Concubina, filios cum Mephiboſhetho eiuſce ex Ionathane F. Nepote in paterna bona ſuccedere debuiſſe vult, ſi perduellionis crimen non interueniſſet (de quo, capite XXIII) א"עפ שהם בני פילגש *etiamſi fuerint Concubinæ filÿ.* Vide II. Sam. III, 7. & XXI, 8. de Rizpa. Et fuiſſe etiam, in ingenuis in concubinatum accipiendis, pactorum dotalium quorundam vſum agnoſ-

 cunt,

Digitized by Google

cunt, ſed non eiuſmodi vt conditiones illæ dotales, quæ ad vxores ſpectabant, in eis locum haberent; vnde & ſucceſſio in Dotem, quæ vxorum prolis erat (vt capite oſtenditur ſuperiori) ad Concubinarum Liberos non attinebat. De qua re conſulas D. Kimchium ad II. Samuel. V, 13. Ceteram autem hæreditatem proli Concubinarum huiuſmodi negatam à Rabbinis non comperio, vtcunque á doctiſſimis viris atque Ebraicarum literarum callentiſſimis, dum de Concubinis non diſtinguunt, earum, qualeſcunque fuerint, liberos temerè exhæredatos video. Sed, vt id quod res eſt dicam, Concubinæ huiuſmodi ingenuæ atque Iſraelitice, tantum non iuſtæ vxores erant, & ſane vxorum nomine interdum etiam in ſacris literis deſignari volunt magiſtri. Inde ad illud de Dauidis Regis vxoribus & Concubinis ſupra citatum, Gemara Babylonia fol. 21, a, ad tit. *Sanhedrin*, למלות שמנה עשר *vt impleretur numerus octodenarius*. Scilicet mandatum Deuteronom. XVII, 17, de vxoribus Regi non multiplicandis, de pluribus quam octodecim intelligunt, vt videre eſt in Miſna tit. eod. cap. II. Quin, apud Helleniſtas, Eſtheris II, 8 & 14, φύλαξ τῶν γυναικῶν ſive *vxorum cuſtos* tam id quod eſt שומר הפילגשים ſive *Cuſtos Concubinarum* quam שומר הנשים ſeu *Cuſtos vxorum* interpretatur. De liberis ex inceſtu genitis (quod & de Concubinis & de vxoribus ingenuis & Iſraeliticis, ſed quibuſcum ſiue ob affinitatem ſiue ob conſanguinitatem matrimonium contrahi non poterat, intelligo) ita Moſes Maimonides, ex veterum ſcitis, Halach. *Nechaloth*, cap. I. כל הקרובין בעברה יורשין בכשרים כיצד כגון שהיה לו בן ממזר או אח ממזר הרי אלו כשאר בנים וכשאר אחין לנחלה *Omnis qui proximior eſt, tametſi ex tranſgreſſione, ſuc-*

ſuccedit, ac ſi plane legitimus fuiſſet. Quomodo? ſi cui ſit filius Mamzer aut frater Mamzer, hi in hæreditatem ſuccedunt non aliter, ac alij filij, alij fratres. Vide nunc Gratianum Cauſ. 35. quæſt. 7. Mamzer ἐκ πόρνης ſeu de ſcorto natum interpretatur tnm vulgata, tum Helleniſtica verſio. In Arabicâ Erpenianâ فرخ الزنا *pullus meretricis*, ac in Ms. verſione quam Bibliothecæ Arundellianæ debemus ولد زنا *meretricis proles* vertitur. Talmudici velut à מום זר quod *maculam extraneam* ſonat deduci volunt, & ממזיר *Mamzir* non rarò ſcribunt; vti & in Pentateuchio Samaritano exaratur; ſcilicet, ࠌࠌࠆࠉࠓ. A Magiſtris autem ſtrictiùs plerunque ſumitur, & pro eo qui ex coitu naſcitur ſive כרית, id eſt, *Exciſione*, ſiue vltimo ſupplicio, ex ſententia forenſi, plectendo. Vnde Salomon Iarchius ad illud Deuteronom. XXIII, 2. *non ingrediatur Mamzer in cœtum Domini* (quod de matrimonio cum Iſraelitide contrahendo, ac ſi dictum fuiſſet לא ישא ישראלית *non ducat in vxorem Iſraelitidem*, exponunt) אין ממזר אלא מחיבי כריתות וחל׳ זהומר מחייבי מיתת בית דין שאין בעריות מיתת בית דין שאין בה כרת *Mamzer*, inquit, *is duntaxat eſt qui ex coitu Exciſione plectendo naſcitur, aut, quod magis dicendum, ex eo qui, ex ſententia forenſi, vltimo plectendus ſupplicio. Nam inter ea quæ nomine* ערוה (ἀσχημοσύνης ſeu turpitudinis) *ſignantius denotantur* (Leuitico XVIII, & XXI) *nullum eſt ex ſententia forenſi vltimo ſupplicio plectendum, ad quod ſimul Exciſionis pœna non attinet.* Et Miſna, tit. *Iabimoth*, cap. IV, איזהו ממזר כל שאר בשר שהוא בלא יבא דברי ר׳ אקיבא שמעון התימני אומר כל שחייבין עליו כרת בידי שמים והלכה כדבריו ר׳ יהושע אומר כל שחייבין עליו מיתת בית דין *Quiſnam eſt Mamzer?*

zer? Omnis qui genitus ex Conſanguineis quorum vetitus coitus; iuxta ſententiam Rabbi Aquibæ. At Simeon Theminites ait, omnis qui natus ex coitu qui vindicta Numinis ex lege excidendus. Et ſententia eius recepta eſt. Rabbi Ioſhuah autem dixit; omnis qui naſcitur ex coitu ex forenſi ſententia capitali ſupplicio plectendo. Vbi R. Obadias Bartenorius, coitum cum muliere menſtruis laborante excipit. Verba eius ſunt; ובן הלכה שבל שאסורו אסור כרת הולד ממזר חוץ מן הנרה אבל מחייבי לאוין אין הולד ממזר *Et ſic eſt recepta ſententia; omnem natum ex coitu ſub pœna Exciſsionis vetito Mamzerem eſſe, excepto coitu cum fœmina menſtrua patiente. At vero ex coitu generatim duntaxat vetito Mamzerem non naſci.* Adde Gemaram Hieroſolymitanam ad dict. tit. fol. 6, Halach. 15. & Babylon. fol. 46. Et vide inſuper R. Bechai, ad Deuteronom. fol. 225, col. 2. *Sepher Siphri.* fol. 50, col. 198. *Peſiktha Zotertha* fol. 80, col. 2. vti etiam Dauidem Kimchium ad Zachariam IX, 6, ac Munſterum ibidem, præter eundem Kimchium & Philippum Aquinum in Radice מזר, & Paulum Riccium in Mandatum Negatiuum CXVII. Exciſio autem erat pœna non civilis aut à Magiſtratu infligenda, ſed מן השמים *cælitus* ſeu *à Numine* vindicta ſumta. De ea videſis Sixtinum ab Amama in Antibarbaro lib. III. pag. 955, Ioannem Druſium ad difficiliora Geneſeos loca cap. XXIV, præter Ioannem Cocceium ad Talmudicum titulum *Maccoth* cap. III. Et nos de ea fuſiùs agimus in libris de Conſeſſu Ebræorum Magno. Ex Ebraico *Mamzer* natum eſt in Iure Pontificio *Manzerum* & *Manſerum* nomen, quod pro ſcorti qualicunque prole ſumitur ab eiuſdem iuris magiſtris, ad tit. *de Renuntiatione cap.* 10, *niſi cum*, §. *Perſonæ*

vero.

Digitized by Google

vero. Vbi Nothi, Manzeres, Spurij, Naturales diſtinguuntur. Et rhythmis ſolent explicari;

Manzeribus Scortum, ſed *Mœcha Nothis* dedit ortum,
Vt ſeges à ſpica, ſic *Spurius* eſt ab *Amica*
Dant *Naturales*, quæ nobis ſunt *Speciales*.

Quin Gabriel Palæottus Cardinalis, libello de Spurijs, cap. XVI. de Manzeris vocabulo locutus, *hodieque*, inquit, *in Reſcriptis, priuilegijs, & Curia Romana, ſatis quidem eſt celebre*. Eundem videſis cap. LIV, vbi in prolis ex legitimis nuptijs non ſuſceptæ ſucceſſionem, etiam ex iure ſacro diſputatur. Recentioribus item Græcis hinc habetur Μαιζὴρ eadem notione, vt Gregentio, alijs. Liberi autem ex Concubina conditionis ſeruilis, aut Extranea ſeu Gentili, à ſucceſſione planè apud Ebræos excludebantur. Id ſatis liquet ex Miſna tit. *Iabimoth*, cap. II. Et Maimonides verbis ſuprà de Mamzere citatis, ſubijcit, אבל בנו מן השפחה או מן הנכרת אינו בן לדבר מן הדברים ואינו יורש כלל *atqui filius ex Ancilla aut Extranea ſuſceptus, ad ea quæ dicta ſunt non habetur pro filio, nec omnino hæreditatem capit*. Eundem Maimonidem vide Halach. *Iabimoth*, cap. I. præter Geneſ. XXI, 10. & XXV, 6. Vnde D. Paulus ad Galatas IV. 30; *Eijce ancillam & filium eius. Non enim erit hæres filius Ancillæ cum filio liberæ*. Et Iſaacum hæredem ex aſſe reliquit Abrahamus, filijs Concubinarum muneribus nihilominùs ditatis & in regiones Orientis ablegatis. Sed mirum intereà eſt quod habet vetuſtus autor *Bereſith Rabba* fol. 68, col. 2. Apud Alexandrum Magnum, rerum Aſiæ potitum, Iſmaelitas ſiue Arabas litem adverſus Iſraelitas inſtituiſſe על הבכורה ſive *de iure* aut prærogatiua *primogeniti*. Etenim Iſmael Abrahæ primogenitus erat, licet ancillæ filius.

filius. Aduocatum reſpondiſſe אדוני המלך אין אדם עושה משהוא ורוצה לבניו *Domine mi Rex, nonne fas eſt cuique pro libitu ſuo cum filijs ſeu liberis ſuis agere.* Regi annuenti, at, ſcriptum eſt, inquit (Geneſ XXV, 5) *Et dedit Abraham totam ſubſtantiam ſuam Iſaaco.* Et de diſtributione porrò interrogantibus Iſmaelitis, illud quod ſequitur ibi ſubiecit, *At filijs Concubinarum quæ Abrahæ erant, dedit Abraham dona.* Inde lite abſtinebant ובהלכו משם בבושת פנים *& ob pudorem vltra diſputare nolebant.* Ita autor ille. Perinde ac ſi abſque Abrahæ donatione fuiſſet, etiam Iſmael eiuſque poſteri, tametſi ex ancilla in Concubinatu genitus ipſe, vt hæredes ſuccedere debuiſſent. De paternis donationibus atque exhæredatione liberorum, infra. Hiſtoriolæ ſeu Deciſionis illius pars habetur in Gemara etiam Babylonia ad cap. XI, tit. *Sanhedrin*, fol. 91, a, vbi Aduocatus ille vocatur גביהא בן פסיסא *Gibiah Ben Peſiſa*, de quo vide plura apud Abrahamum Zacuthium in *Sepher Iuchaſin* fol. 13, b. & Iſachar Ben Nepthali in Commentarijs ad locum è *Bereſith Rabba* citatum. Sed quid intereà eſt illud quod legitur Iudicum XI, 2. vt vulgata habet, *Hæres in domo patris noſtri eſſe non poteris, quia de altera matre natus es?* Id Iepthi Gileadis ex אשה זונה (quod ſiue *meretricem* aut γυναῖκα πόρνην cum Helleniſtis, ſiue *cauponam* interpretari licet) filio ſuſcepto dicitur à fratribus eius, ex alijs Gileadis ſiue vxoribus ſiue Concubinis natis. Certè in Ebræo nihil eſt quod reſpondet τῷ *non poteris*. Nam ita ſe verba ſacra habent לא תנחל בבית אבינו כי בן אשה אחרת אתה *Non ſuccedes, ſeu non poſsidebis, vt hæres in domo patris noſtri, quia filius es ex fœmina alia ſuſceptus.* Illud *non poteris eſſe hæres* innuit iure cum ab hæreditate exclusum.

cluſum. *Non ſuccedes* , ſeu *non poßidebis vt hæres* , ſiue, quod idem eſt, οὐ κληρονομήσεις (quemadmodum Helleniſtæ) ut ex iure dictum quidem innuere poteſt, ita etiam ex innuria & vi pronuntiatum. Atque hoc in cauſa dicti illius fuiſſe volunt aliqui. Expuliſſe ſcilicet eum injuria à patrimonio fratres. Et ipſe Iephthes veluti injuriæ memor, commate 7. *Nonne vos eſtis qui odiſtis me & eiecistis è domo patris mei , & nunc veniſtis ad me neceßitate compulſi*? Nam receptiſſima eſt apud Magiſtros ſententia illa, מי שיש לו בן מכל מקום בנו הוא לכל דבר חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית, *Is cui filius eſt* (aut proles) *filium vtique habet reſpectu omnigeno, niſi ſcilicet prognatus fuerit ex Ancilla aut Extranea*; Id quod iam dictis apprimè convenit, &, ex Rabbinorum placitis, ad locum è Iudicibus iam adductum , memoratur à R. Dauide Kimchio. Sunt tamen qui אשה אחרת ſeu *fœminam aliam* ibi ſumunt pro aliûs tribus uxore, atque ita rem , ad legem Numerorum XXXVI, 7, aduerſus mutuas tribuum nuptias latam , quam illo æuo , ſeu ſub terræ promiſſæ prima diuiſione, tantum vim ſortitam fuiſſe volunt (vt infra, capite XVII, oſtenditur) relegant. De qua re conſulas iam dictum Kimchium & ibidem R. Leui Gerſomidem. Certè *fœmina* illa *alia* Fl. Ioſepho planè Extranea eſt. Nam ita ille de Iepthe , ac fratribus eius lib. V, cap. IX , οὐ γὰρ, inquit, ὄντα ὁμομήτριον αὐτοῖς ἀλλὰ ξένον περὶ τὴν μητέρα διὰ ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν ἐπαχθεῖσαν αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἐξέβαλον καταφρονήσαντες δι' αὐτοῦ ἀσθενείας, *Cum non eſſet ex eadem matre natus , ſed peregrinus genere materno, quam pater amore ardens eis ſuperinduxerat, eieciebant eum ac ob imbecillitatem deſpiciebant*. At, ſi Extranea erat mater, iure ſane , ni fallant Ebræorum magiſtri eie-

ctus eſt. Vtcunque etiam apud ipſum Ioſephum conqueratur Iephthes ſe ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἀδικούμενον περιφανῶς, *iniuriam apertè perpeſſum eſſe.* Nam & omnimodum Concubinatum Extranearum ſeu alienarum fœminarum, nedum ex illius prolis ſucceſſionem, gens etiam in libidines proiectiſſima, illicitum habuit. Et Tacitus Hiſt. V, de Iudæis, *Aduerſus omnes alios hoſtile odium. Separati epulis, diſcreti cubilibus, proiectiſſima ad libidinem gens alienarum concubitu abſtinent. Inter ſe nihil illicitum.* Sed poſtrema illa verba manarunt ex craſſa gentis morum legumque ignorantia, quæ alijs itidem magnis, ut fieri amat, inter veteres ſcriptoribus impoſuit. Conſulas de dicto Iudicum loco Nic. Serrarium & Io. Druſium. De Mamzeribus autem ſeu Manſeribus, vide nunc Connanum Commentariorum Iuris Ciuilis lib. II, cap. XVI, vbi temeraria Canoniſtarum de eis effata reprehendens, *Manſeris*, rectè inquit, *nomen barbarum eſt, nec alijs notum eſſe poteſt quam quorum ex lingua ſumptum eſt.* Adde, præter Magiſtros qui ad Decretalium titulum de Renuntiatione, ſcriptitant, Ludouicum Molinam, de Iuſtitia & Iure, Tract. II, Diſp. 165, (cui Manzares dicuntur) Couuaruuiam in Epitome de ſponſalibus, Azorium Inſtit. Moral. part. II, lib. II, cap. 8 & ſequentibus. Quin hi etiam de ſucceſſione prolis ex illicito concubitu ſuſceptæ fuſiùs diſputant, ut item Fernandus Vaſquius de Succeſſionibus part. II, lib. I, §. 2. num. 62. & ſeqq. Antonius à Gama in Deciſ. Luſitan. CCCXII, DD. ad C. tit. de Nat. liberis & Nouell. XVIII, Ioſephus de Seſſe Deciſ. Aragon. XLIII, Pontus Heuterus libello de Libera Hominis Natiuitate, alij ab hiſce laudati, quos ideo libentiùs heic memoramus quoniam etiam ſiue Ebræorum mores ſiue ſacras de hac re leges

in-

interdum ipſi, ſed aut oſcitantèr nimis aut nimis inſcientèr quidem tangunt.

De Liberis Adoptiuis, *aut in* Liberorum nomen *à patre aſſertis.* Seruo *non licuit Liberum, compellatione, ſeu* Abba vocando, *ſibi in* patrem adſciſcere. *De* prole de qua ambigitur *priori an ſequenti marito fuerit tribuenda.*

Cap. IV.

EDitio vulgata etiam Adoptionis meminit. Eſter II, 7. *Vocabatur Eſther, & vtrunque parentem amiſerat; pulchra nimis & decorâ facie. Mortuiſque patre eius ac matre Mardochæus ſibi eam adoptauit in filiam.* Ita etiam commate 15. Sed adoptare heic non aliter verſionis autor ſumſit, ac in Exodi II, 7. Vbi Pharaonis filia dicitur Moſen adultum *adoptaſſe in locum filij.* Neque adoptionis Romanæ veſtigium aliquod heic ineſſe putandum, ſed curam ſeu amorem, veluti ſiue paternum, ſiue maternum, quo nutritus ſiue hic ſiue illa orba, tantùm innui. Quin in loco illo Eſtheris, Magiſtri non modò nullam agnoſcunt Adoptionis quidem vmbram, ſed etiam planè negant, dum verba illa לקחה לו לבת *accepit eam ſibi in filiam* (ut habet veritas Ebraica) de matrimonio cum ea inito intelligunt. R. Iarchius ibidem; רבותינו פירשו לבת לאשה *Rabbini noſtri explicant illud* לבת *(in filiam) per* לבית *(in domum) vt ſcilicet ſibi vxor eſſet*, quod diſertè

aſſerunt etiam Hellinſtæ quibus pro verbis illis ſubſtituitur ἐπαίδευσεν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα, *educauit eam ſibi in vxorem.* Atqui Adoptionis ſpecies quædam in vſu erat. Nam in ſeruis familiaribus cenſitus, aut ex Ancilla ſuſceptus, aſſertione patris, aut ſervum illum non eſſe ſed ſibi filium, aut huius matrem manumiſſam fuiſſe (ſaltem ſi etiam eiuſce proles inter filios ceteros ritè educata eſſet) inter liberos legitimos ſeu hæredes locum obtinuit. Quod de libero ita aſſerto multò magis dicendum. Inde illud Miſnæ tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, האומר זה בני נאמן *qui aſſeruerit quem ſibi filium eſſe, ei fides habetur.* Vbi R. Obadias Bartenorius ליורשו ולפטור את אשתו מן היבום *adeo vt filius eiuſmodi ei ſuccedat & vxorem eius à Leuiri nuptijs liberet.* Videſis Gemaram vtranque, Hieroſolymitan. ad eundem tit. fol. 16, Halach. 8. Babyloniam fol. 127 b. Maimonidem Halach. *Nechaloth*, cap. IV, & *Magid Miſna* ibidem. Adoptionem item nuncupat D. Auguſtinus ad Deuteron. quæſt. 46, alijſque in locis, vti etiam ex illo recentiores Theologi, jus illud quo defuncto fratri, ſuperſtitis fratriam ducentis filius tribuebatur. De jure illo infrà, capite XIII. Libero homini etiam fas erat patrem, nomine compellando ac frequenti adlocutione, quempiam ſibi ita adſciſcere, vt adoptionem illam veluti ſibi inuitatam ambiendo præpararet. Quæ ab adſcito patre filium etiam agnoſcente demùm firmabatur. Ceterùm nec Seruis nec Ancillis hoc licuit, ne patris ſic adſciti & natales & familia maculâ ſeruili inſpergi viderentur. Etenim hoc eſt quod legitur in Gemara Babylonia ad tit. *Beracoth*, ſeu de Benedictionibus, fol. 17 העבדים והשפחות אין קורין אותם לא אבא פלוני ולא אימא פלונית *Nec*

Serui

Serui nec Ancillæ compellationis illo genere, Pater, ſeu Abba N. aut Mater, ſeu Imma N. vtuntur. Id quod ad hanc adoptionis ſpeciem attinere vult Maimonides Halach. *Nechaloth* cap. IV, vbi interim inſigniores, veluti principum, Seruos exiſtimatione (ut fieri amat) ingenuis ſiue anteponendos ſiue æquiparandos excipit. Et fallor nimiùm niſi ex hoc more & locutionis genere pendeat tum phraſis illa ſacra apud D. Paulum περὶ υἱοθεσίας ſiue Adoptione in Epiſtola ad Galatas IV, *Vt eos qui ſub Lege erant redimeret, vt adoptionem filiorum* (ſeu liberorum) *reciperemus. Quoniam autem eſtis filÿ* (ſeu liberi) *miſit Deus ſpiritum filÿ ſui in corda veſtra clamantem, Abba, Pater. Itaque iam non es ſervus ſed filius* (aut proles) *& hæres Dei per Chriſtum*; tum illa ad Romanos VIII, 14, *Quicunque ſpiritu Dei aguntur ÿ ſunt filÿ* (ſeu liberi) *Dei. Non enim accepiſtis ſpiritum ſeruitutis in timorem, ſed accepiſtis ſpiritum Adoptionis filiorum* (ſeu liberorum) *Dei, in quo* (κράζομεν; eodem vocabulo vtroque in loco vtitur) *clamamus Abba, Pater. Ipſe enim ſpiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro quod ſumus filÿ* (ſeu liberi) *Dei. Si autem filÿ* (ſeu liberi) *& hæredes.* Elegans eſt, ad receptos Ebræorum mores, alluſio. Qui ſub lege ſerui erant, in libertatem, pretio à Chriſto numerato, redempti ſunt, adeoque in filiorum nomen aſſerti, vt iam, eo nomine & ratione libertatis acquiſitæ, ritè poſſint invocare ſibi ſeu adſciſcere patrem, quod ſeruilis conditionis hominibus fas non erat. Filios autem ſeu liberos eos agnoſcit ſpiritus ſanctus, ſeu Deus ipſe, cui, ut patri prolem agnoſcenti fides omninò habenda. Etiam gentis ſuæ mores reſpiciens Apoſtolus retinere voluit τὸ Abba (quod idiomate Syriaco, tunc in uſu, patrem denotabat) atque etiam interpretari. Syrus autem dicto ad Galatas loco habet, דקריא אבא D. אבון:

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

אבון *vocantem Abba patrem noſtrum*, Arabs الذي يدعو يا ابانا *qui inuocat, o Pater noſter*. Ille item ad Romanos קרינן אבא אובן *vocamus Abba, patrem Noſtrum*; hic ندعو الاب ابانا quod idem ſonat. Atque aduertendum eſt id quod in Magiſtrorum ſcitis legitur ſuprà de ſeruis, לא קורין אותם אבא *non compellationis illo genere, quo Pater ſalutatur quis, vtuntur*, ſiue *non vocant ſeu adſciſcunt ſibi patrem*, rectè per μὴ κράζουσι ἀββᾶ exprimi. Nam κράζειν quod clamare etiam ſignificat, pro קרא, id eſt *vocare*, ſæpiſſimè linguâ Helleniſticâ, qua ferè Nouum fœdus conſcriptum eſt, ſubſtituitur in Pſalmis, & aliquoties in Prophetis alijs. Vnde & Syrus item ipſum vocabulum ſuæ dialecto formatum adhibuit. Certè apud Anglos, ante CCCC aut circiter annos obtinuiſſe vt nuda parentum aſſertio & inter liberos educatio ſatis in cauſa eſſet vt quis aliunde natus, veluti filius, familiæ inſereretur, elicere fas eſt ex veteri Iuriſconſulo noſtrate Henrico de Bractona lib. II de acquirendo rerum dominio cap. XXXII §. 7, vbi formulæ etiam quædam forenſes quæ ad eam rem ſpectabant habentur. Eiuſce rei ne veſtigium nunc in moribus noſtris, neque quod ſciam, alibi reperitur. Sed de his obitèr. Si vidua ante tres menſes, ſeu diem nonageſimum, poſt viri mortem, ſecundò nupta pepererit, adeo vt fuerit incertum vtrum primo marito vt nouimeſtris, an ſecundo vt ſeptimeſtris partus ſit tribuendus, neutri omninò dubiorum patrum ſuccedit (niſi maritus ſecundus ſibi eum in filium aſſeruerit) quia in dubio reſtat, cuinam eorum ſit agnoſcendus. Ita Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. V. Sed de hæredibus incertis, videſis inferiùs cap. XIII, & XV.

De

De Familia inter Filios *erciſcunda*, ac *Primogeniti* prærogatiua.

CAP. V.

IN vniuerſum Defuncti ius ſuccedebat filius vnicus; ſed pari capiebant jure ſimùl plures; excepto quod τῷ בכור ſeu primogenito (cæteri בני פשוטים ſeu *filij vulgares* Magiſtris ſolent nuncupari) portio, nomine τῶν πρεσβείων ſiue *prærogatiuæ*, debebatur duplex, quam פי שנים lingua vocant Moſaicâ, id eſt, תרין חלוקין ſeu *ſortes duas* ſeu τὸ διπλοῦν μέρος *partem duplicem*, vt Ioſephus eam nominat, aut διπλᾶ, vt Helleniſtæ, vnde *duplicia* habet Latina vetus. Atque huc ſpectat illud D. Lucæ XII, 13. *Magiſter, dic fratri meo vt diuidat mecum hæreditatem.* Vtrum verò, ante Legem Moſi datam, primogenituræ iuris in familia erciſcunda ſimilis ratio obtinuerit, neutiquam diſertè liquet. Infrequens, ſat ſcio, non eſt primogeniti in ſacra, quæ præcedit, hiſtoria, mentio. Et primogenituræ jus memoratur Geneſ. XXV, 31. quod τὰ πρωτοτόκια, *primogenita*, & *primitiua* appellant. Sic enim interpretantur בכורה quo jus primogeniti ſeu primogenituræ denotatur. Vide etiam I, Paralipomenon V, 1. Sed jus illud Sacerdotalem functionem ſpectaſſe aiunt Magiſtri, quæ ante Tabernaculum & Aharonis Sacerdotium, à primogenitis exercebatur; vndè *Bereſith Rabba*, fol. 71, col. 1, מה ראה אבינו יעקב שנתן נפשו על הבכורה דתנינן עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות משהוקם המשכן נאסרה הבמה ועבודה בכהנים *Quænam erat cauſa vnde Iacob pater noſter primogenituræ ius ita cupiebat? Quoniam traditur, ante tabernaculum conſtructum, altaria fuiſſe in vſu, nec illicita; atque ad ea ſacerdotij*

cerdotij munere fungi ſolitos primogenitos. Extructo vero Tabernaculo, Altaria (illa) *illicita erant, & functio ſacra ad ſacerdotes ſpectabat.* Ita etiam in Miſna, tit. *Zebachim* ſeu de ſacrificijs, cap. XIV. Inde eſt quod Eſau, qui ἀντὶ βρώσεως μιᾶς *propter vnam eſcam*, primogeniti jus illud ſacrum vendidit, βέβηλος ſeu *prophanus* appellatur Epiſt. ad Hebræos XII, 16. Et de hæreditaria primogeniti benedictione, vide Geneſ. XXVII, 26. Et vide ſuprà actionem ab Iſmaelitis inſtitutam cap. III. Certè ſunt qui etiam putant Abrahæ donum quo ditauit filium Iſaac (Geneſ. XXV. 5,) fuiſſe ipſum primogenituræ jus, de quo conſulas *Bereſith Rabba*, fol. 68. col. 1. & Iſachar Ben Nepthali ibidem. Et de Semi, ut Noæ primogeniti prærogatiua, vide Geneſ. IX, 26, Cedrenum pag. 10, & Euſebij Chronicon λογ. α, pag. 10, tametſi mira ſit inter Chronologos deſceptatio, Semus an Iaphetus natu fuerit major, de qua re argumenta vtrinque afferri ſolita eorumque autores exhibet optimè Henricus Haruillæus in Iſgoge Chronologica, lib. 1. §. 35. Duplicis autem ſortis, ſeu prærogatiuæ primogeniti, mentio vnica, quà Bona defuncti attinet, habetur Deuteronomij XXI, 17, ita tamen ac ſi recepto anteà in gentem more ſubniteretur. Verba ſunt, *Si fuerint alicui vxores binæ, vna dilecta & altera odio habita, genueritque ei filios tam dilecta quam odioſa, & fuerit filius odioſæ primogenitus, adueneritque dies quo diuiſurus eſt hæreditatem ſuam* (ביום הנחילו ἐν ἡμέρᾳ κατακληροδοτῇ, in die diſtributionis ſubſtantiæ eius) *filijs ſuis quos habet, non poterit primogenitum facere filium dilectæ coram facie Primogeniti filij odioſæ, ſed filium odioſæ agnoſcet pro primogenito, dabitque ei* פי שנים, id eſt, *portionem duplicem, de vniuerſis rebus quæ apud illum reperiuntur, cum ille ſit principium virtutis eius, ideoque*

לו

לו משפט הבכורה *ei debetur ius primogenituræ* ſeu τὰ πρωτοτόκια, quod idem eſt. Sors autem illa duplex ita eſtimanda erat, ut diuiſo patrimonio in tot partes æquales quot filiorum numerum vnitate ſuperarent, binæ cederent primogenito. Itaque Salomoni Iarchio פי שנים ſeu *ſors duplex* explicatur per כנגד שני אחים *quantum ad duo fratres ſpectat*. Et Abenezra, אם היו שלשה שיחשבו שהם ארבעה ויקח שני חלקים ואם שנים בנים יחשבו שלשה *ſi tres fuerint fratres, putentur vt quatuor, & capiet ille duas partes. Si fratres ſint bini, vti tres putentur.* Ita in *Sepher Siphri* ad Deut. fol. 48, col. 191. Initur etiam ratio illa paſſim apud Magiſtros; ſeu quæ eadem eſt, ut diuiſâ hæreditate in partes æquales quæ vnitate filiorum numerum ſuperent, primogenitus capiat partem à dimidio, ceterorum ſinguli ab extremo numeri denominatam. Veluti, filij ſint nouem. Partes igitur fiant decem. Primogenito cedit pars totius quinta, ceteris partes ſingulæ decimæ. Ita Maimonides Halach. *Nechaloth* cap. II. & Gemara adſtipulatur Babylonia ad tit. *Baba Bathra*, fol 122, & 123. Locutionis huius genus, quo duplex primogeniti ſors denotatur, ter ſolummodò in veteri fœdere occurrit. Citato jam loco, II, Regum II, 9, vbi Eliſha ad Eliam, *fiat quæſo*, inquit, פי שנים *duplex portio tui ſpiritus ſuper me*, & Zachariæ XIII, 8, *partes duæ ſeu* פי שנים *eradicabuntur*. Loco vltimo de partibus Terræ ibi diuiſæ dicitur. Secundum autem interpretantur nonnulli ex primo, ut videre eſt apud Leui Gerſonidem & Dauidem Kimchium in adjectis commentarijs. Scilicet petijſſe Eliſham veluti primogenitum ſeu primarium inter Eliæ Diſcipulos, primogeniti prærogatiuam ſiue ut ceteros, pro filijs פשוטים ſeu *vulgaribus* habitos,

 duplici

duplici ſpiritus portione excelleret. Ita etiam Laurentius Bochellus ad Leges Politicas, Veteris & Noui Teſtamenti, Franciſci Raguelli, Tit.23. Licet etiam ſint qui de ſpiritu ipſius, Eliæ ſpiritum alterâ parte ſuperante, intelligant. Atque hinc forte ἡ διπλῆ τιμὴ ſeu *honor duplex,* (veluti binæ honoris partes) quo D. Paulus τοὺς καλῶς προεστῶτας ſiue *qui bene præſunt* presbyteros, dignos eſſe ait in Epiſt. I, ad Timotheum V, 17, ritè capiendus. Nempe ijs qui ſuo rectè funguntur officio & acceptam prouinciam pulchrè adminiſtrant, duplicem honorem, ſiue honoris prærogatiuam, præ alijs, exhibendam, non alitèr fermè ac ſors duplex primogenito ſeu filio præ ceteris honorando debetur. Neque verò ipſe filius tantùm primogenitus in duplicem ſuccedit ſortem ſed etiam ex eo nepos neptiſue (ſi itidem hæres) idque jure repræſentationis ſeu העומדים במקום בכור *eorum qui primogeniti locum occupant*, vbi ſuperſtite patre primogenitus ipſe moritur, de qua re Maimonides capite jam citato.

Qualium Bonorum *ſors duplex* primogenito *debita. Non* Maternorum, *nec eorum quæ à Patre*, tempore mortis, non poſſeſſa, *aut* in eius poteſtate *tunc non fuere. Aſſignatio portionis duplicis in* agris inuicem continuis.

Cap. VI.

SEd diſtinguendum heic de Bonis, in quibus prærogatiua quam diximus primogenito filio competebat. Cum

Bo-

Digitized by Google

Bonorum, quæ plerunque in corpore ſunt Hæreditatis, alia ſint Paterna, alia Materna; item alia, quæ defunctus mortis momento poſſidebat aut in ſua tum habuit poteſtate, alia quę tunc non poſſeſſa nec in ſua poteſtate, ſed poſtmodùm, ſiue jure quo defuncti perſonam induebant hæredes, ſiue melioratione, hæreditatem adaugebant; In Materna ſuccedebant paritèr filij vniuerſi, nullâ, ut in ſucceſſione paterna, ſortis duplicis ratione habitâ. Ita expreſſe Miſna, tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, הבן נוטל פי שנים בניכסי האב ואינו נוטל פי שנים בניכסי האם *filius ſortem capit duplicem in Bonis Paternis; ſed ſortem duplicem non capit in Maternis Bonis.* Quæ itidem leguntur in Miſna, tit. *Becoroth*, ſeu de Primogenituris, cap. VIII. Et videſis Gemaram Babyloniam ad tit. *Baba Bathra*, fol. 126. b. vbi idem agnoſcitur, & in Magiſtris paſſim. Neque locum habuit ejuſmodi prærogatiua in Bonis à defuncto tempore mortis non poſſeſſis, aut quæ in ſua poteſtate tunc non erant. Veluti, vbi mortuo patre (qui, verbi gratia, filius vnicus) auo poſteà obeunti ſucceſſere nepotes ex illo filio. Nam auitam hæreditatem pari ſimùl omnes iure heic capiebant nepotes, tametſi ex eis quæ mortis momento poſſidebat pater, primogenitus nepotum, partem retinere deberet duplicem. Id ex eo animaduertunt quod legitur Deut. XXI, 17, dabit portionem duplicem בכל אשר ימצא לו *de omnibus quæ apud illum reperiuntur*; vbi Iarchius מכאן שאין הבכור נוטל פי שנים בראוי לבא לאחר מיתת האב כבמוחזק *quod ideo adijcitur, quoniam primogenitus non capit ſortem duplicem eiuſce quod poſt mortem patris eſt acceſſurum ſicut eiuſce quod poſſidet.* Ita etiam *Sepher Siphri* ad Deut. fol. 48. col. 191, Autor *Piſiktha Zotertha* fol. 64. col. 2, *Baal Haturim* ad dictum Deuteronomij locum, & Tal-

mudici paſſim. Et ipſa Miſna, tit. *Becoroth* cap. VIII, בכור אינו נוטל פי שנים בשבח ולא בראוי כבמוחזק *primogenitus non capit duplicem ſortem ex meliorationibus, neque ex eo quod acceſſurum eſt ad hæreditatem, ſicut ex eo quod poſſidetur.* Videſis Gemar. Hieroſolymit. ad tit. *Baba Bathra,* fol. 16, col. 1. Halach. 4. Babylon. ad eundem fol. 124, & ad tit. *Becoroth* fol. 51. Maimonidem Halach. *Nechaloth* cap. III, Obadiam Bartenorium ad cap. VIII, tit. *Becoroth*, §. 9. Atque obitèr de hac re ſexcenti. In Bonis autem quæ poſſidentur aut in patris poteſtate ſunt, non heic cenſentur quæ ſunt in credito aut nominibus (tametſi fundus hypothecæ nomine fuerit obligatus) neque Nauis in mari, vt nonnulli. Vide Maimonidem Halach. *Nechaloth*, cap. III, & Halach. *Maloue Veloue*, ſiue de mutuo dante & accipiente, cap. VII. Sed diſtinguunt heic alij, & vbi pignus, quod משכון vocant, aut Syngrapha, à patre creditore poſſidetur, ibi & in credito primogeniti prærogatiuam locum habere volunt. Quin ut duplex ei in bonis paternis portio, ita è debitis onus erat duplex. Sed de hijſce diſcrepantes aliquot ſententias habes in Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra,* fol. 124. vbi Iarchius conſulendus & autor *Thoſpoth*, præter ea, quæ huc maximè faciunt, ad Rabbi Alpheſij compendium Talmudicum, part. III, fol. 215. & 216. Ita autem portio duplex ſorte aſſignabatur primogenito, vt pars hæreditatis aliqua (quantum fieri potuit) continua, non diuiſæ partes, id eſt locis in diuerſis ſitæ, pro duplici portione ei tribuerentur. Sic ex veterum ſcitis Maimonides Halacha *Nechaloth*, cap. III, & Halach. *Secinim*, ſeu de iure vicinorum cap. XII. Quod ius erat primogeniti etiam ſingulare.

Quales

Digitized by Google

Qualeſnam nati pro primogenitis habiti, *ſiue ratione* Hæreditatis *ſiue* Sanctitudinis & Redemptionis. *Et de* primogenito Poſthumo, *ac* Poſthumi Succeſsione.

Cap. VII.

PRimogenitorum verò in ſacris literis ratio habetur duplex, aut quà ad eos prærogatiua in familia erciſcunda ſpectat, aut quà ita ſacri cenſentur ut ſint, pretio numerato, redimendi. Sacri ſunt & redimendi, cum ex alijs legibus, tum ex illa, Exodi XXXIV, 19 & 20; vbi nulla adiectâ pretij æſtimatione, moribus maiorum inoleuit ut quinque Siclis ea terminaretur. Idque ad mentem Legis Leuitici, XXVII, 6. Cum igitur de primogenitis agunt Magiſtri veteres, & tam de eis qui ita redimendi, quam qui in partes duplices inter cohæredes ſuccedebant, verba faciunt, differentiam adhibent quadruplicem, qua vtrunque genus ſubtilitèr indicent. Genus primum appellant בכור לנחלה ſeu *primogenitum ratione hæreditatis*, ſecundum בכור לכהן *primogenitum ratione Sacerdotis*, id eſt *ratione pretij quo Sacerdoti numerato redimendus erat*, ſiue *ratione ſanctitudinis.* Primogenitis igitur alijs ſtatuunt competere ius primogenituræ ratione Hæreditatis, minimè verò ratione Sanctitudinis; alijs ratione Sanctitudinis, non Hæreditatis; alijs, tam hujus quam illius ratione; & demum alijs, jus illud neutiquam competere ſiue hujus ratione, ſiue illius. Quadruplex hæc differentia ſubnititur verbis ſacrarum Legum quibus utriuſque jus

primogenituræ ſancitur. In ea quæ de ſanctitudine primogeniti lata eſt (Exod. XIII, 2,) קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל *ſanctifica mihi omne primogenitum quod aperit qualemcunque vterum in liberis Iſraelis.* In ea verò quæ de ſingulari primogeniti ſucceſſione (Deut. XXI, 17,) fertur, adiectam habemus prærogatiuæ rationem כי הוא ראשית אונו *quia ille principium virtutis eius*, nimirùm Patris. Adeo ut in hiſce, pendeat jus hoc ab eo quod eſt eſſe principium virtutis paternæ (de qua etiam videſis Geneſ. XLIX, 3,) in illis autem, à prima vteri apertura. Hinc in Miſna, tit. *Becoroth* cap. VIII,
יש בכור לנחלה ואינו בכור לכהן בכור לכהן ואינו בכור
לנחלה בכור לנחלה ולכהן ויש שאינו בכור לא לנחלה ולא
לכהן איזהו בכור לנחלה ואינו בכור לכהן הבא אחר הנפלים
שיצא ראשו חי ובן תשעה שיצא ראשו מת והמפלת כמין
בהמה חיה ועוף דברי רבי מאיר וחכמים אומרים עד
שיהא בו מצורת האדם המפלת כנדל או שליה: ושפיר
מרוקם והיוצא מחותך הבא אחריהן בכור לנחלה ואינו בכור
לכהן מי שלא היו לו בנים ונשא אשה שכבר ילדה עודה
שפחה ונשתחררה עודה נכרית ונתגיירה משבאת לישראל ילדה
בכור לנחלה ולא בכור לכהן רבי יוסי הגלילי אומר בכור
לנחלה ולכהן שנאמר פטר רחם בישראל עד שיפטרו רחם
מישראל מי שהיו לו בנים ונשא אשה שלא ילדה נתגיירה
משברת נשתחררה מעוברת ילדה היא וכהנת היא ולויה היא
ואשה שכבר ילדה וכן מי שלא שהתא אחר בעלה ג׳ חדשים
ונישאת הילדה אין ידוע אם בן תשע לראשון או בן שבע
לאחרון בכור לכהן ואינו בכור לנחלה איזהו בכור לנחלה
ולכהן המפלת שפיר מלא דם מלא מים מלא גנינים
המפלת כמין דגים וחגבים שקצים ורמשים המפלת יום
ארבעים הבא אחריהן בכור לנחלה ולכהן יוצא דופן והבא
אחריו שניהם אינן בכור לא לנחלה ולא לכהן רבי שמעון
אומר הראשון לנחלה והשני לה׳ סלעים *Primogenitorum.*

alij

alij ita habentur ratione hæreditatis, minimè verò ratione Sacerdotis, ſeu ſanctitudinis; alij ratione ſanctitudinis, non hæreditatis; alij & ratione hæreditatis & ſanctitudinis; & alij, nec hæreditatis ratione, nec ſanctitudinis. Primogenitus ratione hæreditatis, ſed non ratione ſanctitudinis eſt qui in lucem venit poſtquam fœtus abortiuus (qui, obmenſes in vtero non completos, neutiquam vitalis eſt) *caput ſuum, tametſi viuus, emiſerit, aut fœtus nouimeſtris emortuus emiſerit caput ſuum. Etiam poſt carnem deciduam, cui figura ſiue beſtiæ, ſiue feræ, ſiue volucris, iuxta ſententiam Rabbi Meir. Sed ſapientes dicunt minimè, niſi fuerit particeps figuræ humanæ* (ſcilicet aliter non habetur pro eo quod aperit vterum, adeoque nec primogenituram ratione ſanctitudinis minuit) *Quin natus poſt deciduam carnis molem Sandalium referentem* (De ſandalio heic quod סנדל ſandal vocant & linguæ item bouinæ aſſimilant, videſis Gemaram Hieroſolymit. ad tit. *Nidda*, ſeu Muliere immunda, fol. 50, col 4 & Magiſtros ad Miſnam ejuſdem tit. cap. III) *aut poſt ſecundas, aut Embryonem non informem aut quod membratim euulſum eſt, primogenitus eſt ratione hæreditatis, ſed minime ſanctitudinis.* Nam in hiſce aut figuræ humanæ aliquid reperitur, aut ejuſdem ſaltem conceptæ ſatis teſtimonij. *Si is, cui nulli ſint liberi, vxorem duxerit, quæ nuper pepererit, ſiue fuerit ancilla quæ iam manumiſſa eſt, ſiue Extranea quæ iam facta eſt proſelyta, ex Iſraelitæ cum illa coitu ſuſcepta proles primogenita eſt, ratione hæreditatis, ſed non ſanctitudinis. Rabbi Ioſe Galilæus ait, ratione vtraque, quoniam ſcriptum eſt* (Exodi XIII, 2) *quod aperit vterum in Iſraelitis, ita vt ſufficiat ſi à prole ab Iſraelita ſuſcepta vterus aperiatur.* Ac ſi ab ea quæ gentili ſuſcepta eſt, vterus haud fuiſſet apertus. Sed Galilæi

con-

commentum heic Magiſtri reijciunt. *Si quis autem qui habeat iam liberos, in vxorem duxerit eam quæ nondum pepererit, proſelytam factam ſed grauidam, ancillam manumiſſam ſed etiam grauidam quæ pepererit, ſiue ea fuerit ex genere ſacerdotali ſiue ex Leuitico* (Nam ſacerdotale & Leuiticum genus alitèr à primogenitorum redemptionibus immune erat, quod docetur dict. tit. *Becoroth* cap. I) *ſiue fœmina quæ antea pepererat; aut ſi quæ à ſecundis nuptijs ſpatio trimeſtri non abſtinuerit, ſed nupſerit ac pepererit, adeò vt ignotum fuerit vtrum partus eſſet nouimeſtris & ad primum an ſeptimeſtris atque ad ſecundum maritum ſpectaret, harum cuiuſlibet fœtus habetur primogenitus ratione ſanctitudinis ſed non hæreditatis.* Nempè quia præanteà marito liberi, partus ejuſce quæ nondum pepererat, hæreditati primogenitus non erat, ſed ſanctitudini, quia aperuit vterum. Partus heic ceteri ab hæreditate etiam arcebantur, quia pater cuilibet incertus. Videſis extremum capitis IV, ſupra, & caput XIII, inferiùs, de filio dubio. Sed ad verſionem redimus. *Qui naſcitur poſt deciduam carnis molem ſanguine plenam, ſiue plenam aqua ſeu ſanie, aut poſt carnem deciduam inſtar piſcium & locuſtarum ſpurcarum & reptilium, aut poſt carnem deciduam die quadrageſsimo, primogenitus habetur tum hæreditatis ratione tum ſanctitudinis. Si verò alter è latere exciſus fuerit & poſtmodum ſequatur alter, neque hic neque ille primogenitus habetur aut ratione hæreditatis aut ſanctitudinis. At ex Rabbi Simeonis ſententiâ, primus ratione hæreditatis eſt primogenitus, & ſecundus quinque ſiclis redimendus.* Sed reiecta eſt à magiſtris Simeonis ſententia. Quod autem dicitur de eo qui è latere exciſus eſt (יוצא דופן vocant, ſeu qui è latere egreditur,

ditur, de quo videſis etiam Miſnam tit. *Nidda* cap. III) ad gemellos attinet. R. Obadias Bartenorius; כגון שקרעו אשה שתאומים בבטנה ולאחר שהוציאו הראשון דרך דופן יצא השני דרך רחם, *Veluti, incidunt fœminam cui gemelli in ventre. Et poſtquam extraxerint alterum per viam lateris* (inciſi) *exit alter per viam vteri.* Nimirùm primum, ſeu Cæſonem, non peperiſſe aiunt vxorem, quia cæſo vtero extractus; neque eum vterum aperuiſſe. Secundum, principium virtutis paternæ non fuiſſe, quia alius antecedit, nec בכור ſeu primogenitum dicendum, quia alius filius ante eum in lucem editus. Ideoque, neutrum ſiue hac ſiue illa ratione primogenitum. Ita etiam Maimonides Halach. *Becoroth*, cap. II, & Halach. *Nechaloth*, cap. II, vbi etiam è veterum ſcitis monet היה לו בנים בגיותו ונתגייר אין לו בכור לנחלה אבל ישראל שהיה לו בן מן השפחה ומן הגויה הואיל ואינו קרוי בנו הבא לו אחריו מן הישראלית בכור לנחלה ונוטל פי שנים *Qui, dum Gentilis eſſet, habuerit filios ſeu liberos, is proſelytus factus non habet primogenitum ratione hæreditatis. At ſi Iſraelites filium ſuſceperit ex ancilla ſeu Gentili, modo eum pro filio* (legitimo; de qua re, vide ſuprà, vbi de Adoptionibus) *non agnoſcat, qui natus ei poſtmodùm fuerit ex Iſraelitide, primogenitus eſt ratione hæreditatis & ſortem capit duplicem.* Adi ſis Gemar. Babylon. ad tit. *Iabimoth* fol. 62. Ex hiſce manifeſtum eſt prærogatiuam hæreditatis primogenito non competiiſſe, ex moribus lege ſacrâ ſubnixis, niſi patri nulli omninò antea liberi aut partus vitalis fuiſſet, excepto vbi ex ancilla ſeu gentili proles antea ſuſcepta. Neque heic Matris ratio habetur aliter, ac ea quæ ad patrem attinent permiſerit. Nec matri aut in materna bona vlla erat huiuſmodi ſucceſſionis prærogatiua. quod capite ſuperiore

Digitized by Google

oſtenſum eſt. Quin nec filius poſthumus (veluti gemellorum poſthumorum primus, aut primogenitus ex duabus vxoribus quæ grauidæ relictæ) duplicis ſortis prærogatiuam habuit, quod docetur Gemarâ Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, cap. IX, fol. 142, b. & firmatur verbis illis ſacris Deut. XXI, 16, *adueneritque dies quo diuiſurus eſt hæreditatem ſuam filijs ſuis.* Id ad tempus quo ſuperſtes eſt hactenus pater attinere volunt. At ſi, poſtquam, in ipſo nixu, frons duntaxat, tametſi non totum caput, emittatur, mortuus fuerit pater, pro primogenito, qui prærogatiua hac fruatur, habetur partus; vti Gemara Babylon. ad tit. *Becoroth*, fol. 47, & Maimonides Halach. *Nechaloth* cap. II. Neque porrò minuit poſthumus, quemadmodum filij patre ſuperſtite nati, primogeniti ſortem duplicem. Ita Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 127. a, & Maimonides, loco jam citato. Quod vt ritè intelligas, conſule caput X, vbi de primogenitis ſexus dubij. De probationibus etiam primogenituræ, videſis Maimonidem loco laudato.

De Familia *inter* Filias erciſcunda.

Cap. VIII.

MAſculis non exſtantibus ipſis, neque ijs qui perſonas eorum, jure Repræſentationis, induebant, Filiæ pariter capiebant hæreditatem. Nulla in eis primogenituræ prærogatiua. Sed in æquales quælibet partes ſuccedebant. Quod etiam ex ſacra lege (Deut. XXI, 17,) firmant. Nam dato de primogenito præcepto adijcitur, לו משפט הבכורה τούτω πρωτοτόκια, ſeu *huic* (genere maſculino) *ius primo-*

geniti

Digitized by Google

geniti debetur. Vbi animaduertit *Baal Haturim*, כי יהיה לאיש לומר משפט בכורה לאיש ואין משפט בכירה לאישה *quoniam ad maſculum ſpectat. Ius primogeniti ad maſculum ſpectat. Sed ad fœminam ius illud non ſpectat*. quę verba habentur ex Gemara Babylonia, ad tit. *Baba Bathra*, fol. 111, b. Ita *Sepher Siphri*, fol. 48, col. 190, בנים בתורה הזות ואינו הבנ ת *Filij hac lege comprehenduntur, ſed neutiquam filiæ.* Et ipſa Miſna tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, אחד הבן ואחד הבת בנחלה אלא שהבן נוטל פי שנים בנכסי האב וגו׳ *Eadem eſt filij & filiæ in ſucceſſione hæreditaria ratio, præterquam quod filius* (ſi primogenitus fuerit) *capit duas partes bonorum paternorum &c.* Adeò ut hæreditatem maternam (in qua jus primogenituræ non obtinet) haud diuerſimodè adeant filij & filiæ. Vtriſque pari jure ea, vbi hæredes ſunt, tribuitur. Diſcrimen eſt tantùm in paternæ hæreditate, ratione primogenituræ, quæ in filiabus locum non omninò habuit. Fuere ex Sadducæis quibus בת הבן ובת שניהן שוין *neptis ex filio, & filia, par in ſucceſſione ius habebant*, quod notatur in Gemara vtraque, Hieroſolymitanâ, ad tit. *Baba Bathra*, fol. 16, col. 1, & Babyloniâ ad eundem tit. fol. 115, b. quibus adjungas R. Iacob Bar Salomon, in Oculo Iſraelis, part. II, fol. 90, col. 3. Sed recepta ſententia, mores recepti, planè refragabantur. Atque in citato Gemaræ Babyloniæ loco, Rabbi Huna, האומר תירש בת עם בת הבן אפילו נשיא שבישראל אין שומעין לו *Si quis pronuntiaret, tametſi in Iſraele princeps eſſet, filiam cum nepte ex filio, iure hæreditario ſuccedere, audiendus non eſt.*

De partium, *inter* cohæredes, *ſi* Minores *ſint alij*, *alij* Majores, diſtributione, & Alimentis filiabus, *vbi Hæredes ipſæ non ſunt, præſtandis. Ac de varia* Minorum ætate, & Puberibus.

Cap. IX.

VBi in Hæreditatem liberi, qui partes facerent, ſuccedebant, ſi majores eſſent omnes natu, pro indiuiſo, niſi ex pacto aliter conuentum eſſet, poſſidebant, vti etiam minores; dum ſaltem minores. Quod ſi majores alij, alij minores eſſent, alia omninò res erat. In hujuſmodi ſpecie, ſuæ majoribus, ſuæ minoribus partes diſtribuendæ erant, nec in commune viuendum; ne ſcilicet, veſtium ſumptibus, majores minoribus, aut cibariorum, minores majoribus damno eſſent. Miſna tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, הניח בנים גדולים וקטנים אין הגדולים מתפרנסין על הקטנים ולא הקטנים ניזונין על הגדולים אלא חולקין בשוה *Si relinquit quis filios maiores & minores, maiores minimè, è patrimonio, veſtium ſumptus ſimul cum minoribus, nec minores ſumptus cibariorum cum maioribus ſumunt, ſed æqualiter diuidunt.* Et eodem in loco, de cohæredibus fœmineis; הניח בנות גדולות וקטנות אין הגדולות מתפרנסות על הקטנות ולא הקטנות ניזונות על הגדולות אלא חולקות בשוה *Si relinquat quis filias maiores, & minores, maiores minimè è patrimonio, veſtium ſumptus ſimul cum minoribus ſumunt, nec minores cibaria cum maioribus,*

Digitized by Google

ioribus , ſed æqualitèr diuidunt. Quod de filiabus dictum eſt, vbi filij defuncto non erant; id eſt, cohæredibus tantum. Etenim, vbi filiorum ſucceſſione filiæ ab hæreditate, quà hæreditas erat, excludebantur (ſecundum id quod ſupra docetur) filiabus minoribus alimenta ex patrimonio exhibenda fuere, ſeu ex bonis paternis. Nam Materna ab hoc onere immunia erant. Citato jam Miſnæ capite; הבנות ניזונות מנכסי האב ואינן ניזונות מנכסו האם *Filiæ aluntur è bonis paternis ſed non è maternis.* Quod ipſum dicendum de meliorationibus & de bonis quæ hæreditati poſt mortem patris, veluti ab eo non poſſeſſa, accedebant, vti Miſna tit. *Becoroth*, cap. VIII. Præſtabantur autem hujuſmodi alimenta filiabus בתנאי כתובה ſeu *ex ratione dotis maternæ* , idque vſque *ad pubertatem duodecim annorum & ſex menſium* , id eſt, עד שיבגרו הבגרת ut ad tit. Baba Bathra cap. IX, adnotat Obadias Bartenorius. De ratione ſeu conditione dotis , vide ſupra cap. II, & mox infrà de pubertate hac. Adeò ut filiæ minores à filijs cohæredibus aut hærede vnico alendæ eſſent ex paternâ hæreditate, minime verò à maioribus filiabus vbi ipſæ ſimul cohæredes eſſent. Nam ibi ipſam hæreditatem, non tantum alimenta capiebant. De alimentis hiſce vide etiam Miſnam tit. *Cethuboth*, ſeu *de Dotibus*, cap. IV. Sed hæc alendi filias ratio ita demùm obtinuit, ſi ſufficeret hæreditas tum filijs alendis tum filiabus, vſque ad dictam pubertatem. Etenim alitèr, vtcunque hæredum nomine ſuccederent filij, totus hæreditatis prouentus ſeu vſusfructus in filias impendebatur, & filij, qui reuera hæredes ac Domini, ne ſequiori ſexui non ſatis honeſtè prouideretur, etiam ad mendicos relegabantur, aut, vt Magiſtrorum phraſis eſt, ישאלו על הפתחים *oſtiatim*

oſtiatim mendicabant, quâ ſumma paupertas, ac indigentia, ſeu neceſſaria alibi victum quærendi ratio denotatur, ut non ita diſſimili locutione in Pſalmo XXXVII, 25. De hac re diſertè Miſna tit. *Baba Bathra*, cap. IX, מי שמת והניח בנים ובנות בזמן שהנכסים מרובין הבנים ירשו והבנות יזונו נכסים ממועטין הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים *Si defunctus liberos vtriuſque ſexus atque patrimonium ſatis opulentum reliquerit, iure hæreditario ſuccedunt filij & alimenta capiunt filiæ. Si verò rem anguſtam reliquerit; alimenta capiunt filiæ & oſtiatim filij mendicant*. Patrimonium opulentum ſeu הנכסים מרובין *interpretatur* Obadias Bartenorius eſſe כדי שיזונו הבנים והבנות עד שיבגרו הבנות *Si ſufficiant alendis filijs filiabuſque vſque ad harum pubertatem*. Rem verò anguſtam ſeu הנכסים ממועטים *ſiue patrimonium tenue*, שאין בהן בשעור זה *ſi tantundem non eſſet*. Videſis Gemaram vtranque, Hieroſolymit. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 16, col. 4, & Babylon. ad eundem tit. fol. 139, b. De Mendicis autem apud Ebræos, conſulas quæ habet Ioannes Druſius in Reſponſione ad Nicolai Serrarij Minerual, vbi caput totum de ea re. At, quemadmodum ab anguſto huiuſmodi patrimonij vſufructu filios excludebant filiæ, ita defuncti vidua & haſce & illos. Ne ſcilicet viduæ honeſta deeſſent alimenta (quę בתנאי כתובה ſeu *ex conditione Dotali* ei debita, ut vides ſupra cap. II) ipſę etiam filię ad mendicos relegandæ, vt Bartenorius. Sed & vide Gemararum locos citatos. In patrimonij autem æſtimatione ad hęc, ratio creditorum, Legatorum, ſumptuum funebrium habebatur. Etiam Alimenta filiabus quamdiu manerent innuptę præſtanda fuiſſe volunt aliqui. Vide quæ è Maimonide citauimus ſupra capite II. Quoniam verò de Minoribus,

noribus, & pubertate heic mentio; de eis obitèr monendum; regularitèr ante annum decimum tertium ac diem vnicum completum Minores haberi maſculos, fœminas ante annum duodecimum atque vnicum diem, & poſtea pro majoribus. Sed temperamenta adijciunt. Puellam, cui, duodecimo anno atque die vnico inſuper exacto, duo ſaltem pubis pili, quos סימן התחתון *ſignum inferius* vocant, non excreuerint (niſi ex mammillis ſororiantibus, papilliſue, è quibus etiam סימן העליון ſeu *ſignum ſuperius* heic habebant, pubertas cerneretur, aut ipſa, quod vtrunque ſignum ſuperabat, pareret) pro minori ſeu קטנה habitam. Si tunc excreuerint, eam primis, qui ſequuntur, ſex menſibus נערה *Iuuenculam* dici, & poſtmodum בוגרת ſeu *pubertatis plenæ*; alitèr, vſque ad annum vigeſimum, minoris nomen non exuere. Quod ſi tunc ſigna comparerent, eadem ratio habita quæ in ætate & ſignis anni duodecimi. Si verò tunc ſigna iſta non comparerent, ſed סמני אילונית ſiue *ſigna Viraginis*, veluti ſi mammillæ nullæ, nec muliebres affectus aut mores, tum pro Viragine habebatur. Quod ſi neque hæc tum adeſſent ſigna, in Minoribus cenſita erat vſque dum aut pubertatis, quæ diximus, ſigna comparerent aut annum trigeſimum quintum, præter diem vnicum, compleret; atque tunc etiam Virago ſeu אילונית nuncupabatur, tametſi deeſſent ei Viraginis ſigna. Et tam נערה ſeu *Iuuencula*, quam בוגרת ſeu *puella pubertatis plenæ* & אילונית ſiue *Virago*, modis iam dictis *Maiores* ſeu גדולות vocabantur. Similis in Maſculo ratio, qui tunc habitus גדול ſeu *Maior* & איש ſiue *Vir*, cum exacto anno decimo tertio præter diem vnicum, bini ejuſmodi ei pili excreuerint. Quod ſi tunc minimè excreuerint, tametſi apparuerint Spadonis ſigna,

in

in minoribus habebatur vſque ad nouemdecim ætatis annos & menſes vndecim. Si neque tunc emiſerit aut ſignum inferius aut totidem pilis pubuerint genæ, ſed ſpadonis ſigna in eo reperta fuerint, ſpado habebatur atque eo nomine Maior. Quod ſi neque Spadonis ſigna adſint, etiam minor dein habetur, vſque dum aut ſignum inferius comparuerit aut annum trigeſimum quintum, pręter diem vnicum, compleuerit. Et tunc vocatur Spado, tametſi nullum Spadonis ſignum ei adſuerit. Ita Maimonides Halach. *Iſhoth*, ſeu de re vxoria, cap. II, vbi de hiſce alia, ex veterum ſcitis, ſubtilia. Id autem quod Maiores in diuidunda atque fruenda hæreditate, utpote ſui plane iuris, poteſtatis vndiquaque ſuæ, faciebant ipſi, Minorum faciebant Tutores, ſeu Curatores quos Magiſtri, ex Græco Ἐπίτροποι quod idem denotat, אפיטרופין *Epitropin* appellant. Hi verò aut à patre conſtituti erant, aut à parente alio cui ſucceſſum eſt, aut à foro ſeu Tribunali, nempe ſiue LXXI-virorum qui Conſeſſus erat Magnus ac vnicus, ſiue XXIII-virorum, quale inſigniori cuilibet vrbi ac vnicuique tribui vnicum erat atque Hieroſolymis bina, ſiue Triumuirorum qui ſiue ex compromiſſo ſiue autoritate publica præfecti. De quorum vnoquoque nos fuſè in libris de Conſeſſu Magno. Nempe כל בית דין ובית דין הוא אביהן של יתומים *Nullum erat forum aut Tribunal quod patris locum pupillis non occupabat*, vti etiam idem Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. X. A tutela autem atque hac cura arcebant tribunalia Minores, Fœminas, Seruos, atque etiam ex plebe eos quorum libertas in dubio. Quin & eos qui mentis compotes non erant, atque Surdos. Nam hiſce etiam ipſis curatores præficiebantur. Atqui parenti, cui ſucceſſum eſt, licuit ſiue Minorem, ſi-

ue

ue fœminam, ſiue ſeruum Tutorem præficere. Anni autem ætatum, quas diximus, neque Solares erant, neque Lunares ſed, juxta cyclos ciuiles & receptos intercalandi mores, putandi, vti monet, jam citato loco, Moſes ille.

De ſucceſſione Liberorum *qui* ſexus dubij, *aut* vtriuſque *fuerint, veluti* Genitalibus Obſtructi *aut* Hermaphroditi.

Cap. X.

QVæ hactenus dicta ſunt, ad liberos ſiue Maſculos ſiue fœmineos, qui corpore fuerint integro, attinent. Sexus autem ſiue dubij ſiue vtriuſque proli jus compe-tebat ſingulare. Dubij ſexus dicebatur טומטום *Tomtom*, ſiue is cui ita obſtructa erant genitalia vt maſculus an fœmina eſſet in dubio poneretur. A verbo טמטם quod *obſtruere, obturare* ſignificat; vt Elias in Thisbite, ומן קורין למי שערותו סתומה ולא נראה בו לא זכרות ולא נקבות טומטום *hinc* (inquit) *eſt quod vocant eam cuius genitalia ita obſtructa, vt mas an fœmina ſit non conſtet*, Tomtom. vnde etiam ספר טומשום ſeu *Liber Tomtom*, id eſt, de dubio eiuſmodi ſexu, antiquitùs ſcriptus, citatùr Moſi Maimonidi in More Nebochim lib. III, cap. XXXVII, vbi legem (Deut. XXII, 5) de habitu ſexum ementito explicat. Et pro *libro artis Magicæ quem compoſuit Centir*, quod in veteri verſione ibi ſubſtituit Epiſcopus Nebienſis, nihil omninò aliud præter *Librum Tomtom* in Ebræo operis illius ſermone (is R. Samueli Aben Tybbon debe-

 tur

tur, qui ex autoris Arabico tranſtulit) reperitur. Idem liber, eodem nomine citatur in More Nebochim capite jam dicti libri quadrageſimo primo, alibi. Vtriuſque ſexus prolem ſeu Hermaphroditum vocant, nomine è Græco ſumpto, אנדרוגינס, quod ipſum eſt ἀνδρογύνης, ſeu *hermaphroditus.* Horum neuter aliter ſuccedit inter filios quam vt id ſolummodo ſumat quod jure, ſiue Hæreditatum ſiue Alimentorum, communi, ſiue filijs ſiue filiabus eſt incommodius. לעלם, inquiunt, נוטל בפחות שבהן *Semper capit* (vterque) *id quod in eis minimum eſt.* Si filij nempe in patrimonium ſatis amplum, vnde alendæ filiæ, ſuccedunt, horum vterque in filiabus cenſetur. Si patrimonium ſit alendis filijs ac filiabus impar, adeò ut ad mendicos, ne deſint filiabus alimenta, relegentur filij (juxta id quod oſtenſum eſt) vterque horum pro filijs habetur; & demum vtraque in ſpecie ab Hæreditatis dominio arcetur. Idem ius obtinuit, ſi filios duntaxat reliquerat defunctus, præter Obſtructum aut Hermaphroditum. Tunc enim Alimenta tantùm cepit vterque, vt pars familiæ neceſſaria. Neuter Hæreditatem, quæ eis perpetuò præcluſa, niſi vbi nullus alius filius, ſexus nimirùm integri ac manifeſti, interueniret. Tum enim tam hic quam ille ſuccedebat; ſolus, ſi filiæ nullæ; vt cohæredes, ſi filiæ etiam relictæ. Miſna tit. *Baba Bathra*, cap. IX, הניח בנים ובנות וטומטום בזמן שהנכסים מרובין הזכרים דוחין אותו אצל הנקיבות נכסין ממועטין הנקיבות דוחות אותו אצל הזכרים האומר אם ילדה אשתי זכר יטול מנה ילדה זכר נוטל מנה ואם נקיבה מאתים ילדה נקיבה נוטלת מאתים אם זכר ואם נקיבה מאתים וילדה זכר ונקיבה הזכר נוטל מנה והנקיבה מאתים ילדה טומטום אינו נוטל ואם אמר כל מה שתלד אשתי יטול הרי זה יטול ואם אין שם יורש

יורש אלא הוא יורש את הכל, *Si reliquerit quis filios, filias, & prolem cui genitalia obſtruuntur, ſeu* Tomtomum, *vbi patrimonium ſatis opulentum eſt, maſculi eum repellunt ad fœminas; vbi vero anguſtum eſt* (ſeu vtrique ſexui alendo impar) *fœminæ repellunt eum ad maſculos. Si quis ita pronuntiauerit, ſi pepererit vxor mea maſculum, capiat Minam; ſi maſculum pepererit, capit is Minam. Si fœminam, ducentas; ſi pepererit fœminam, capit ea ducentas. Si Maſculum, minam; ſi fœminam ducentas; ſi pepererit & maſculum & fœminam, capit hic minam & illa ducentas. Si pepererit* (in ea ſpecie) *Obſtructum genitalibus, non omnino capit. At ſi dixerit, capiat id quicquid fuerit quod vxor mea pepererit, etiam & hic capit. Quin ſi alij hæredes non fuerint* (de prole defuncti intelligendum) *ipſe etiam vniuerſi hæres eſt.* Et quod de Obſtructo heic dicitur æquè ad Hermaphroditum attinere volunt; de qua re, præter Gemaram Babyloniam, & adiectos commentarios, conſulas adnotationes Rabbi Iom Tob, ad citatam Miſnam. Cum filiabus autem vterque, vt cohæres, ſucceſſit, teſte, ex veteribus, Maimonide Halach. *Nechaloth* cap. V,

זה הכלל ביורשין כל שני יורשין שאחד מהן יורש ודאי
והשני ספק אין לספק כלום ואם היו שניהם ספק שמא
זהו היורש או שמא זהו היורש חולקין בשוה לפיכך מי שמת
והניח בן וטומטום או אנדרוגינוס הרי הבן יורש את הכל
שהטומטום והאנדרוגינוס ספק הניח בנות וטומטום
ואנדרוגינוס יורשות בשוה והרי הוא כאחת מן הבנות

Regula eſt vniuerſalis inter hæredes; vbi duo ſunt hæredes, quorum alter Manifeſtus eſt, Dubius alter, is, qui dubius eſt nihil omnino capit. Si vero vterque dubius fuerit, nec conſtiterit an hic an ille ſuccedere debeat, diſtributio fit vtrique æqualis. Si igitur defunctus reliquerit filium & genitalibus

nitatibus Obſtructum, aut Hermaphroditum, filius ſolus ſuccedit in hæreditatem vniuerſam; quoniam & Obſtructus & Hermaphroditus dubius eſt. At ſi reliquerit filias & Obſtructum & Hermaphroditum, in partes ſuccedunt ſimùl æquales. Nam ita tam hic quam ille pro filia habetur. Nam vbi de filio conſtabat, filię excludebantur, atque eodem modo Hermaphroditus & Obſtructus; quia incertum, qualiſnam ſexus ſiue hic ſiue ille eſſet. At vbi ſexus integri filij deerant, & ſuccedebant filiæ, admittebatur inter eas tam Obſtructus quam Hermaphroditus. Quoniam, vt partes non faciebant cum filijs hæredibus manifeſtis, quia ipſi dubij & incerti ſexus; ita inter filias admittendi, quoniam vt dubium erat, maſculi an fœminei ſexus ipſi eſſent, ita, eo nomine, non minùs dubium an ipſæ filiæ ſuccedere deberent. Et in dubio, paritèr omnes admittendi. At verò qui obſtrui deſinit, & iam Maſculus agnoſcitur, cum filijs partem facit, ita tamen vt nec pro primogenito habeatur, licet partus fuiſſet omnium primus, nec in hæreditaria diſtributione ממעט בחלק בכורה *minuat partem primogenituræ prærogatiuâ debitam.* Nam ex ſacris illis verbis *genueritque ei filios &c.* (Deut. XXI, 15,) eliciunt, ut, partus momento, maſculus agnoſci debeat. Ita *Sepher Siphri* ad Deut. fol. 48, col. 190, & Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 126, b. alij ſatis frequentèr. Quin ex eiſdem decreuêre verbis ſacris, illos ſolum primogeniti partem, ſuas faciendo, minuere, qui filij, partus momento, manifeſti. Si itaque tres fuerint filij, præter eum qui iam obſtrui deſinit, hæreditas in quatuor partes primò tribuitur ac ſi tantummodò, tres eſſent filij, juxta modum ſuperiùs indicatum. Harum vnam ſumit primogenitus. Dein, quod reſtat inter omnes æquè

ſeu

Digitized by Google

ſeu quadripartitò diuiditur. Ita Gemara Babylonia, ad dict. tit. fol. 127, a, & Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. II, Vbi aduertendum, alterum tantummodò duplicis ſortis partem primogenituræ nomine reuera debitam, atque eam eſſe quæ heic non minuitur. Alteram, eodem modo haberi & putari quo partes filiorum ceterorum. Aliter enim, partem primogenituræ, ſiue ſortem duplicem primogenito, ſi tres duntaxàt fuiſſent filij, debitam, interuentu eius qui obſtrui deſinit, planè minui nemo non videt. De Hermaphroditi jure apud alias gentes conſulas Hieronymum Gigantem de Crimine læſæ Majeſtati lib. III, quæſt. XVI, & ibi citatos. Et de Liberorum ſucceſſione, hæc dicta ſunto.

De ſucceſsione Patris, *&* à latere, *ceu* fratrum, aui, patruorum, *& Excluſa, in ſucceſsione*, Cognatione Materna, *vti & ipſa* Matre.

Cap. XI.

NOn exſtantibus defuncto liberis, neque ex hiſce poſteris, reuoluebatur hæreditas ab vtriuſque ſexus prole ad Patrem, niſi interueniret frater qui defuncti vxorem, ex lege duceret, de quo item inferius. Diſcrimen verò heic obſeruandum. Vbi de Bonis à patre ſucceſſione hæreditaria acceptis, mortuo ſine poſteris filio filiaue, quærebatur, patrem Hæredem dici, non quod ipſe capere poſſet hæreditatem, vtpote anteà neceſſariò defunctus.

ſed quòd ex eiuſce perſona in viuis eſſe ficta, ſeries ſucceſſionis tantum dignoſceretur, atque in hæredibus eliciendis haberetur is pro ſuperſtite, vnde defuncti fratres germani primò eorumque poſteri, dein itidem ſorores vocabantur ad hæreditatem, non tam fratrum aut ſororum defuncti nomine, quam liberorum patris, cui, ſi in viuis fuiſſet, hæreditas omnimoda debita. Idem ius obtinuit de Bonis maternis, cui ſuperſtes pater. De Bonis, inquam, maternis quæ dotis nomine non veniebant. Nam in ea ſuccedendi ius erat ſingulare, vt capite ſecundo eſt oſtenſum. In cetera verò ſucceſſit pater ipſe, nomine mariti ſuperſtitis, nunquam liberi, niſi poſtea vt patris hæredes, quod mox docetur vbi de ſucceſſione Maritali agimus. Quo euenit, vt, confuſione factâ, vtraque bona, liberorum reſpectu, paterna eſſent. Similis ratio omninò erat in bonis Maternis quæ ab ea poſt patris mortem ſuæ poteſtatis defuncta ad liberos tranſmiſſa. Vbi verò de Bonis aduentitijs ſeu peculio minimè à parentibus ſucceſſione accepto quæſtio fiebat, pater ipſe vt hæres filio filiæue ſine liberis defunctæ ſuccedebat, ſi in viuis eſſet; ſin autem, liberi eius poſterique eorum ſiue in capita ſiue in ſtirpes, pro perſonarum numero & qualitate, quas ſiue gerebant ſiue induebant, iuxta id quod de ſucceſſione liberorum ſuperius traditur. Adeò vt, cognitâ ſatis ex iam dictis Liberorum ſucceſſionis ratione, atque obſeruato, illis poſteriſque eorum non exſtantibus, patrem ſiue mortuum ſiue viuum pro hærede perpetuò haberi, vnde fratres ac ſorores defuncti eorumque poſteri, vt patris (ſi mortuus fuerit) liberi poſterique ad hæreditatem (excluſâ penitus cognatione materna atque ipſa Matre) vocantur, omnigena à latere ſucceſſio ſtatim patefiat. Nam ſi

neque

neque Patri ſint alij liberi , neque hiſce poſteri ſuperſtites, auus pro hærede ſimiliter habetur, non tam quia auus, quam quia paer t eius eſt qui hæres proximus, id eſt, patris defuncti. Et ſi auo mortuo fuerint liberi, ſuccedunt illi magis hoc nomine quam nomine aut fratrum aut ſororum patris, aut patruorum aut amitarum defuncti. Atque ſimilis ſemper ratio proaui, tritaui, abaui, vſque ad Adamum habenda. Vnde habent illud, אין אדם מישראל שאין לו יורשין *Non omninò reperitur quis in Iſraelitis, cui deſunt hæredes*. Quæ omnia habentur ex receptiſſima interpretatione Numeror. XXVII, 9. Verba ſunt; *ſi filiam non habuerit* (defunctus) *dabitis Hæreditatem eius fratribus eius*; *Et ſi nec fratres ei fuerint, dabitis hæreditatem eius fratribus patris eius. Et ſi pater eius non habuerit fratres, dabitis* (נחלתו לשארו הקרוב אליו ממשפחתו וירש אותה) *hæreditatem eius Conſanguineo eius propinquiori qui fuerit de cognatione eius vt ille ſuccedat in eam. Eritque hoc filijs Iſrael in decretum iudicij ſicut præcepit Dominus Moſi.* Iam verò Duo in primis ſunt in traditionibns veterum aduertenda quibus hæc, ad jam dictum ſenſum, explicantur. De paterna Succeſſione Alterum; Alterum de familia ſeu cognatione Materna à ſucceſſione perpetuò excludenda. Patris nomen in ſacra lege omittitur, neque, vt ad eum à liberis tranſmitteretur hæreditas, expreſſè ſancitur. Etiam quare omiſſum, audent aliqui rationem adferre. Videſis Rabbi Bechai ad Numer. XXVII, fol. 193, col. 2, & Philonem de Vita Moſis, lib. III. Sed ita hanc expoſuere Magiſtri legem, idque eorum vetuſtiſſimi, ac ſi de Patre nulla omninò quæſtio fuiſſet quin, nomine ſanguine proximi, ei hæreditas à filio filiaue ſine poſteris mortua primò eſſet deuoluenda & dein ad fratres defuncti

Digitized by Google

cti ſeu ad patris liberos. Id quod itidem de Auo dicendum, cui fratres patris ſine liberis defuncti hæredes ſunt. Nam vt pater ſe habet ad filium, ita auus ad patrem. Et tam auum quam patrem antea demortuum eſſe admitti volunt in verbis ſacræ legis. Quin & fratrum nomen, ſiue quà defunctum, ſiue quà patrem auúmue ſpectant, etiam ſorores, quà, ſucceſſionis ratione, in liberis ſunt proximæ, ſatis innuere; argumento à præmiſſa filiorum atque filiarum ſucceſſione ducto. Id autem quod de Paterna ſucceſſione dicitur, tum ex rationibus, à propinquitate, à merito, ac a viciſſitudine beneficiorum allatis firmant, tum ex eo quod adijcitur de fratribus patris, quorum neminem patri in hæreditate æqualem, nedum anteponendum ex legis diuinæ mente ſtatuunt. Imo & patrem reuera *Conſanguineum eius propinquiorem è cognatione eius* eſſe cenſent, & concludunt eum qui maximè propinquus eſt ſanguine, liberis deficientibus, ſemper ad ſucceſſionem vocandum, atque ſyntaxin illam verborum ita intelligendam ac ſi ad hunc modum, illorum etiam epentheſi hujuſmodi, concepta fuiſſent. *Si filiam non habuerit, dabitis hæreditatem eius Conſanguineo eius propinquiori qui fuerit de cognatione eius* (ſeu patri) *& poſteà dabitis hæreditatem eius fratribus eius*, id eſt, liberis patris. *Et ſi nec fratres, &c.* De qua re vide Gemar. Babylon. ad tit. *Baba Batkra*, fol. 108, & Salomonem Iarchium ibidem. Quin Miſna cap VIII, dicti tituli, expreſſe. האחין קודמין לאחי האב וכל יוצאי ירכן של אחין קודמין לאחי האב זה הכלל כל הקודם בנחלה יוצאי ירכו קודמין והאב קודם לכל יוצאי ירכו *Fratres anteponendi patruis, & omnes qui exeunt è femore fratrum anteponendi patruis. Hæc regula eſt vniverſalis; vbi quis in ſucceſsione he-*

hæreditaria præferendus eſt ipſa, etiam & cuncti eiuſce poſteri itidem ſunt præferendi. Sed Pater præferendus eſt vniuerſis qui egrediuntur è femore ſuo, id eſt, liberis ſuis, & defuncti germanis fratribus ſororibuſque. Et appoſitiſſimè Philo, receptos gentis ſuæ mores de hæreditatibus explicans in lib. III, de Vita Moſis; primò filios, inquit, in ſucceſſionem vocauit Deus Opt. Max. dein filias, tertio loco fratres, καὶ τετάρτην θείοις πρὸς πατρὸς ἀπονέμει τάξιν αἰνιττόμενος ὅτι καὶ πατέρες (ita lego) γένοιντ' ἂν υἱῶν κληρονόμοι. πάνυ γὰρ εὔηθες ὑπολαβεῖν ὅτι πατρὸς ἀδελφῷ νέμων κλῆρον ἀδελφιδοῦ διὰ τὴν πρὸς πατρὸς συγγένειαν αὐτοῦ ἀφείλετο τὸν πατέρα τῆς διαδοχῆς, *quartò patruos, ſeu patris fratres ſubindicans etiam patres fieri poſſe hæredes filiorum. Stultum enim nimis foret credere, patruo concedi hæreditatem nepotis, ob cognationem paternam, ipſi verò patri eam auferri.* Maternæ autem cognationis rationem in ſucceſſionibus non haberi, ſed duntaxat adgnationis paternæ, tum ex citatis Numerorum verbis eliciunt, tum ex frequentiſſima mentione patrum משפחות, id eſt, *familiarum* ſeu *Cognationum* in Pentateucho, Paralipomenis, Ezra, alibi. Matribus igitur paſſim aiunt minimè omninò eſſe משפחה ſeu *Cognationem* ciuilem, ſed in paterna eam demergi; ideoque neque ex ſanguine materno hæredem admittendum aut quærendum, veluti nec matrem, nec materteram, nec auunculum, nec auum ſeu auiam maternam, neque ex hiſce prolem. Nam & in lege ſacra patruorum mentio fit, neutiquam auunculorum. Et proximus conſanguineus ex cognatione defuncti hæres ſemper eſt; qui materno ſanguine tantum conjunctus, ratione iam dicta, eſſe nequit. Hinc ſolenne eſt illud & toties à Talmudicis repetitum משפחת האם אינה קרויה משפחה

Fa-

Familia ſeu cognatio Materna, minime appellatur familia ſeu cognatio. Nimirùm Cognationis ciuilis, in ſucceſſionibus, effectum non habet. Videſis R. Bechai ad Numeros fol. 193, col. 2, Iarchium ad Iudicum XVII, 7. & Iacob Bar Salomon, in Oculo Iſraelis, part. II, fol. 89, col. 1. Idem denotat id quod quod habet vetuſtiſſimus autor libri *Siphri* fol. 23, col. 92, משפחות הלכות אחרי אבות *Familiæ ſeu cognationes ſequuntur patres.* Tantundem ſexcenties occurrit. Et planè fallit Rabbi Abenezra, ad Numer. XXVII, 9, dum ad illud *ſi filiam non habuerit transferetis hæreditatem ad fratres eius* interpretatur fratres eius per מאב או מאם *ſiue germanos ſiue vterinos.* Refragatur conſtans & receptiſſima Magiſtrorum ſententia. Nam fratres ibi, ſecundum ea quæ ſupra aperiuntur, ſuccedunt, ſi patri, qui primum ad hæreditatem, ſi in viuis fuiſſet, vocandus erat, ipſi fuerint hæredes, nec alitèr omnino; quod de vterinis fratribus dici non poſſe nemo non videt. Et fratres ex matre ſeu vterinos adinuicem ſuccedere non poſſe, diſertis verbis etiam traditur in ſæpe laudata Miſna tit. *Baba Bathra* cap. VIII, id quod etiam in Magiſtrorum, de ſucceſſionibus, regulis, mox ſubijcitur.

Succeſsionis omnigenæ, *quæ* ex Iure Sanguinis *hactenus tractato pendet, Exemplum.*

Cap. XII.

SEd materies Succeſſionis tam Liberorum quam Patris, adeoque omnigenæ quæ ex Iure Sanguinis, de quo hactenus

ctenus egimus, pendet, clarior fiet exemplo ob oculos poſito, quod ex Maimonidis *Piruſh Miſnaioth*, fol. 184, adijcimus.

Defuncto Amramo, in hoc ſtemmate, de eius hærede quæritur. Si ſuperſtites ſint Moſes & Aaron, ipſi planè hæredes ſunt, habitâ Moſis, ut primogeniti, ſiue ſortis duplicis ratione. Si horum neuter, neque ex eis poſteri reperiantur, hæres eſt Miriam filia, uti & ejuſce defunctæ poſteri, modo ſupra indicato. Hiſce non extantibus reuocatur hæreditas ad Koathum defuncti patrem, qui ſi mortuus fuerit, de eo non alitèr in hac ſpecie iudicandum eſt quam ſi ipſe fuiſſet iam defunctus cujus hæreditas ſeu bona in controuerſiam deducta. Adeoque ſi tres illi filij eius, Amrami fratres, Izhar, Hebron, Vzziel

Digitized by Google

ſuperſtites ſint, ſuccedunt illi paritèr in vniuerſa Amrami bona eo quod ſunt hæredes ſeu filij Koathi. Nec primogeniti prærogatiuæ ratio vlla heic habenda, tum quia eorum neuter reuera primogenitus, tum quia bona de quibus lis eſt, ab eorum patre momento obitûs poſſeſſa non fuere. Ipſis minimè in viuis repertis, de prole poſteriſque eorum quæritur. Quibus nec repertis, an filiam habuerit Koathus quæſtio fit. Hac non exſtante, defertur hæreditas ad patrem eius Leui qui ſuccedit, ſi in viuis. Sin verò, æſtimetur is pro jam defuncto qui ſub Iudice eſt. Ideo hæredes ſunt Gerſom & Merari (quia filij eius; atque hoc modo patrui ſuccedunt) ſi in viuis ſint, uti eorum poſteri, ſi mortui. Horum nemine ſuperſtite deuoluitur hæreditas ad Iochebed filiam Leui, quâ ſimùl cum prole quæſitâ nec repertâ, hæres eſt Iacob, cui, mortuo ſine filio, Dina filia ſuccedit. Hoc non exſtante, ejuſque poſteris deficientibus, heres eſt Iſaac pater Iacobi. Ei mortuo ſuccedit Eſau filius, quo ſimul cum poſteris vtriuſque ſexûs ſublato, Abraham ut hæres eius in bona Amrami ſuccedit. Nec Maternæ cognationis ratio omninò habenda.

De Succeſsione fratris fratriam *viduam*, *ex lege*, ducentis.

Cap. XIII.

Temperanda ſunt quæ de ſucceſſione & Liberorum & Patris diximus, Lege de fratris ſine prole defuncti vxore ducenda, latâ Deut. XXV, 5. *Si habitauerint fratres*

tres ſimul & mortuus fuerit vnus eorum abſque filio (ita nonnulli; & Ebræa ſunt ובן אין לו) *non nubet vxor defuncti foras viro extraneo. Sed frater eius ingrediatur ad eam ducatque eam in vxorem & præſtet officium affinis. Et erit primogenitus quem pepererit* (ita verbum verbo reddimus) *ſurget nomine fratris eius defuncti, vt non deleatur nomen eius de Iſrael. Et ſi vir ille noluerit ducere vxorem fratris ſui, aſcendat illa ad portam dicatque ſenioribus; recuſat frater mariti mei ſuſcitare ſemen fratri ſuo in Iſrael. Nec vult me habere in vxorem. Et aduocabunt eum ſeniores Ciuitatis ſuæ & loquentur cum eo, & ſi perſeuerauerit dixeritque non placet mihi vt eam ducam; Accedet illa ad eum in conſpectu ſeniorum & extrahet calceum eius de pede eius, ſpuenſque in faciem eius dicat & reſpondeat, ſic fiat Viro qui non ædificat domum fratris ſui, vocabitur nomen eius in Iſrael domus eius qui calceum exuit.* Sed pro *abſque filio*, *abſque prole* ſubſtituendum. Receptiſſimâ gentis ſententiâ, aliter lex illa non obtinuit. Vnde rectè Helleniſtæ pro ובן אין לו quod ſanè verti poſſet etiam *ſine filio*, hoc in loco habent σπέρμα δὲ μὴ ᾖ αὐτῷ *ac ſemen ei defuerit*, uti & Latina vetus, *abſque liberis mortuus fuerit*. Nam tam heic בן ſingulariter *prolem* vtriuſque ſexûs poſteritatémque, quàm pluraliter בנים alibi non rarò *liberos*, poſteróſque denotat, de quâ re nonnihil ſuprà nos capite primo. Aque firmat hæc Sadducæorum ad Seruatorem allocutio, de hac lege, apud D. Matth. XXII, 24, & D. Marc. XII, 19, vbi τέκνα μὴ ἀφῇ *liberos non reliquerit* habetur, tametſi vulgata vtroque in loco *filios* verterit. Et ſeminis nomen, quod ibi ſuſcitandum, vtrunque liberorum ſexum æquè complectitur. Itaque ſi, in hac ſpecie, è fratria vidua in vxorem accepta frater

Digitized by Google

ſuperſtes liberos ſuſcipiebat, pręcludebantur omninò filij bona patri. Quin ipſe frater cum vxore defuncti bona eius poſſidebat. Videſis Maimonidem Halach. *Nechaloth*, cap. III, & *Magid Miſna* ibidem. Neque verò de primogeniti ſolo, à fratre ſuperſtite ſuſcepto, intelligunt legem hanc, ut nonnulli. Nam verba illa de primogenito, ad fratrem (eorum qui ſuperſunt) natu maximum, atque notione primogeniti deſignatum alia ab ea ſtricta, quę, ſiue duplicis ſortis ſiue ſanctitudinis ratione, ut ſuprà oſtenſum eſt, vſurpabatur, attinere ſcribunt. Maimonides Halach. *Iabom Vechalitza*, ſeu *de Iure fratriæ viduæ ducendæ*, cap. II, מי שמת והניח אחים רבים מצוה. על הגדול לייבם או לחלוץ שנאמר והיה הבכור אשר תלד מפי השמוע למדו שאינו מדבר אלא בבכור שבאחין כלומר גדול האחין יקום על שם אחיו המת וזהו שנאמר אשר תלד משמעו אשר ילדה האם ואין משמעו אשר ילדה היבמה *Si quis mortuus reliquerit fratres plures, præcepto tenetur is qui natu eſt maximus aut defuncti vxorem ſibi accipere, aut calceum exuere, iuxta id quod dicitur* & erit primogenitus quem pepererit *vnde elicitur verba non fieri de alio primogenito præter eum qui ex fratribus eſt; ac ſi dictum fuiſſet, Fratrum maximus ſurgat nomine fratris ſui qui mortuus eſt. Et id quod dicitur*, quem pepererit *exponunt de eo quem Mater* (ejus) *& non de eo quem defuncti vxor pepererit.* Tantundem habes in Gemara Babylonia ad tit. *Iabimoth*, ſeu *de fratrijs*, cap. IV, fol. 39, & 40. Vnde etiam Iarchius, ad verbum illud *primogenitus* in dicta lege, גדול האחים הוא יבם אותה *fratrum maximus eſt is qui hoc iure eam in vxorem ducit.* Atque ita interpretatur vetuſtus autor *Sepher Siphri*, fol. 52, col. 208, *Peſictha Zotertha*, fol. 82, col. 2, alij paſſim. At ſanè commodiùs in hunc ſenſum verba illa verti poſſunt. *Et erit primogenitus*

ſeu

Digitized by Google

ſeu *natu maximus* (fratrum) *& quod pepererit* (ſtatria) *ſurget* &c. Nam hoc ſatis ferunt Ebræa, atque ita ſerè autor *Sepher Siphri*, loco jam indicato. Quod ſi primus, qui fratriam hac lege ducebat, ſine liberis ex ea ſuſceptis moreretur, proximus natu in vxorem ſucceſſit, ut dicto *Sepher Siphri* loco & citatis ſupra ex Matthæò & Marco liquet. Poſteritas autem qualiſcunque ex hujuſmodi nuptijs ſuſcepta, poſt mortem fratris ita fratriam ducentis in defuncti ſine liberis Bona ſuccedebat. Et firmat hanc Succeſſionem verſio Helleniſtarum qui pro *& erit primogenitus &c.* ſubſtituunt καὶ ἔσται τὸ παιδίον ὃ ἐὰν τεχθῇ, κατασταθήσεται ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ τετελευτηκότος, *Et erit proles quem pepererit* (talis ut) *confirmetur nomine defuncti.* Scilicet Nomen defuncti; eſt ſucceſſio heic in eiuſce locum & poſſeſſiones perinde ac ſi filium ex uxore, quam ſibi liberis ſuſcipiendis ſelegerat, reliquiſſet. *Peſiktha Zotertha* ad Numer. fol. 60, col. 1. רבי יהודה אומר אין שם אלא נחלה נאמר כאן שם ונאמר להלן וקום על שם אחיו המת מה להלן בנחלה את כאן בנחלה Scribitur ad illud filiarum Zelophchadi Num. XXVII, 4; *Quare nomen patris noſtri auferetur, &c.* Ita autem verba ſonant. *Rabbi Iehuda ait, Nomen idem eſt quod poſſeſſio hæreditaria. Nominis vocabulum heic vſurpatur, atque etiam* (Deut. XXV, 6) *ſurget nomine* (aut ſuper nomen) *fratris eius defuncti. Atque vt ibi ſignificat poſſeſſionem hæreditariam, ita & heic poſſeſſionem hæreditariam ſignificat.* Et expreſſim de ſuſceptæ ita prolis ſucceſsione ſingulari, Ioſephus lib. IV, cap. VIII, τὴν ἄτεκνον ἀνδρὸς αὐτῇ τετελευτηκότος ὁ ἀδελφὸς ἐκείνου γαμείτω καὶ τὸν γενόμενον τοῦ τεθνεῶτος καλέσας ὀνόματι, τρεφέτω τοῦ κλήρου διάδοχον, *Si cui maritus, nondum ſuſceptis liberis, defunctus fuerit, frater ma-*

Digitized by Google

riti eam ducito; & filium ex ea natum defuncti nomine vocatum ſortis hæredem nutrito. Siue, ut Ruffinus vertit, *Natum filium mortui nomine vocans, hæreditatis ſuæ* (defuncti ſcilicet fratris) *nutriat ſucceſſorem.* Quod verò heic de nato mortui nomine vocando habetur, alios etiam habuit autores. Nam & vetus Latina Deut. XXV, *primogenitum ex filium nomine illius appellabit. Et Sepher Siphri* יכול אב׳ היה שמו יוסי וקרא שמו יוסי יוחנן יקרא. שמו יוחנן תלמוד לומר על ש׳ אחיו מכל מקום *veluti ſi nomen eius* (defuncti fratris) *fuerit Ioſe, vocabit nomen eius* (filij ſuſcitati) *Ioſe, ſi Ioannes, vocabit nomen eius Ioannem. Senſus eſt, vt fratris ſui nomine qualitercunque appelletur.* Et videſis D. Auguſtinum Quæſt. 46, ſuper Deuteronomium, & contra Fauſtum Manichæum lib. XXXII, cap. X, de nomine defuncti imponendo, vti & Bedam ad Deut. XXV. Et Iulius Africanus, apud Euſebium Hiſt. Eccleſ. I, cap. VIII, & Nicephorum Calliſtum lib. I, cap. XI, familiarum, inquit, nomina inter Iſraelitas enumerari ſolent ἢ φύσει ἢ νόμῳ· φύσει μὲν γνησίου σπέρματος διαδοχῇ, νόμῳ δὲ ἑτέρου παιδοποιουμένου εἰς ὄνομα τελευτήσαντος ἀδελφοῦ ἀτέκνου, aut *Natura aut Lege; Natura, cum proles ex germano parentum ſemine ſuccedit; Lege autem, cum alter filium procreat in nomen fratri ſui qui abſque liberis è vita exceſſerit.* Ruffinus ibi vertit; *Naturæ quidem ſucceſſiones habentur quæ ex ſeminis vel ſanguinis veritate deſcendunt. Legis autem cum quis filius alio generante ſubſtituitur ſub nomine fratris defuncti ſine liberis.* Sed conſenſu Magiſtrorum, poſteri à fratre fratriam ducente ſuſcepti omnes, pro vario jure in alijs ſpeciebus ſucceſsionis, defuncti fratris hæreditatem capiebant. Nominis impoſitio heic nec locum habere vllum videtur, nec

ta.

rationem. De fratribus autem vterinis lex hæc non intelligenda, ſed tantùm de germanis. Nam ut adinuicem minimè ſuccedunt (quod ex iam oſtenſis liquet) vterini, ita nec hac lege tenentur. Maimonides Halach. *Iabom Vecbalitza*, cap. I, אחין מן האם אינן חשובין אחין לענין ירושה אר לענין יבום וחליצה והרי הן כמו שאינן (אחין) שאין אחוה אלא מאב, *Fratres ex matre tantum* (ſeu vterini) *non cenſentur pro fratribus, aut in materie hæreditatis, aut in materie defuncti fratris vxoris ducendæ atque exuendi calcei. Quin ſunt veluti qui non ſunt omninò* (fratres.) *Nam non eſt fraternitas, quæ à patre non eſt.* Idem in Gemara Babylon. ad cap. II, tit. *Iabimoth* fol. 17. Sed vide Ruth I, 11, vbi Naomi ad nurus ſuas Orpha & Ruth viduas, nec prole beatas, *an adhuc*, inquit, *intra me in vtero meo ſunt filÿ qui fiant mariti veſtri?* perinde acſi non ſolùm ad fratrem vterinum, ſed etiam ad eum qui mortis fraternæ tempore nondum in Lucem fuerat editus (quod itidem vno ore negant magiſtri) jus hoc ſpectaſſet. Atqui non ex huiuſce juris obtentu, ſed ex ingenti erga nurus amore à Naomi hoc dictum volunt, ac ſi tantùm innuiſſet, tanto erga eas ſe amore flagrare ut, ſi fieri poſſet, futuris, ſi qui ſibi eſſent, filijs, eas in vxores traderet. Vnde Abenezra ibi זות דרך חבוב ולא דרך ייבום *Hoc ex amore proceſſit non ex iure fratris defuncti vxoris ducendæ.* At Iarchius ibi alitèr; & licuiſſe quidem futuris Naomi filijs haſce ducere, nòn hac tamen lege; neque in eam quæ fratriam aliàs in vxorem negat (Leuitic. XVIII, 16) ita commiſſuros שלא היו למחלון וכליון קדושין בהם שנכריות היו ולא נתגיירו *quia non erant legitimæ Machloni & Chilioni* (maritis prioribus) *cum eis nuptiæ, eo quod extraneæ erant, nec proſelytæ fa-*

ctæ. Vide Deuteron. VII, 3. & Ezram IX, & X. Quamplurima ſunt alia à Magiſtris tradita, de ætate, corporis vitio, propinquitate ſanguinis, alijs non paucis quæ in cauſa ſæpiùs fuere ut lex hæc non obtineret. Neque obtinuit ſi vidua ex defuncto grauida fœtum in lucem viuum, nec abortiuum, ediderat, tametſi ſtatim moreretur. Tempus item XC dierum ſeu trimeſtre præſtitutum eſt, intra quod leuir eam minime accipiebat, ut ſcilicet de prole defuncti, ſi qua fuerit in vtero, meliùs conſtaret. Et innumera ſunt quæ ad legem hanc ſpectant, nec locum heic habent. Præcipua aliquot adijcimus. Si defunctus frater adoptione illa ſeu filij aſſertione (de qua ſupra capite IV,) vſus fuiſſet, frater ſuperſtes hac lege non tenebatur. Ad illa verba האומר זה בני נאמן *qui pronuntiat quempiam filium ſuum eſſe, ei creditur*, adnotat, ex veterum ſcitis, R. Obadias Bartenorius, ליורשו ולפטור את אשתו מן היבום *tum vt hæredem ita ſatis deſignatum habeat, tum vt vxorem Leuiri nuptijs liberet.* Atque idem in Gemara Babylonia ad eundem locum habetur. Quemadmodum autem ſupra in ſucceſsione liberorum, de quibus incertum erat, hæredes eſſent legitimi necne, partitio æqualis fiebat, ita heic ſi defuncti vxor intra tempus trimeſtre denuò nupta Leuiro pepererit prolem ita vt incertum eſſet primo an ſecundo marito ea eſſet tribuenda, & demùm proles ipſa litem cum Leuiro inſtituerit de hæreditate paterna, atque ex primis nuptijs ſe natum aſſeruerit, reſque in dubio ita manſerit; diuiſa hæreditate partem alteram capit proles hæc, alteram Leuir ipſe. Quod ipſum dicendum de Leuiri liberis manifeſtis ſi cum eis proli huic dubiæ controuerſia ejuſmodi oriretur. Leuiri liberos intellige ex fratria ſuſceptos. Nam ad eos

ſo-

Digitized by Google

ſolummodo hæreditas, de qua quæſtio ſit, attinuiſſet niſi dubia illa interueniſſet proles. At ſi bini à Leuiro relicti ſint filij ejuſmodi manifeſti, à quibus dubia illa proles (verbi gratia, filius) dimidiam bonorum paternorum partem petierit, ratione iam dictâ; illi verò tertiam ei debitam tantummodò agnouerint, quia pro fratre, id eſt, ſecundarum nuptiarum filio ſumunt; dimidia pars à dubio agnita binis illis tribuenda, vti & pars tertia dubio à binis illis ei agnita. Reliqua verò pars ſexta æque inter eos diuidenda. Moritur proles hæc dubia ſine liberis. Leuir & auus æqualitèr ſuccedunt. Nam ſi ex primis nuptijs nata fuiſſet, auus, ex jure quo aſcendentes ſuccedunt, fuiſſet hæres. Si ex ſecundis, eodem jure, Leuir. Quoniam res in dubio reſtat, vterque paritèr ſuccedunt. Atque ita Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. V. Vide nunc, de fratri defuncto ſemine ſuſcitando, patres qui de conſenſu Euangeliorum D. N. Ieſu Chriſti ſcribunt, & inprimis etiam conſulas Abulenſem ad Deut. XXV, quæſt. 3, & ad D. Matthæum cap. XXII, quæſt. CXLI, & ſequentes vſque ad CC. Adde ſis Albericum Gentilem de Nuptijs lib. V, cap. IX, & quos ipſe citat alios & Theologos & Iuriſconſultos. Iudæis recentioribus mos inoleuit, vt cum filiam quis ſpoponderit viro cui plures fratres, ab ipſis cunctis plerunque exigatur obligatio, ſe juri huic, ſi ſponſus vxore ſuperſtite obierit, ſolenni more renuntiaturos (id quod ex lege ſacra fas eſt) ne ſcilicet libera ſecundò nubendi facultas fratriæ deeſſet. Et interdum maritus moribundus diuortij libello matrimonium ſoluit ne frater inhians fratriæ Doti, ex hoc jure familiæ damno ſiet. Diſcimus hæc ex

Digitized by Google

Leonis Mutinenſis Iudæi, qui Venetijs hodieque, ut audio, Archiſynagogus eſt, Compendio Italicè conſcripto de Ritibus Vita & Moribus Ebræorum. Exemplar mecum, pro ſumma ſua humanitate, communicauit V. Cl. eruditiſſimuſque Guilielmus Boſwellus, qui ab eo autographum accepit.

De Nuptijs Boazi *&* Ruthæ. *Eas ad* Legem, de fratria ducenda, *non ſpectare.*

Cap. XIV.

PRætereunda heic non eſt hiſtoriola ſacra de Boazo & Rutha, quæ à nonnullis accipitur ac ſi ex jure fratriæ ducendæ penderet. Quod non ſine magno errore dicitur. Neque enim Machloni, defuncto Ruthæ marito, erat Boazus frater. Neque de propinquo aut fratre, qui fratriam duceret, verba fiunt ibi, ſed diſertè de גואל ſeu גואלו הקרוב, id eſt, *propinquo cui ius* aut *officium erat redimendi patrimonium venditum*, quale fermè Gallorum moribus vocatur *Droict de retraict lignagier*, ex lege lata Leuitic. XXV, de qua conſulas Maimonidem halach. *Semita Veiubal*, ſeu de anno Remiſſionis, cap. IX, & XII. Nec ſane exutus heic (Ruth, IV, 7) calceus ritus eſt qui ad fratriæ nuptias attinere poteſt. Nam is, vbi ad eas ſpectabat, renuntiationis duntaxat ſignum erat quod ſcimus ex Deuteron. XXV, 9. Atqui heic nihil aliud innuit præter ſolennem, quæ inoleuerat, traditionis ſeu acquirendi dominij formulam, de qua optime *Midraſh Ruth* fol. 49, col. 2. Neque nuptiarum renuntiatio, ſed contrà ipſæ

Digitized by Google

ipſæ nuptiæ fiunt. Igitur expreſſe R. Salomon Iarchius, ad illud Ruth, III, 9, *quoniam tu propinquus es*, ſeu, quod idem eſt כי אתה גואל adnotat לגואל נחלת אישי כמו שנאמר ובא גואלו הקרוב אליו וגואל וגו' וחמותי ואני צריכות למכור נחלתינו ועתה עליך לקנות קנה גם אותי עמה שיזכר שם המת על נחלתו כשאבא על השדה יאמרו זות אשת מחלן. *ad redimendam hæreditatem mariti mei ſecundum id quod dicitur* (Leuitic. XXV, 25) & veniat redemptor eius qui propinquior ei & redimat &c. *Nam ſocrui meæ mihique neceſſe eſt vt hæreditatem* (ſeu poſſeſſionem) *noſtram vendamus. Tua refert vt acquiras, & cum ea me ſimul acquire; vt ita in memoria habeatur nomen defuncti propter hæreditatem ſuam; vt ſcilicet, cum ego in fundum illum veniam, dicant homines, hæc eſt vxor Machlonis.* Tantundem ad cap. IV, 10. vbi *ſuſcitare nomen defuncti* aliud eſt ab eo quod in lege de fratria ducenda occurrit. Boazum autem Elimelechi fratrem fuiſſe adeoque Machlonis patruum magiſtrorum alij, alij ex fratre nepotem fuiſſe volunt de qua re conſulas Iarchium & Abenezram ad Ruth, III, 13, & *Midras Ruth* fol. 48, col. 1. Admittendum interim eſt & Elimelechum patrem & Machlonem filium (quorum vtrique propinquus & redemptor Boazus) ſuperſtites patrimonium hoc jam redemptum, dono vxoribus dediſſe, aut potiùs hunc ſigillatim ſuas poſſeſſiones, illum item ſuas vxori ſuæ (quod quomodo fieret diſces ex Maimonide Halach. de Donationibus, cap. VI,) neque donationes illas vim legis de redemptione minuiſſe. Vnde nam alitèr agri dominium earum alterutri? Et monſtrum ſane eſt quod, ad Ruth VI, habet de hac re Lyranus. *Sciendum eſt*, inquit, *hoc quod licet mulieres non ſuccederent in hæreditatem, tamen quia vxor poſt*

maritum defunctum ſine liberis remanebat, ipſa tenebat partem hæreditatis ad vitam & illam poterat vendere in quantum erat, ſui iuris, & ſic dicitur heic quod Noemi eodem modo vendere uolebat partem agri. Ab Ebræorum moribus hæc ſunt alieniſſima, ut ex ſuprà dictis ſatis liquet, atque ex eis quæ pòſt habemus capite XVI, de ſucceſſione Maritali vbi vxores ab omni in mariti bona ſucceſſione arceantur, excepto quod alimenta eis inde eſſent præſtanda de qua re capite IX monuimus. Quin mirum eſt, quod habet de illa redemptionis hiſtoriola Ioſephus lib. V, cap. XI, vbi Boazum inducit propinquo illi alteri (de quo Ruth, IV, 1) ſic alloquentem. *Elmielechi & filiorum ſortes poſsides tu*; ipſum etiam fatentem ſe poſſidere, συγχωρούντων τῶν νόμων κατὰ ἀγχιστείαν ſeu *ex indulto legum de propinquitate*; vnde Boazus ibi, οὐκ οὖν ἐξ ἡμισείας, inquit, δεῖ μεμνῆσθαι τῶν νόμων ἀλλὰ πάντα ποιεῖν καὶ αὐτοὺς μᾶλλον. ἰδοὺ γὰρ δεῦρ' ἥκει γύναιον ὅπερ εἰ θέλεις τῶν ἀγρῶν κρατεῖν, γαμεῖν σε δεῖ κατὰ τοὺς νόμους, *tum ergo non ex parte tantum legum meminiſſe oportet ſed omnia iuxta præſcriptum eorum facere. Ecce adeſt mulier quam, ſi vis poſſeſsionem agrorum retinere, lex te ducere iubet.* Inde & ſortem & fœminam ille Boazo ceſſit, ritu, ut ipe Ioſephus perſequitur, adhibito, ut mulier ei ſolueret calceúm & in faciem eius exſpueret. Sed confuſio eſt planiſſime binarum legum, quarum altera de hæreditate alienata ſeu emptores inuitante redimenda, altera de fratria ducenda eſt. Vtrâque ſatis inuicèm diuerſâ. Neque altera quid cum altera aut in ſacris literis aut apud Magiſtros habet commune. Sed mendum eſt in Ioſephi exemplaribus quæ loco citato τύπτειν εἰς τὸ πρόσωπον ſeu *percutere in faciem*, ut verſio etiam recentior eſt, habent pro πτύειν εἰς τὸ πρόσωπον

σωπον *in faciem exſpuere*, ut Ruffinus vetus eius interpres rectè legebat. Id ſatis liquet ex ejuſce lib. IV, cap. VIII, vbi de calceo Leuiri fratriæ nuptijs renuntiantis exuto agit. Sed verò & aduertendum eſt, Fl. Ioſephum in eis quæ ad leges gentis ſuæ ciuilis atque res forenſes attinent, à receptiſſimis Talmudicorum ſententijs aliquot in locis alijs nimiùm diſcrepare, vtcunque ipſe ſe venditet, ſub fine libri vigeſimi ut κατὰ τὴν ἐπιχώριον παιδείαν διαφέροντα *patrias diſciplinas egregiè callentem*, & in vita ſua ſcribat, à Pontificibus & vrbis primoribus ſe conſuli ſolitum, etiam dum quartum decimum ætatis annum ageret, ὑπὲρ τοῦ παρ' ἐαυτοῦ περὶ τῶν νομίμων ἀκριβέστερόν τι γνῶναι, *vt ab eo penitiorem legum ſenſum ediſcerent*. De nuptijs autem Boazi & Ruthæ, vide nunc, præter patres veteres, Abulenſem ad Deuteronom. XXV, quæſt. 5 & ſeqq. & ad Diuum Matthæum cap. XXII, quæſt. CXLI, & quæ ſequuntur.

De fratris incerti *ſiue de quo ambigebatur inter certos, an patris eſſet filius*, ſingulari Succeſſionis *atque hæreditatis inuicem transmiſſionis* ratione. *Et de alijs* hæredibus *aſcendentibus atque à latere* incertis.

Cap. XV.

SEd de ſucceſſione fratrum aliorumque hæredum incertorum, monendum. Oſtenſum eſt ſupra capite IV, patris aſſertione, velut Adoptione, filium ita fieri vt nec liberis

beris ceteris reluctari fas eſſet. Si vero deeſſet omninò patris aſſertio, nec inter fratres de natalibus alicujus eorum ſatis conueniret, pro aſſerentium, dubitantium & negantium differentia ſucceſſum eſt. Veluti; fratres ſint certi duo, Simeon & Reuben, incertus Leui; adeo ut, verbi gratia, eum ab exteris terris reducem agnoſcat Reuben fratrem ſibi eſſe ſeu patris demortui filium, ſed ignorare ſe aiat Simeon, neque aliæ parti alterutri ſuppetant probationes. Nam כל היורשין יורשין בחזקתן *vniuerſi hæredes ſuccedebant pro ſuis quas habebant probationibus & quà agnoſcebantur*. Ita ſuccedit in hæreditatis diſtributione Leui, vt Simeonis, qui eum non agnoſcat, pars ſit aſſis dimidia, id eſt, eadem quæ fuiſſet ſi præter ipſum & Rubenum alius hæres non fuiſſet; ita verò fiunt partiarij hæredes Leui & Reuben vt eadem ratione partem Leui ſuperet pars Rubeni, qua Rubeni partem pars Simeonis. Nempe pars altera dimidia in partem totius tertiam & ſextam tribuitur. Hanc Leui, illam Ruben capit. Quod ſi Leui & parte hac & bonis alijs ditatus ſine liberis moriatur, pars illa ſexta redit ad Rubenum tota, Simeone excluſo; ſed bona cetera ad vtrunque. Quia fatetur Ruben vtrique fratrem eum eſſe, neque negat Simeon. At ſi planè negat Simeon, tam ſextam partem illam quam bona cetera qualiacunque Leui demortui ſolus adit Ruben. Atque ad hunc modum jus obtinuit in alijs hæredibus ejuſmodi incertis, atque à cohæredum alijs agnitis, ab alijs ignoratis, negatis ab alijs. De hiſce vide Miſnam tit. *Baba Bathra*, çap. VIII, & Gemaram Bab. ibid. fol. 134, & 135, præter Maimonidem Halach. *Nechaloth*, cap. IV. Quin tametſi filius dubius (ut in ſpecie, vbi neſcitur ſeptimeſtris an nouimeſtris, adeoque primi an

ſe-

ſecundi mariti fuerit, quam habes ſupra cap. IV) patrum dubiorum neutri ſuccedit; ei nihilominùs mortuo ſine liberis paritèr ſuccedit pater vterque. Quoniam vbi שניהם ספק *vterque dubius eſt hæres*, ſuccedit paritèr vterque. Ita capite V, dicti tituli, idem Maimonides.

De Succeſsione Maritali, *ſiue* *Vnde Vir.*

Cap. XVI.

QVemadmodum matri quæ ſuæ poteſtatis erat, ſiue viduæ, ſuccedebant liberi, ita vxori defunctæ Maritus erat hæres, Et tam hujus quam illius bona (ſed Dos, juxta ea quæ ſuperiùs capite ſecundo oſtenſa ſunt, excipienda eſt) in vnum patrimonij corpus confuſa ad hæredes, paternorum duntaxat bonorum nomine, poſtmodùm tranſmittebat, modo jam indicato. Iarchius ad Gemaram Babylon. fol. 116, b, tit. *Baba Bathra* הבעל יורש את אשתו ואם אין בעל קיים בנה יורשה *Maritus ſuccedit vt hæres vxori. Et ſi Maritus ſuperſtes non fuerit, adit hæreditatem filius vxoris.* De hac ſucceſſionis ſpecie, Miſna, tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, האיש את אמו והאיש את אשתו נוחלין ולא מנחילין *Vir matri ſuæ, maritus etiam vxori ſuccedunt vt hæredes, ſed ab eis hæreditas inuicèm non defertur.* Et ibidem האשה את בנה והאשה את בעלה מנחילין ולא נוחלין *Fœmina ad filium ſuum, vxor ad maritum ſuum hæreditatem tranſmittit; ſed earum neuter viciſſim capit.* De matre, ratio manifeſta eſt ex eis quæ de ſucceſſione paterna aperuimus. Et inter conjuges ſucceſſio minimè

erat, vti apud Romanos, reciproca, aut tantum vbi nulli relinquerentur liberi, parentes, aut cognati, excluſo fiſco. Sed ut non liberis Mater, ita nec Marito ſuccedebat omninò vxor. Et in hæreditate vxoria præferebatur etiam ipſis liberis maritus. De hac re etiam Miſna, tit. *Maccoth*, ſeu de plagis, cap. I. & Talmudici paſſim. Magiſtri autem, quibus ſolenne eſt literarum metatheſi & verbis ſeorſim, ac aliter ac tota ſyntaxis pati videatur, intellectis, ea elicere quæ receptos mores ſeu Majorum Traditiones firment, duplicitèr hanc ſucceſſionem Maritalem etiam ex legis ſacræ ſyllabis adſtruunt. Primò, ex illis verbis, Numer. XXVII, 11, נחלתו לשארו quod *hæreditatem eius conſanguineo ſuo* in verborum contextu ſupra capite XI, allato, rectè vertitur. Etenim cum τὸ שאר non modo *conſanguineum* ſed & propinquum vtriuſque ſexus; adeoque vxorem, denotare poſſit, literarum poſituris paulò immutatis, dum de maritali ſucceſſione diſputant, fingunt heic ac ſi ſeorſim ſcriptum fuiſſet נחלת שארו לו *hæreditas eius quæ ei propinqua eſt* (ſiue vxoris) *ad eum pertinet*, quod planè ſacrorum verborum anagramma eſt. Secundò, vltima legis eiuſdem verba וירש אותה *& ille ſuccedet in eam*, id eſt, *hæreditatem*, ſiue ut Helleniſtæ κληρονομῆσαι τὰ αὐτοῦ *vt hæreditario iure ſubſtantiam eius poſſideat*, ita ſigillatim capere volunt (vbi de hac ſucceſſionis ſpecie loquuntur) ac ſi ibi ſignificarent *& ipſe vir excipiat eam* (vxorem) *vt hæres*. Nec ſane verba ſeorſim lecta refragantur. Sed hi potiùs luſus ſunt qualibus vti amant, cum ea firmare ex ſacro textu ſe torquentes laborant, quæ è majorum Traditionibus atque ſuperinductis, pro re nata, vbi nihil certi à Numine præſcriptum eſt, legibus ad poſteritatem ſunt tranſmiſſa. De hac re conſulas *Baal Haturim*,

Be-

Digitized by Google

Bechai, alios, ad Numer. XXVII, Gemaram Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 111. præter adjectos commentarios. Et apud veteres, eſt etiam ſolenne אין מעביר נחלה אלא בת הואיל ובנה ובעלה יורשין אותה *Non transfertur* (vocabulo proprè ſumpto) *hæreditas niſi à filia, quippe cui ſuccedit vt hæres & filius & Maritus.* Ita R. Iehuda apud autorem *Peſiktha Zotertha* fol. 60, col. 2, ad illud והעברתם *& transferetis* &c. Num. XXVII, 8, ita alij. Nempè, ſiue ad filium deuenerit hæreditas ab ea tranſmiſſa ſiue ad maritum, à cognatione ſua planè transfertur, nec in illam redire jure ſanguinis poteſt. Quod ex ſupra dictis liquet. Videſis Maimonidem Halach. *Iſhoth*, ſeu de re vxoria, cap. XXII, & Halach. *Nechaloth*, cap. I. vbi ille האשה אינה יורשת בעלה כלל והבעל יורש את כל נכסי אשתו מדברי סופרים והוא קודם לכל בירושתה א"עפ שהיא אסורה עליו בגון אלמונה לכהן · גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט וא"עפ שהיא קטנה וא"עפ שהבעל חרש ה"א יורש את אשתו *Vxor Marito ſuo non omninò ſuccedit. At Maritus ſuccedit in omnia Vxoris Bona èx Scribarum ſancito* (de ſancitis ejuſmodi, vide ſupra cap. II) *Atque is omnibus alijs præfertur in vxoris hæreditate, tametſi haut legitima fuerit vxor, veluti ſi vidua ducatur à Pontifice Maximo, aut repudiata, aut ea cui, exuto calceo, renuntiatum eſt, à Sacerdote vulgari; aut tametſi minor fuerit vxor. Quin licet maritus ſit ſurdus; vxoris hæres eſt.* Adde ſis Gemaram Babylon. ad tit. *Gittin*, ſeu de libellis repudij, fol. 55. In vtroque verò Maimonidis loco jam citato, duo obſeruantur inprimis monita; Alterum, hanc ſucceſſionis formulam non obtinuiſſe niſi vbi ipſa vxor ברשות הבעלה *in poteſtate viri*, ita ſcilicet vt planè vxor eſſet. Et plurima accedunt

quæ hoc explicant. Sed ad Sponſaliorum & Nuptiarum Tractatum, cui heic locus non eſt, attinent. Alterum eſt, non in alia vxoris bona ſuccedere maritum præter ea, שבאו לרשותה והחזקה *quæ in vxoris poteſtatem & poſſeſſionem deuenerint*. Vt excludantur quæ ante ejuſce mortem, ſiue profectitia ſiue aduentitia, tantum expectabantur. Nonne ad hujuſmodi ſucceſſionem attinet illud Syracidis cap. XXII. 4? Filia prudens κληρονομήσει ἄνδρα αὐτῆς, *hæredem reliquet* aut *hæreditatem tranſmittet ad maritum*, καὶ ἡ καταισχύνουσα εἰς λύπην γεννήσαντος, *& quæ dedecorat* (eum) *dolori eſt Genitori*. Scilicet meretur filia prudens, ut hæreditatem ſeu bona, in quæ ſuccedat maritus; accipiat à genitore, cui dolori eſt & exhæres ſi maritum dedecorat. Certè ita κληρονομήσει vſurpatur de ſucceſſione Liberorum, Prouerb. XIII. 22. Et vulgata in loco Syracidis, *Filia prudens hæreditas viro ſuo*. Videſis item Maimonidem Halach. *Semita veiubal*, cap. IX; ſub extremum; vbi de ſucceſſione maritali verba faciens ואם ירש ממנה בית הקברות יחזיר לבני משפחה משום פגם משפחה ויתנה לו דמיה ומנכין לו דמי קבר אשתו שדרי׳ חי׳ב בקבורה *Et ſi*, inquit, *vt hæres ab ea accipiat Monimentum ſepulchrale* (locum ſepulturæ ſepoſitum) *reſtituit illud Cognatis familiæ eius, ne dedecus familiæ eueniat; & pretium eiuſce ei numerant, deducto ſepulchri vxoris ſuæ* (nam eius ſepeliendæ ſumptus ad eum attinent) *pretio*.

Suc-

Succeſsionis Maritalis *exempla. Et de* diuerſarum tribuum hæreditatis, *per mutuas earum nuptias*, confuſione, *ac filiabus* ἐπικλήροις *ſeu quibus hæreditates obtigiſſent.*

Cap. XVII.

QVin Succeſſionis Maritalis in ſacris literis exempla notant bina. Alterum in Ioſuæ XXXIV, 33. alterum I, Paralip. II, 21. Primo in loco legitur; *Eleazer quoque filius Aaron mortuus eſt., & ſepelierunt eum in colle Phinees filij eius qui datus eſt ei in monte Ephraijm.* Neque Eleazaro, vtpote Pontifici, neque Leuitis agrorum ſeu collium poſſeſſio erat. Vnde igitur Phinees filio eius in aſſignata tribui Ephraijm portione hic collis? Receptior eſt ſententia שירש מאשתו *quod iure hæreditario acceperit* (ſiue Eleazar ſiue Phinees) *ab vxore* cui ſuperſtes erat. Præter Gemaram Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 111, & Rabbenu Aſcher ibi, fol. 206, col. 3, conſulas Iarchium, Gerſomidem, & D. Kimchium ad extremum Ioſuæ. In ſecundo loco habetur, *venit Hezron ad filiam Machir patris Gilead, accepitque eam cum eſſet filius ſexaginta annorum, & illa peperit ei Segub. Segub autem genuit Iair qui habuit* XXIII *ciuitates in terra Gilead.* Alij ſanè XXIII has ciuitates dotem fuiſſe filiæ Machiri; vt Iarchius in Commentario. Alij de hæreditate à matre quæ ex tribu Manaſſis erat (cujus in portione Gilead) tranſmiſſa intelligunt; vt D. Kimchius ibidem. Videſis Nu-

meror. XXXII, 40, Deuteron. III, 14, Iudic. X, 3. Sed ſententia eſt etiam receptior hæreditatem haſce ciuitates fuiſſe Iairo vxoriam. Kimchius ibi; רבותינו ז"ל אמרו כי אין זה יאיר הכתוב בתורה אלא זה יאיר בן שגוב לקח אשה בארץ הגלעד ומתה וירשה ומירושת אשתו היו לו אלו עשרים ושלשה ערים *Rabbini noſtri, piæ memoriæ, dicunt quod hic non eſt Iairus qui memoratur in Lege* (Num. XXXII, 41.) *Sed hic Iairus filius Segubi accepit vxorem in terra Gilead, cui mortuæ ſucceſſit vt hæres. Et ex hæreditate vxoria fuere ei hæ XXIII ciuitates.* Et vtrunque exemplum obſeruatum habes in *Sepher Siphri*, ad Numeros fol. 23, col. 92. & in citata iam Gemara Babylonia. At igitur Nuptiæ heic à diuerſarum tribuum conjugibus contractæ fuere, & à tribu altera ad alteram hæreditates tranſlatæ, quod vetitum eſt Numeror. XXXVI, 7. *Non migrabit poſſeſſio filiorum Iſrael de tribu in tribum, quoniam quiſque de filijs Iſrael hærebit in hæreditate tribus patrum ſuorum. Et quæcunque filia hæreditatem aliquam poſſederit in quacunque tribu filiorum Iſrael, debet fieri vxor alicuius qui eſt de cognatione tribus patris ſui, quo ſcilicet quiſque de filijs Iſrael poſſideat hæreditatem patrum ſuorum. Nec transferri debet hæreditas de tribu tua in tribum aliam. Sed quiſque de tribubus filiorum Iſrael adhæreat hæreditati ſuæ.* Pro eo quod eſt heic *hærebit* & *adhæreat*, Ebraica veritas habet ידבקו *hærebunt*, aut *coniungentur*, quod vertunt Helleniſtæ προσκολληθήσονται *adglutinabuntur*, *adiungentur*. Et vulgata verſio ibi *hæreditas permaneat in familijs, nec ſibi miſceantur tribus. Sed ita maneant vt à Domino ſeparatæ ſunt.* De qua videſis Paulum Burgenſem ad Num. XXXVI, &. Io. Druſium ad Num.

Digitized by Google

cap. CXXXIX. Atqui à Magiſtris ita præceptum hoc explicari ſolet, vt ad ipſum tempus duntaxàt quo promiſſa tellus diuiſa eſt, non ad ſequentia ſecula extendatur. Vnde frequens eſt illis ſcitum, quod lex de hæreditatibus à tribu ad tribum transferendis לא היה אלא לאותו דור בלבד *non attinebat ad aliud ſeculum præter ipſum, in quo lata eſt*. Ita R. Bechai ad Numeros fol. 193, col. 3, & fol. 200 col. 2. Iſacher Ben Nephtali, ad *Midbar Rabba*, fol. 281 b, alij. Et ad hanc rem alia in Gemara vtraque, Hieroſolymit. ad *Babà Bathra* fol. 16, col. 1, & Babylon. ad eund. tit. fol. 111, a. Ita adhæſio illa ſeu tempus adhæſionis hæreditatibus in qualibet tribu aſſignatis, vti & interdictum de mutuis tribuum nuptijs, ad illud duntaxàt ſeculum, imo ad ipſum diſtributionis momentum & actum, ne ſcilicet, ante ſtabilitas tribuum ſingularum poſſeſſiones, familiarum adeoque patrimoniorum confuſio aliqua ſub initio fieret, referendum eſt (ſi hiſce fides) nec vltrius legem illam vim ſortitam eſſe putandum. Sed videſis Lyranum ad Numer. XXXVI, D. Thom. 1, 2*, quæſt. 105, art. 2, Ad ſecundum argumentum. Baronium Annal. Eccleſiaſt. apparat. §. 36. Caſaubon. Exercitat. I, 13. Ludouic. Molinam de Iuſtitia & Iure Tract. II, diſp. 28, concluſ. 3, & ſcriptores de Genealogia Chriſti. Atqui & obſeruandum eſt, Helleniſtas Numer. XXVII, 11, verba illa, *dabitis hæreditatem eius conſanguineo eius propinquiori qui fuerit* ממשפחתו *de cognatione eius* vertere Δώσετε τὴν κληρονομίαν τῷ οἰκείῳ τῷ ἔγγιστα αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτοῦ κληρονομῆσαι τὰ αὐτοῦ, *dabitis hæreditatem propinquiori eius conſanguineo ex tribu eius, vt iure hæreditario in bona eius ſuccedat*. Ac ſi mens legis fuiſſet illius, Conſangineos ex tribu legitimos duntaxat fieri pſſe hæredes. Vnde Licinius Ruffinus in Collatione Legum Romanarum

narum & Iudaicarum (ſi is autor ſit; de qua re conſulas V. Cl. Marquardum Freherum in Parergon lib. I, cap. IX) tit. *de Legitima ſucceſsione*, legem de Hæreditatibus ſacram ad hunc modnm citat; *Homo ſi deceſſerit & filios non habuerit, dabitis hæreditatem proximo eorum de tribu eius, & poſſidebit omnia eius.* Et vide infra ad extremum cap. XXI, vbi de nuptijs filiarum Zelophchadi, ex Ioſepho. Sed φύλη ac *tribus* (ſi modo ita φύλην in Helleniſtis ibi reddas) non pro tribulibus, qua in duodecim partes diſtinguebantur, ſumendum, ſed, arctiori ſenſu, pro cognatis. Nam *tribus*, qua duodecim erant, per מטה & שבט, quæ etiam per φύλην vertunt Helleniſtæ, denotari ſolet. Vbi verò pro משפחה, vt heic, φύλη ſubſtituitur, non *tribum* ea notione, ſed πατρίαν, συγγενέιαν, *familiam*, *Cognationem* ſeu *genus ſanguine proximum*, vt alibi non rarò, ſignificat. Alitèr ſanè nepos ex filia in aliam tribum collocata, auo, ſine liberis defuncto, ſuccedere nequibat. Quod verò de filiabus ἐπικλήροις heic habent viri magni, id eſt, eis quæ hæreditate beatæ erant, quales Zelophchadi; ac ſi ad eiuſmodi duntaxàt filias lex illa Nuptiarum attinuiſſet, vti ſimulis lex olim, apud Athenienſes; id à Magiſtris agnoſci nondum comperio. Quin nec locus ille Epiphanij in hæreſi Antidicomarianitarum (lib. III, hæreſ. 78) ad hanc rem mihi omninò videtur ſpectare. Verba ibi fiunt de Nuptijs Ioſephi & Beatæ Virginis. Et adijcitur κλήρων εἰς τοῦτο ἀναγκαζόντων αὐτὴν ἥκειν, quod vertendum vult vir quidem ſummus *quum iura hæreditatis quam poſſidebat, eo ipſam adegiſſent*, ac ſi filiam eam fuiſſe ἐπίκληρον ſeu cui hæreditas obtigiſſet, ibi innuerat Epiphanius. Certè in illis verbis nihil videre queo præter præſtitutam à prouidentia diuina, quę falli nequit, ſortem, qua Ioſepho

con-

Digitized by Google

coniuncta eſt. Nec de hęreditatibus ant earum iure locus vllatenus eſt capiendus. Vnde & rectè ſane Dionyſius Petauius vertit, *quò illam ſortis neceſſitas adduxerat*. Id quod firmatur verbis eiuſdem patris paulò pòſt in eadem hæreſi ſequentibus, ἀλλὰ διὰ τῆς οἰκονομίας τοῦτον εἴληφε τὸν κλῆρον τὰ πράγματα, quod rectè etiam Petauius; *ſed, quod Prouidentiæ ratio poſtulabat, ea rebus eſt ſors atque conditio tributa.* Non magis illîc κλῆροι quam κλῆρος heic *hæreditatem* ſignificat, vnde etiam, primo in loco, *ſortibus cogentibus ipſam ad hoc venire* ſubſtituit Ianus Cornarius. Sed quid intereà eſt illud Raphaëlis Angeli ad Tobiam cap. VI, vbi monet de Sara, vnica Raguelis filia & hærede, & de futuris Tobię cum ea nuptijs, eo quod contribules fuere (iuxta id quod Tobit pater antea cap. IV, 12, in mandatis dederat) διότι ἐπίσταμαι Ῥαγουὴλ, ὅτι οὐ μὴ δώῃ αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον Μωυσῆ, ἢ ὀφειλήσει θάνατον, ὅτι τὴν κληρονομίαν σοὶ καθήκει λαβεῖν ἢ πάντα ἄνθρωπον, *quoniam ſcio Raguelem eam viro alij minime deſponſurum, iuxta Legem Moſis, aut reum ſane fore mortis, quia ad te attinet hæreditatem accipere potius quam ad alium quemcunque.* Item illud paulò antè? λαλήσω περὶ αὐτῆς τοῦ δοθῆναί σοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα ὅτι σοὶ ἐπιβάλλει ἡ κληρονομία αὐτῆς καὶ σὺ μόνος εἶ ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς; *loquar de ea, vt tibi in vxorem detur, quoniam ad te attinet hæreditas eius & tu ſolus es ex ejus genere.* Atque hæc ſub Nebuchadnezaris æuo, collocatur. Ideò etiam interdictum de mutuis tribuum nuptijs tunc in vſu obtinuit. Nec quin obtinere debuiſſet, dubitare ſolent patres Chriſtiani. At quomodo Tobias ſolus ex Saræ genere, qui patruos habuit, præter Achiacharum & Nasbam patrueles, vt habetur cap. XI, 17, & 18? Quanam ratione hæreditas Saræ ad illum ante alios attinuit? Et vbinam morte plectendus, qui in legem illam de nuptijs filiarum commiſe-

rit? Vulgatæ hæc ferè deſunt. In eorum loco legimus; *Eſt hic Raguel nomine vir propinquus de tribu tua & hic habet filiam nomine Saram. Sed neque maſculum neque fœminam vllam habet aliam. Tibi debetur omnis ſubſtantia eius. Et oportet eam te accipere in coniugem. Pete ergo eam à patre eius, & dabit tibi eam in vxorem.* Atque hæc moribus Ebræorum ſatis ſunt conſona; ſic tamen ut illud *Tibi debetur omnis ſubſtantia eius*, & *oportet eam te accipere in vxorem*, hoc tantum innuat, ita demum deberi ſubſtantiam ſi eam, vtpote hæredem patris vnicam, accipiat in vxorem. Binæ ſunt item Tobit Editiones Ebraicæ; Pauli Fagij altera, altera Oſwaldi Schreckenſuchſij; ſatis inuicem, vti & Græca & Latina, diuerſæ. In ea quæ Fagij eſt, אם תרצה (inquit, hoc loco Raphael, Tobïæ) נדבר לאביה ויתננה לך לאשה כי לך היא ראויה ולך משפט הגאולה ואתה יחיד והיא יחידה, *Si volueris, loquemur cum patre eius, & dabit tibi eam in vxorem. Tibi enim idonea eſt, & tibi eſt ius propinquitatis* [*ſiue* redemptionis.] *Et tu vnicus es* filius *vt illa vnica* filia. Et paulo poſt כי רעואל אבי הנערה נשבע שלא יתננה לאיש זר אשר לא ממשפחתו כתורה משה שיתן לו על נחלתו וכל אשר לו *Nam Raguel pater puellæ iurauit ſe non daturum eam viro alieno, qui non ſit de familia ſua iuxta legem Moſis quam dedit ei de hæreditate ſua & de omnibus quæ poſſidet.* Schreckenſuchſij codex ad eundem fere ſenſum, ſed breuiuſcule. At nec iuramenti Raguelis nec iuris propinquitatis ſeu redemptionis meminit. Certè משפט הגאולה ſeu *ius propinquitatis* ſiue *redemptionis* ad legem illam Leuitico XXV, 25, de hæreditatibus, quæ venduntur, à Conſangnineo redimendis propriè attinet; de qua, ſupra cap. XIV. Atque

que in hiſce plane hæremus. Nec opem afferunt interpretes aut Theologi qui de libri hujus loco in Scripturis Canonicis diſputant.

Diſtinctio quadruplex & Regulæ, *quibus Magiſtri* totam fermè ſucceſsionis materiem, *quæ ex iure* ſanguinis *ſeu* Maritali *pendet*, *complectuntur*.

Cap. XVIII.

Hiſce ita expoſitis, faciliùs intelligitur diſtinctio illa quadruplex, atque Regulæ ſeu Axiomata ſiue Fundamenta quibus vniuerſam ferè rei hæreditariæ materiem breuiuſcule comprehendunt Magiſtri. Diſtinctio habetur in Miſna tit. *Baba Batbra*, cap. VIII, יש נוחלין ומנחילין נוחלין ולא מנחילין מנחילין ולא נוחלין ולא נחלין ולא מנחילין אילו נוחלין ומנחילין האב את הבנים והבנים את האב ואחין מן האב נוחלין ומנחילין האיש את אמו והאיש את אשתו ובני אחיות נוחלין ולא מנחילין האשה את בנה והאשה את בעלה ואחי האם מנחילין ולא נוחלין והאחין מן אם לא נוחלן ולא מנחילין, *Sunt qui ſuccedunt vt hæredes, à quibus hæreditas inuicem defertur. Sunt qui ſuccedunt, à quibus hæreditas inuicem non defertur. Sunt à quibus hæreditas defertur, ſed non inuicèm ſuccedunt. Et ſunt demùm qui nec ſuccedunt, nec hæreditatem inuicem tranſmittunt. Qui ſuccedunt vt hæredes, à quibus etiam hæreditas inuicem defertur, hi ſunt. Pater liberis, liberi patri & fratres ex patre ſuccedunt vt hæredes, atque ab eis hæreditas viciſſim de-*

defertur. Vir Matri ſuæ, Maritus item vxori & ſororum liberi ſuccedunt (veluti fratri) *vt hæredes eius. Sed ab eis hæreditas inuicem non defertur. Fœmina autem ad filium ſuum, vxor ad maritum, & fratres matris* (quando ipſis mortuis ſine poſteris, hæreditas per eorum patrem, hæredem proximum, qui in viuis eſſe deſijt, ad matrem vti patris eorum hæredem adeoque ad eiuſce liberos deuenit) *hæreditatem tranſmittunt, ſed non inuicem* (non auunculi nepotibus ſuis; quibus ſine poſteris defunctis, ipſorum pater atque ita alia familia hæres) *ſuccedunt. Fratres demum ex matre, ſeu vterini, nec ſuccedunt, nec hæreditatem inuicem tranſmittunt.* Regulæ ſeu Axiomata ſiue Fundamenta quæ diximus obſeruantur à Moſe Maimonide in exegeſi Miſnarum, ad citatum titulum, & caput. Tria docet ille fundamenta ſiue שלשה עקרים, vti vocat ipſe, quod idem ſonat, quibus tota ſucceſſionum inter Conſanguineos materies ſubnititur. Primum eſt כשימות אדם בניו קודמין לנחלתו ואם אין בנים תשוב הירושה לאב *Vbi quis defunctus fuerit, liberi eius in ſucceſſione hæreditaria præferuntur. Quod ſi defuerint ei liberi, deuoluitur hæreditas ad Patrem.* Secundum; כל הזוכה בירושה אם הוא בחיים יירש את עצמו ואם מת בעלה ירושתו לירשיו לחשוב כאלו זה הזוכה בירושה הוא אותו שנפטר *Omnis legitimus hæres, ſi in viuis ſit, ſuccedit ipſe; ſi mortuus, ita fit hæreditas hæredum illius, vt ipſe æſtimetur ac ſi defuncti, de cuius bonis habetur quæſtio, perſonam indueret.* Tertium eſt, הזכרים קודמין לנקבות כששורתם אצל המת שוה *Maſculi præferuntur fœminis, vbi pari à defuncto gradu diſtant.* Veluti filij filiabus, ſororibus fratres. Nam aliàs fere huic fundamento derogat & ſimul explicat ſecundum. Et adijcit ille Moſes de hiſce ואלה השלשה עקרים הם יסוד הענין לידע מי יירש ומי לא יירש *Atque ex hiſce tribus fundamentis pendet tota diſquiſitio, vtrum quis iure hæreditario ſuccedat, necne.*

De

De Succeſsionis à Cognatione ſpeciebus, *atque* Regularum, *quas diximus, ſeu* Axiomatum vſu ἐν τῇ κληρουχίᾳ *ſeu in* hæreditaria Terræ promiſſæ diſtributione.

Cap. XIX.

OMnes ferè dictæ ſucceſſionis ſpecies à ſanguine pendent, & Regularum illarum ſeu Axiomatum vſus cernitur in hæreditaria Terræ promiſſæ diſtributione, quæ autoribus, ex juſſu Numinis, Moſe, Eleazare Pontifice, Ioſua, ac ſingularum tribuum principibus, facta eſt. Excluſis ab expectata hæreditate & morte ſublatis, ex ſententia ſanctiſſimi Numinis, cunctis qui ex Ægypto exierant & vigeſimum ætatis annum compleuerant præter Ioſuam & Calebum, (de ea re hiſtoria eſt Numeror. XIV, & XVI, & Deuteron. XXXIX, 1) nouatur in planitie Moabitica capitum recenſio, omnium ſcilicet Maſculorum qui eiuſdem ætatis. Summa iam erat ſexcenties mille præter mille ſeptingentos ac triginta; prætermiſſa tribu Leuitica cuius locum ita ſupplebat Ioſephi tribus in binas, Manaſſis & Ephraim, diuiſa, ut etiam ſine illa ceteræ rectè ſatis duodecim appellarentur. De hiſce Numer. XXVI, 51. *Iſtis diuidetur terra in hæreditatem* (במספר שמות) *iuxta numerum Nominum. Maiori augebis hæreditatem ſuam & Minori minorem dabis portionem. Vnicuique dabitur hæreditas iuxta Numerum ſuum. Sorte tamen diuidetur terra & ſecundum nomina tribuum patrum ſuorum* (id eſt לשמות מטות אבותם) *hæreditatem accipient. Sortis Iudicio diuidetur hæreditas illius inter multos & paucos.* Diſtributio

poſtmodum facta eſt eis qui recenſiti ſunt למשפחתם ſine *iuxta cognationes ſuas*, quod idem eſt heic quod *ſecundum nomina tribuum patrum ſuorum.* Videſis Ioſuæ XIII, & ſequentia. Minores qui vigeſimum non compleuerant annum, quando ipſa recenſio fiebat, participes diſtributionis hujus non omninò fuiſſe aiunt, tametſi eandem attigiſſent ætatem ante diſtributionem factam; cuius generis multos fuiſſe palàm eſt. Sed minoribus illis poſtea, uti majorum hæredibus, poſſeſſiones pro cognationum ſuarum jure obueniebant. Quod ipſum dicendum de fœminis quibus in Recenſione illa pars non erat. Neque Zelophchadi filiæ, ut recenſionis illius pars aliqua, ſed ob indutam defuncti patris perſonam, ſucceſſere; de quibus fuſiùs infrà. Diſtributio verò aut Tribuum erat ſeu Corporum hæreditatum duodecim, quibus ſingulæ tribus ditabantur, aut ſingularum portionum quæ tribuum ſingularum aſſignarentur familijs ac capitibus. De prioris generis diſtributione, eiuſce formula, & ſortibus cum Oraculo Vrim & Thummim in eadem adhibitis, præter ea quæ à Moſe & Ioſua enarrantur, compluria habes in Ioſepho Archæolog. V, cap. I. Gemara Babylonia ad tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, fol. 122. & in Magiſtris ad Numeror. XXVI, & ad Ioſuam, vt Chriſtianorum commentarios prætermittam in quibus potiſſimùm conſulas, ad Ioſuam, Nicolaum Serrarium, & Ioannem Druſium ad difficiliora loca Numeror. cap. XVIII. In portionibus autem tribuum aſſignandis, ratio habebatur non ſolum perſonarum numeri, ſed & locorum feracitatis, præter æſtimationem eam quæ tantummodò menſura dignoſci poteſt. Vnde pauciora jugera pro ratione capitum in agro Hieroſolymitano, ſolo vberrimo, veluti Benjaminiticæ tribui, quam vbi minus ferax erat

tellus,

tellus, aſſignabantur, de qua re vide loco citato Ioſephum vbi fuiſſe ait τιμηθοὺς μᾶλλον ἢ μετρηθοὺς τοὺς κλήρους *ſortitionem factam à pretio magis quam à menſura*. Et peculiaris erat de Finibus Tribuum regundis adeoque de jure illo quo ſua cuique tribui hæreditas, deciſione finali, addicenda erat, cognitio ampliſſimi Senatus ſiue Conſeſſus Magni LXXI-virorum, idque in prima Telluris diſtributione, quod à Rabbi Eleazare animaduertitur ad illud Miſnę tit. *Sanhedrin* cap. I, אין דנין לא את השבט אלא בבית דין של ע"א *non ferunt ſententiam de Tribu alibi quam in Conſeſſu Magno* LXXI-*virorum*. Locus eſt in Gemara Babylonia ad dictum tit. fol. 16. a. Id verò, in libris de illo Conſeſſu, fuſiùs explicamus. Quod ad perſonarum ſeu Capitum vniuſcuiuſque tribus numerum, atque diſtributionem eis factam attinet; Cum ex diuino præcepto vniuerſis illis 601730, in Numer. XXVI, recenſitis, diſtribuenda eſſet tellus *iuxta numerum nominum* eorum, ita tamen ut *ſecundum nomina tribuum patrum ſuorum* hęreditatem cernerent, & prætereà *inter multos & paucos* diuiſio *fieret* & *maiori* (numero) augeretur hæreditas, minueretur *minori*; hæc ita interpretantur magiſtri, vt ſingulis cujuſque tribus capitibus ex iam dicto numero (ratione itidem feracitatis terræ ac ſterilitatis habitâ) æquales portiones primò, poſt tribuum ipſarum portionum aſſignationes, diſtribuerentur, ac ſi in capita ſucceſſum fuiſſet, ſeu ſecundum numerum nominum ſuorum; dein verò ſtatim vnaquæque familia ad parentes qui ex Ægypto exiere, ſed decreto diuino ſublati ſunt, retroſpiceret, & ad eorum nomina, ac ſi in viuis fuiſſent, hæreditatem ſeu poſſeſſionem ſuam surſùm ferret, atque ita dein referret deorſùm, vt poſſeſſio quæ primò fuerat in Capita, pro varia ratione

cog-

cognationis, denuò in ſucceſſionem ſiue in Capita ſiue in Stirpes mutaretur, id eſt, ſecundum nomina tribuum patrum ſuorum ſeu למשפחותם *ſecundum eorum cognationes*, nouatione, iuxta ea quæ de ſucceſſionibus ſupra oſtenſa ſunt, diſponeretur; obſeruatâ etiam primogeniti prærogatiuâ, ſiue in eis fuerit quibus iam diuidebatur terra ſiue in eis per quorum nomina ſucceſſio deriuanda erat. Nam tametſi receptiſsima fuerit in hæreditarijs ſortibus diſponendis ſententia, hanc primogenito neutiquam competere in bonis à patre momento mortis non poſſeſsis (quod ſupra oſtenſum eſt) vnde etiam fuere qui prærogatiuam illam locum inter hoſce tantummodò volunt habuiſſe in bonis mobilibus, quæ מטלטלין vocant, ac in itinere per deſerta poſsidebant defuncti, non in agris ſeu bonis immobilibus, קרקעות Magiſtris dictis (vti Samuel, cuius mentio in Gemara Babylonia ad tit. *Baba Bathra*, fol. 119, a) attamen huius facti ſpeciei ius adeò cenſitum eſt ſingulare, ut etiam quæ nondum ſiue circumambulando ſiue veſtigia imprimendo ſeu vtendo fruendo, poſſederant maiores, ea ex promiſsione diuina ita pro poſſeſſis ab ipſo ex Ægypto exitu vſque ad ingreſſum in Canaanæam ejuſdemque diſtributionem, haberentur, vt eodem modo ea diuidi oporteret poſteris לבאי הארץ *Terram ingreſſis*, qui primi reuera poſſeſſores, quo diuidenda fuiſſent ſi à מיוצאי מצרים ſeu à *maioribus ex Ægypto egreſſis*, iuxta quorum nomina & cognationes, diuiſione factâ, poſteri ſuccedebant, ipſiſsima agrorum ſeu portionum poſſeſsio fuiſſet ad hoſce ſerie perpetuâ tranſmiſſa. Vnde illud in vtraque Gemara, ad ſępè citatum caput VIII, tit. *Baba Bathra* atque alijs in Magiſtris legitur א״י מוחזקת היתה *Terra Iſraelis poſſeſſa* ſeu *poſſeſsio* (etiam ante in-

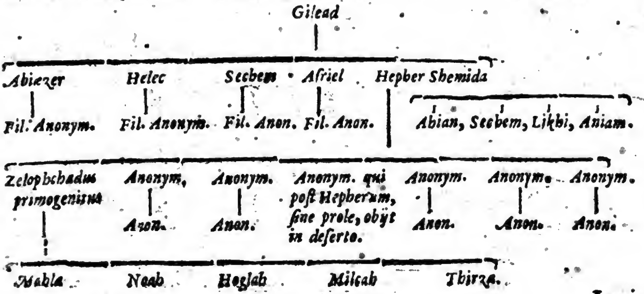
ingreſſum) *erat*. Quin & illud non ſemel aduertunt, alijs in cauſis omnibus, viuos vt hæredes ſuccedere mortuis וכאן מתים יורשין החיים *ſed heic mortuos vt hæredes ſucceſſiſſe viuis*. Ita Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra* fol. 117, a, alibi ſæpius. Senſus eſt, ut a mortuis hæreditates aliæ ad viuos tranſmitti ſolent, ita heic primùm à viuis, ſcilicet poſteris qui terram primo occuparunt, ad mortuorum majorum nomina retrò ferebantur, & ficto hoſce ſuperſtites terram poſſediſſe & dein obijſſe, diſtributio hæreditaria (veluti poſſeſſionum à maioribus acceptarum) fiebat inter poſteros ſiue in capita ſiue in ſtirpes vti cognationis ratio exigebat. Atque ita intelligunt vniuerſas ſortitiones ſiue ſub Moſe ſiue ſub Ioſua factas. Atque hinc ritè capiendum illud in *Seder Olam Rabba*, cap. IX, עומדים בערבות מואב החזירו הבנים לאבות וחזרו האבות והורישו לבנים *Et qui manebant in campeſtribus Moab referebant filios ad patres, & vicem rependentes patres hæreditatem ad filios tranſmittebant*. Et vide Salomonem Iarchium ad Numerorum XXVI.

Exemplum *Succeſsionis Hæreditariæ in eis qui* primo Terram promiſſam occupabant.

Cap. XX.

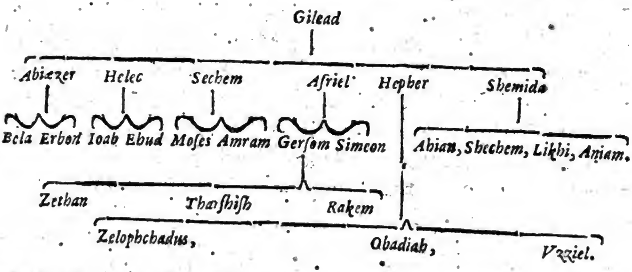
Exemplo res fiet manifeſtior. In Ioſuæ XVII, altera pars tribus Manaſſis, cui cis Iordanem aſſignata eſt portio, habuit decem חבלים *funiculos* ſeu *agrorum limitatorum partes*. Verba ſunt; *Et ceciderunt funiculi Manaſ-*

ſi decem præter terram Gilead & Baſan quæ eſt trans Iordanem. Funiculi ſeu ſortes hæ decem (ſic Magiſtri) ita numerabantur, ut moneremur de ſortibus ſeu partibus, ſed non æqualibus, quæ poſteris Manaſſis ibi memoratis, jure ſingulari, ſecundum cognationes ſuas, ſunt tributæ. Filij Gileadis, Manaſſis nepotes, recenſentur ibi ſex. Eiuſce familiæ ceteri in altera parte hujus tribus trans Iordanem ſortes acceperant. Filiorum ſex nomina ſunt, Abiæzer, Helec, Aſriel, Sechem, Hepher, Shemida, qui ex Egreſſis ex Ægypto. Hiſce cunctis, præter Hepherum, hæredes erant maſculi omnes, adeo vt nullum eſſet jus ſingulare, nulla ferè difficultas in portionibus eorum deſignandis. At Hepheri primogenitus filius Zelophchadus filios non reliquit, ſed quinque filias juxta ſtemma ſubiectum, quod ex Numer. XXVI, Ioſuæ XVII, & I. Paralip. VII, 14, depromptum. In locis jam dictis, Anonymorum filiorum ſatis eſt teſtimonij; tametſi de numero neutiquam conſtet. Sed Hepheri Anonymorum numerum ita, exempli gratia, terminamus & ex eis vnum in deſerto ſine prole obijſſe adijcimus, vt mens Magiſtrorum, in partibus Zelophchadi filiabus aſſignandis, clariùs apperiatur infrà.

Iam

Iam cum numerus eorum qui in planitie Moabitica (Numeror. XXVI.) recenſentur, è Manaſſis tribu, ſit 52700, quorum pars altera hæreditatem trans Iordanem acceperat, ita vt viginti ſex millibus aut circitèr ſortes cis Iordanem, ſeu in citato Ioſuæ loco, eſſent aſſignandæ, nec tamen plura habeantur in ſacris literis poſterorum nomina quam quæ ob oculos ponuntur, in quibus Aſriel, Hepher ac Shemida primas, poſteritatis numeroſæ gratia, tenuere, vnde, ex ſex Gileadis filijs, Aſriel & Shemida tantùm cum Zelophchado ſecundo (id eſt Hephero, ex illuſtrioribus hiſce ſecundo; filij primogeniti nomine, pro patris, in familiæ deſignatione, vſurpato) in Paralipomenis memorantur; diſtributionis ratio ita inſtituta eſt, vt viginti hiſce ſex millibus partes ex diuino præcepto, idque in capita, primò tribuerentur, ita nihilominùs vt non modo ſtatim ſecundum cognationes & nomina majorum eas nouatâ (ad formulam capite ſuperiori indicatam) aſſignatione poſſiderent, ſed etiam vt Zelophchadi filiabus, adjectâ, earum nomine, primæ diſtributionis Legi exceptione ſingulari (nam ceteris omnibus heredes erant maſculi) partes ex jure paterno aſsignarentur, vt videre eſt Numer. XXVII., & XXXVI, & Ioſuæ XVII. Verbi cauſâ, vt rem certo ac minori maſculorum duntaxat numero, ſed eo plerunque ficto, explicemus, & de ſingulari filiarum Zelophchadi jure ſeorſim moneamus; Quatuor ſunt heic filij Shemidæ. Detur Hephero fuiſſe tres tantum. Ceterorum ſingulis binos, & Aſrielis primogenito itidem tres. Nempe finge hanc figuram pro tota tribu;

Octodecim habes heic ex eis qui in Terram promiſſam ſunt ingreſsi, ſeu qui recenſiti in planitie Moabitica. Sex verò Patres Cognationum, quos ביתי אבות appellant. Neque vltra heic aſcendendum, ſiue exempli gratiâ, ſiue quia hiſce ſuperiores in trans-Iordanna regione partes acceperant. Et non modo filios egreſſorum ex Ægypto, ſed & ex filijs nepotes fuiſſe in recenſione illa Moabitica, qui vigeſimum annum tunc compleuerant, fert ſatis interuallum temporis quod decretum diuinum, quo ſublati ſunt egreſsi ex Egypto omnes eiuſdem ætatis, & recenſionem illam interuenit. Nam Anni ſunt XXXVI, aut circitèr. Igitur primo ingreſſu, iuxta numerum qui ingreſſus eſt, aſsignabantur partes XVIII æquales. Detur eas ſimùl fuiſſe XXXVI iugerum, quæ in capita primò, ita vt cuilibet bina iugera cederent, poſſeſſa, ad hunc modum aut mox variabantur aut firmabantur. Fingebatur ſex patres cognationum, qui ex egreſsis ex Ægypto, in viuis tunc fuiſſe. Ad eorum quemlibet ita ſex iugera attinuiſſet. Nam ita fictio erat, ac ſi totum ipſi poſſediſſent ac ad hæredes iam tranſmiſiſſent. Itaque ſingulis filiorum paribus Abiæzeris, Heleci, & Sechemi, vt patrum hæredibus, ſex iugera

gera aſſignanda, ita tamen vt primogenito cuique quatuor Iugera pro duplici ſorte, ac ceteris ſingulis bina tribuerentur. Hepheri autem primogenitus tria ſic cepiſſet Iugera, & ceterorum vterque ſeſquijugerum. Vti Shemidæ primogenitus bina Iugera & duas quintas partes Iugeri, & quilibet ceterortm vnicum Iugeruu & quintam partem Iugeris vnici. At verò de ſex illis Iugeribus quæ ad Aſrielem cognationis heic patrem retro ferenda erant, ita ſtatuendum erat, vt tametſi tres Gerſomi filij partes ſuas cum patre patruoque in prima aſsignatione haberent, nunc tamen, ante Gerſomi mortem, nihil omninò poſsiderent. Nam deducta ab Aſriele hæreditas ad nepotes ex filio ſuperſtite, tranſmitti nequibat. Adeo vt Gerſom & Simeon non alitèr ſex Iugera caperent ac filij Abiezeris, Heleci aut Sechemi. Atque vt nepotes, qui partes heic faciebant primò, patris interuentu, excluſi ſunt vſque ad eius mortem, ab hæreditate; ita, ni fallor, fratres, ac filij qui vigeſimum annum non compleuerant in planitie Moabitica, licet partes in diſtributione prima non facerent, tamen in deductione hæreditaria, quâ æquè majoribus hæredes fuere, cum eis qui recenſionis Moabiticæ pars erant, ſucceſſêre. Sed de hac Minorum huiuſmodi ſucceſſione non memini apud Magiſtros quid expreſſe traditum. At rationes eorum in ceteris eam exigere videntur. Et quod in hac cognationis compendio factum fuiſſe finximus, idem eſt quod Magiſtri volunt in ſucceſsione illa hæreditaria poſteritatis diffuſiſſimæ.

Digitized by Google

De Zelophchadi filiarum portionibus *Hæreditarijs* & Decem dimidiæ Tribus Manaſsis, *cis Jordanem*, funiculis *ſeu ſortibus.*

Cap. XXI.

IAm verò etſi poſteros ſex hiſce patribus cognationum (exceptis Shemidæ filijs) in exemplum finximus; ipſe tamen Patrum numerus ſenarius verus in hac altera parte Manaſsis tribus eſt, nec amplior fuiſſet, niſi in Hepheri poſteris primo ſtemmate ſuperiùs deſignatis, ſingularia aliquot ita eueniſſent vt plures eſſent patres cognationum, ſeu plures ex egreſsis ex Ægypto, vnde & alia diſtributionis ratio, aliæ partes atque alius demùm, id eſt, denarius, funiculorum numerus ſecutus eſt. Ad ſex autem illos patres, ſex funiculos eorum decem qui in Ioſua XVII 5, memorantur, ſpectaſſe volunt. Iarchius ibi ad illud & *cecidere Manaſsi decem funiculi*, ששה לששה בתי אבות המנוים למעלה *Sex, ſex illis patribus cognationum qui ſupra* (ibi) *numerantur.* Ceteræ quatuor ad Zelophchadi filias attinebant. Idem ibidem, ad veterum ſemper placita; וארבע' לבנות צלפחד לא שתהא כל אחת בית אב לעצמה אלא שנטלו ארבעה חלקים *Et quatuor* (funiculi) *filiabus Zelophchadi; non, quod aliqua harum ex ſe eſſet* (vti) *pater cognationis, ſed quoniam ipſæ ceperunt partes ſeu ſortes quatuor.* Quod ex Gemara Babylonia, ad tit. *Baba Bathra,* fol. 118, b, ſumtum, vt ritè explicetur, rejectâ diſtributionis & capitum numeri quam in exemplum finximus formulâ, alia iuxta ſtemma primum ob oculos ſuprà poſitum,

ſitum, ex Magiſtrorum ſententia, eaque ſatis ad hanc rem vera, eſt adhibenda. Scilicet non ſolum ſex illos, quos diximus, ſed etiam Zelophchadum ipſum & fratrem Anonymum, qui mortuus in deſerto ſine prole, ex egreſſis ex Ægypto fuiſſe volunt, adeoque heic octo patres cognationum haberi, & juxta ſingulorum cognationes hæreditates diſtribuendas. Vnde ſequitur reuera partium octo fuiſſe patrimonium huiuſce dimidiæ tribus, ſi patres tantùm cognationes ſpectes, ita vt à quolibet patre, exeunte ſcilicet ex Ægypto, quatuor Iugera præter dimidium transmittenda eſſent, ſi Aſſem, exempli gratiâ, XXXVI. Iugerûm retineas. Vocantur autem decem. Nam inſtitutâ diſceptatione de diſtribuenda ſingulis maſculis, ſiue auita, ſiue paterna, ſiue alius generis hæreditate, dubium non erat cuipiam quin poſteri ſex priorum patrum ſucceſſuri eſſent juxta cognationes ſuas. Reliquorum autem duorum, Zelophchadi & fratris eius qui mortuus erat ſine prole, portionum diſtributio dignoſcenda potiſſimùm erat ex ſingulari atque anteà inaudito iure quod illius filiabus competebat. Scilicet aſſignatis earum portionibus, quæ, vt ſtatim oſtenditur, ex triplici jure quatuor erant, tota diſtributionis materies quomodo expediretur, palàm fiebat; adeoque ſex prioribus funiculis ſeu ſortibus æqualibus, quatuor hæ inæquales majorum ſortium propagines adjectæ, numerum, vti volunt, denarium in citato Ioſuæ loco faciebant. Detur igitur Anonymos Zelophchadi fratres cunctos, præter illum qui in deſerto objerat & ex egreſſis ex Ægypto fuerat, jam in viuis fuiſſe, adeoque ad eos ſi filiæ Zelophchadi non interueniſſent totum patrimonium & Hepheri & fratrum ſpectaſſe. Difficile non omninò tunc fuiſſet ex jam dictis ſuum vnicuique aſſigna-

re.

Digitized by Google

re. Neque ad nepotes Hepheri, vtcunque in latifundiorum diſtributione prima, pro tribus numeroſitate, partes faciebant, hæreditas aliqua in deductione à majoribus pertinere potuit, ratione capite proximè ſuperiori dictâ de filijs patrum ſuperſtitum. At verò interuenere filiæ Zelophchadi, & ab eis velut actio inſtituta eſt, Numer. XXVII, 3. Nam cum in maſculorum qui vigeſimum annum compleuerant recenſione locum habere aut pars eſſe nnmeri 601730 (cujus mentio ibi commate 51) puellæ hæ eſſe nequibant; ne paterna etiam eis, quæ ſolæ hæredes fœmineæ, hæreditas deeſſet, coram Moſe & Eleazare Pontifice & Principibus petunt, vt cum patruis, qui ex illo numero fuere, ſuccederent. Formula autem actionis ſeu petitionis eſt ibi commate 3. *Pater noſter mortuus eſt in deſerto & ipſe non fuit in Conciliabulo eorum qui conuenerunt aduerſus Dominum in Conuenticulo Coræ, ſed in peccato ſuo mortuus eſt nec habet filios. Quare igitur auſertur nomen patris noſtri de medio cognationis ſuæ eo quod non habet filium? Da igitur nobis poſſeſsionem inter fratres patris noſtri.* Siue vt in Gemara Hieroſolymitana ad tit. *Baba Bathra,* fol. 16. col. 1. Halach. 1, fingitur אם אנו בנות צלפחד נירש את אבינו אם אין בנות צלפחד תתיבם אמינו *ſi filiæ ſimus Zelophchadi vt hæredes patri noſtro ſuccedamus, ſi filiæ non ſimus, mater noſter detur in vxorem* (ex Lege Deut. XXV, 5. de fratria ducenda) *fratri mariti ſui.* Idem in Gemara Babylonia ad eundem tit. fol. 119, b, & in *Midbar Rabba* fol. 281, col. 3. Quin vide, de hac re, Philonem de vita Moſis lib. III. Non ſolùm autem quòd inaudita, vt videtur, aut rara fuerat huiuſmodi facti ſpecies, ſed etiam ex eo quod maſculis ex præcepto jam nunc dato diſtribuenda erat tellus, res adeo diffi-

Digitized by Google

difficilis habebatur, vt Dominus ipſe conſuleretur, qui Deciſione rem ita finiuit. *Vt loquutæ ſunt filiæ Zelophchadi, ſic dando dabis illis poſſeſſionem Hæreditatis inter fratres patris earum, & transferes ad eas hæreditatem patris earum*, id eſt, נחלה אביהן quod idem ſonat, aut τὸν κλῆρον τȣ̃ πατρὸς ἀυτῶν *ſortem patris earum*, vt Helleniſtæ, ſeu *patri in Hæreditate ſuccedant*, vt vulgata. Siue vt, in jam cita Gemara Hieroſolymitana, deciſio illa fingitur אמר לו הק״בה בן בנות צלפחד דוברות תן להן אחוזת נחלה תן להן בקרקעות תן להן במטלטלין תן להן חלק אביהן בתוך אחי אביהן *Dixit ei* (Moſi) *ſanctus benedictus ille, ſicut dixere filiæ Zelophchadi da eis poſſeſſionem hæreditatis. Da eis de bonis immobilibus, da de mobilibus, da eis partem patris earum inter fratres patris earum.* Et nouata eſt poſteà earundem petitio, vti & eadem deciſio Ioſuæ, XVII, 4. Iam de ſortibus illis ſeu funiculis quatuor qui filiabus Zelophchadi obtigere, ad hunc modum ineunt rationes Magiſtri. Et Hepherus & Zelophchadus fuere ex egreſſis ex Ægypto, & fratres fuere Zelophchado Anonymi. De fratrum numero conſenſus non eſt, neque ita ad rem attinet. Sex ſint, exempli gratiâ, vt in ſtemmate primo. Et ex eis vnum fuiſſe aiunt qui ex egreſſis ex Ægypto erat & in deſerto (vt etiam in eodem ſtemmate) obijt ſine prole. Cum igitur de Zelophchadi filiarum hæreditate, & quantum ſiuè paternæ, ſiue auitæ, ſiue fraternæ poſſeſſionis ad eas attineret, diſputatum eſt, obſeruabatur primò tam ad Zelophchadum ac fratrem demortuum quam ad Hepherum, quoniam ex egreſſis ex Ægypto non magis erat hic quam illi, ſortes attinuiſſe, veluti ad patres cognationum iuxta quas ad poſteros qui terram promiſſam ingrediebantur hæreditas erat diſtribuenda.

da. Verbi gratia, detur maſculos ingreſſos in terram heic ita partes feciſſe, vt poſſeſſionibus eorum ſurſum ad octo patres cognationum latis, quilibet patrum ad poſteros tranſmitteret quatuor Iugera & dimidium. Nam Aſſem XXXVI Iugerum etiam heic retinemus pro dimidia hac tribu, ac ſi ex partibus quantuliſcunque ampliſſimo ingreſſorum numero ſingulatìm aſſignatis & ad patres ſurſùm latis fuiſſet conflatus. Sic Hephero, Zelophchado, & fratri in deſerto mortuo ceſſêre XIII Iugera & dimidium; ſiue ſingulis IV & dimidium. Funiculus igitur ſeu ſors prima, ex quatuor illis quæ ad filias haſce attinebant & à majoribus jam deducendæ, erant Iugera IV & dimidium, pars ſcilicet Zelophchadi vt egreſſi ex Ægypto. Secunda & tertia pars erat agrorum Hepheri in quæ Zelophchadus eiuſce primogenitus ſuccedere debuiſſet, id eſt portio inter fratres duplex, ſiue, vt à Iugerûm menſura non recedamus, Iugerum vnicum & $\frac{1}{8}$ quod quatuor Iugerûm & $\frac{1}{2}$ portio, vbi ſeptem ſunt, vt heic, fratres, duplex eſt. Nam pars octaua quatuor Iugerum & $\frac{1}{2}$ eſt $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{16}$ vnius Iugeri, quanta erat cuiuſlibet filiorum Hepheri Anonymorum portio in bonis paternis, ex eadem cauſa. Quarta filiarum ſors erat portio in bonis fratris Anonymi qui mortuus ſine prole in deſerto. Ei nempè hæres erat, ſecundum ea quæ ſuperiùs docentur, Hepherus pater, vnde reducenda hæreditas ad poſteros. Quin Anonymo huic non ſolùm pars quæ ei competebat, vt egreſſo ex Ægypto ſeu Iugera IV & $\frac{1}{2}$, ſed etiam pars octaua agrorum Hepheri, ſeu in hac ſpecie Iugeri dimidium præter $\frac{1}{16}$, vt eiuſce filio agnoſcendum; adeo vt Anonymi huius nomine, ſexta pars quinque Iugerum & partis decimæ ſextæ ad filias Zelophchadi, jure paterno, tranſmitteretur.

Vbi

Vbi animaduertendum primogenituræ jus locum in hac parte non habuiſſe. Nam tametſi pro poſſeſſa ab egreſſis ex Ægypto terra promiſſa haberetur, attamen non alitèr pro poſſeſſa quam ſi reuera poſſeſſa fuiſſet. Et ſi reuera poſſeſſa fuiſſet portio illa ab Anonymo fratre, & ab eo mortuo ſine prole, per patrem antea defunctum, ad ſuperſtites fratres eorumue poſteros fuiſſet deducta, ius primogenituræ locum planè non habuiſſet, quoniam vbi pater ipſe non poſſidebat, aut pro poſſeſſore haberetur, jus illud minimè obtinuiſſe ſententia eſt receptiſſima, quod etiam docetur ſuprà. Ita demùm, ad hunc modum, partitio iſta atque deciſio hæreditaria Iugerum XIII & $\frac{1}{2}$, ſiue portionum Zelophchadi atque Anonymi fratris in deſerto ſine prole mortui Hepherique patris, vt quatuor inde filiarum Zelophchadi ſortes ſeu funiculi prodeant, eſt diſponenda.

Hepherus *(cui 4 Iugera & $\frac{1}{2}$ vt egreſſo ex Ægypto, & à quo etiam filij ſine prole demortui hæreditas 5 Iugerum & $\frac{1}{16}$, deducenda) tranſmiſit ad*

1 *Zelophchadum primogenitum* 1 $\frac{1}{8}$, *nomine ſortis duplicis, &* $\frac{1}{8}$ *quinque Iugerum &* $\frac{1}{16}$ *vt ad cohæredem demortui ſine prole fratris. Et ad Zelophchadum, vtpote egreſſum ex Ægypto, attinebant* 4 $\frac{1}{2}$	2 *Anonym.* $\frac{1}{2}$ *&* $\frac{1}{16}$ *qui, ex egreſſis ex Ægypto, & mortuus ſine prole in deſerto. Is ad patrem portionem* 4 *Juger. &* $\frac{1}{2}$ *remiſit.*	3 *Anonym.* $\frac{1}{2}$ *&* $\frac{1}{16}$ *&* $\frac{1}{6}$ 5 *Iugerum &* $\frac{1}{16}$	4 *Anonym.* $\frac{1}{2}$ *&* $\frac{1}{16}$ *&* $\frac{1}{6}$ 5 *Iug. &* $\frac{1}{16}$	5 *Anonym* $\frac{1}{2}$ *&* $\frac{1}{16}$ *&* $\frac{1}{6}$ 5 *Iug. &* $\frac{1}{16}$	6 *Anonym.* $\frac{1}{2}$ *&* $\frac{1}{16}$ *&* $\frac{1}{6}$ 5 *Iug. &* $\frac{1}{16}$	7 *Anonym.* $\frac{1}{2}$ *&* $\frac{1}{16}$ *&* $\frac{1}{6}$ 5 *Iug. &* $\frac{1}{16}$

Mahla. Noah. Hoglah. Milcah. Thirza.

 Sic

Digitized by Google

Sic quicquid per Zelophchadi nomen deducendum erat, ſiue pars primogenituræ duplex (quæ pro binis ſortibus heic accipitur ſeu funiculis) & pars illa ſexta fraternæ hæreditatis, & ipſius Zelophchadi portio, quà ex egreſſis ex Ægypto erat, ad quinque filias, nomine quatuor funiculorum, deuenere. Atque ita intelligunt illud, *dabis eis poſſeſſionem inter patruos earum* in Numeris, & *dedit eis poſſeſſionem ſeu hæreditatem inter patruos earum*, in Ioſua. Hæc mens plerunque Magiſtrorum. Salomon Iarchius ad Ioſuæ XVII, de partibus hiſce quatuor. חלק שה׳ אביהן שהוה מיוצאי מצרים ולפי מנין היוצאי ממצרים נתחלקה הארץ וחלקו עם אחיו בנכסי חפר אביו שהיה גם הוא מיוצאי מצרים ושהיה בכור נוטל שני חלקים ועוד היה להם חלק אחי אביהם שמת במדבר בלא בנים ונטלו נחלה בחלקו כך אמרו רבותינו בבבא בתרא, *Pars paterna, qui ex egreſſis erat ex Ægypto. Et iuxta recenſionem eorum qui egreſſi ſunt ex Ægypto diſtribuebatur Tellus. Pars item eiuſce cum fratribus ſuis in bonis Hepheri patris qui itidem ex egreſſis ex Ægypto erat. Et* (in hiſce) *quoniam primogenitus erat, duplex ad eum pars attinuit. Quin etiam erat eis pars è bonis patrui ſui qui obijt in deſerto ſine prole. Et accepere hæreditatem in eiuſce parte. Sic dicunt Magiſtri noſtri in tit. Baba Bathra.* Vide Gemaram Babyloniam ad dictum tit. fol. 117, 118, & 119, & ibi adnotata, præter Hieroſolymitanam ad eundem fol. 16, col. 1. Certè in Miſna ejuſdem tituli alia eſt partium harum diſtributio & duntaxàt triplex, patrui in deſerto ſine prole mortui ratione non habitâ. Capite VIII, ibi legitur; בנות צלפחר נטלו שלשה חלקים בנחלה חלק אביהן שהיה מיוצאי מצרים וחלקו עם אחיו בניכסי חפר ושיה בכור נטל שני חלקים *Filiæ Zelophchadi tres partes iure hæreditario*

ditario accepere. Partem patris ſui qui erat ex egreſſis ex Ægypto, & partem eius quæ ad eum ſpectabat cum fratribus in bonis Hepheri. Et iure primogenituræ accepit partem duplicem. De qua re videſis *Sepher Siphri* col. 92. *Peſiktha Zotertha* fol. 60, col. 2, *Midbar Rabba*, fol. 281, col. 3, Iarchium ad citatam proximè anteà Gemaram Babyloniam, atque eundem & Rabbi Niſſim ad Alpheſium part. 3. fol. 215, *Halacoth Gedoloth* fol. 106, col. 4, R. Aaron Aben Chijm in *Corde Aaronis* fol. 99, præter Obadiam Bartenorium & Rabbi Iom Tob ad Miſnam tit. *Baba Bathra*, cap VIII, fol. 49 b. Adde Io. Druſium ad Ioſuæ XVII, qui ab omnibus diſſentit. Sed ab ijs etiam quæ de filiarum jure hæreditario, atque harum quinque inprimis, tradidimus ex veterum ſcitis, diſſonum nimis eſt illud Ioſephi lib IV, cap. VII, vbi Moſem ſcribit, ſucceſſionem in paternam hæreditatem puellis hiſce ita tantum permiſiſſe εἰ μέλλουσί τινι συνοικεῖν τῶν φυλετῶν, *ſi cuiquam ex tribulibus nuberent.* εἰ δὲ ἐξ ἄλλης γαμοῖντο τισὶ φυλῆς τὸν κλῆρον ἐν τῇ πατρῴᾳ φυλῇ καταλιπεῖν, *Si verò viris ex alia aliqua tribu in vxores ducerentur, hæreditatem in ſua tribu relinquerent.* Ac ſi ſucceſſio earum hæreditaria à nuptijs ita pependiſſet. Quin inde, inquit, μένειν ἑκάστου τὸν κλῆρον ἐν τῇ πατρῴᾳ φυλῇ διετάξατο, *vt vniuſcuiuſque hæreditas in paterna tribu maneret, conſtituit.* Non *perpetuò manerent*, vt recentior Ioſephi interpres; quod etiam receptæ Magiſtrorum, de ea lege Numerorum vltimo tradita, ſententiæ aduerſatur, vt videre eſt ſuprà cap. XVII. Deprauatum eſt à librarijs Zelophchadi nomen in *Orophatim* apud Ruffinum veterem Ioſephi interpretem. Σαλπαάδης is dicitur Ioſepho, quod, vt fieri amat, ita degenerauit.

De exhæredatione Liberorum *ſeu* fratrum; *atque* hæredibus inſtituendis *alitèr ac ius exigebat commune. Et de* libera Bonorum Alienatione *eiuſque temperamentis, ac* Reſtitutione in Iubilæo.

Cap. XXII.

ITa ex lege ſacra Liberi Hæredes erant, vt, nudâ exhæredationis formulâ, hæreditas eis præcludi nequiret. Si igitur pater pronuntiarat, ſiue verbo, ſiue ſcriptis, *Filius meus N.* לא יורש עם אחיו *exhæres eſto inter fratres ſuos*, planè irritum erat. Quod itidem dicendum de eiuſmodi pronuntiato de Filiabus, fratribus, duplici primogeniti ſorte. Id quod habent ex commate 11 Numeror. XXVII, vbi Lex de hæreditatibus fertur, vt ſit לחוקת משפט *in decretum iudicij*. De qua re optime Rabbi Bechai ad Numeros fol. 193, col. 2. præter Maimonid. Halach. *Nechaloth*, cap. VI, & in *More Nebochim* part. III, cap. XLII, *Miſnam* tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, Gemaram Babylon. ibid. fol. 126, & adiectos commentarios. Scilicet formulam hujuſmodi Legi plane aduerſam eſſe ſcribunt. Quin ſi quis alius præter aliquem ex eis qui ex lege hæredes ſunt, inſtituatur hæres, irrita eſt huiuſmodi inſtitutio. Atque huc trahunt illud Prouerb. XI, 17, עוכר שארו אכזרי *qui turbat propinquum ſuum, eſt crudelis.* At ſi exhæredationis formula ejuſmodi ſit, vt ſimul accedat inſtitutio hæredis qui ex eis fuerit

Digitized by Google

rit qui ex lege hæredes ſunt, eam valere volunt ſi fiat à *moribundo* ſeu *ægroto* quem שכיב מרע vocant. Minimè vero ſi ab eo qui בריא ſeu *corpore* eſt *ſano*. Et de diſtinctione hac Ægroti & Sani vide locos jam citatos & Maimonidem Halach. *Zichia Vemithna*, ſeu de dominio & donationibus, cap. XII. Veluti ſi cui tres ſint filij, Simeon, Ruben, Leui, is moribundus ſeu ægrotus teſtamento, quod דייתיקי, id eſt ipſum vocabulum διαθήκην, appellant, Rubenum inſtituat hæredem hac verborum formulâ, ראובן בני ירשני מכלל בני *Ruben filius meus hæres mihi eſto ante omnes filios meos*, aut ירשני לבדו *ſuccedat mihi ſolus*, ceteri hac inſtitutione ritè ſatis exhæredes fiunt. Nam fas eſſe hæredes pro libitu ita inſtituere ex eis qui ex lege cohæredes forent, eliciunt ex illo Deuteron. XXI, 16, *aduenerit que dies quo diuiſurus eſt hæreditatem filijs ſuis*, ac ſi hæredum, modò ex filijs illis ſeu liberis ſumti ſint, inſtitutio libera patri permitteretur. Quod etiam ad fratres extendunt. Et Syracides, cap. XXXIII, 28. *In die conſummationis dierum vitæ tuæ & in tempore exitus tui, diſtribue hæreditatem tuam.* Videſis Maimonidem in *Piruſh Miſnaioth*, ad tit. *Baba Bathra*, fol. 184 b. Hinc regulam tradunt אין אדם יכול להורש למי שאין ראוי ליורשו ולא לעקור הירושה מן היורש *Nemo poteſt alium inſtituere præter eum qui ex eis eſt ad quos hæreditas* (jure communi) *ſpectat nec hæreditatem ab hærede funditus tollere*. Nempe ad eum qui hæres omninò non eſt, transferre. Id quod intelligendum eſt בלשון ירושה ſeu *nomine hæreditatis*. Videſis Ezechielem XLVI, 16. Atqui בלשון מתנה ſeu *nomine donationis* licitum habebatur domino, ſiue Sano corpore ſiue Ægroto, liberè patrimonium quodcunque alienare, atque ita per conſequens etiam liberos

beros

Digitized by Google

beros exhæredare. Nimirùm, יש כח באדם ליתן ממונו במתנה לכל מי שירצה *Vnicuique facultas eſt ſubſtantiam ſuam, donatione transferre cuicunque voluerit*, quæ verba ſunt Iarchij citato Gemaræ Bab. folio, R. Obadiæ Bartenori ad dictam Miſnam § 5, ac Magiſtrorum paſſim. Atque adde heic inſtitutam Iſmaelitarum litem coram Alexandro Magno quam habemus ſuprà capite tertio. Verùm ſi filiorum alicui non inſtitutione (vt dictum eſt) ſed donationis inſtrumento donauerat pater totam ſubſtantiam ſuam, donatio ea non alitèr valuerat quam vt is ceterorum partes poſſideret velut curator, tutor ſeu ἐπίτροπος, ſuam tantùm vt Dominus. De qua re conſulas Maimonidem Halach. *Zichia Vemithna*, cap. VI. Ceterùm, ante legem de Hæreditatibus latam, hæredem inſtituere fas erat etiam qui ſanguine coniunctus non erat, quod elicitur ex Geneſ. XV, 3. Vbi Abraham *en mihi non dediſti ſemen & ecce filius domus meæ hæres meus eſt*. Quod de Eleazare Damaſceno, Abrahæ œconomo, pronuntiatum à Numine quidém interdicitur, non quod ejuſmodi inſtitutio illicita, ſed quod ab Abraha eam fieri noluit. Quæ verò dicta ſunt de libera Alienatione, temperantur & modum recipiunt tum ex lege redimendi (de qua, ſuprà cap. XIV,) tum ex Iubilæorum, ſeu anni quinquageſimi, lege lata Leuitic. XXV, 10, atque alijs eodem capite. Verba ſunt; *Iubilæus ille vobis erit & redibitis quiſque ad poſſeſſionem ſuam, & quiſque redibit ad cognationem ſuam*. Atque inde intelligendus Diodorus Siculus lib. XL, vbi nefas apud Iudæos fuiſſe ait τοὺς ἰδίους κλήρους πωλεῖν, ſeu *hæreditates ſuas vendere*. Scilicet vendere fundum לצמיתות ſiue *in exciſionem*, id eſt, vt à venditore eiuſque poſteris perpetuò excidatur, ſeu εἰς βεβαίωσιν vt Helleniſtæ, ſiue alienatio-

ne

ne nunquam reſcindendâ (de quo vocabulo heic videſis D. Auguſtinum ad Leuitic. quæſt. 89 & 90) fas non erat ex lege dicto Leuitici capite, comm. 23. Adeò vt Iubilæo quolibet redire deberent alienati ſundi ad primos Dominos ſeu hæredes eorum, idque quotcunque interuenirent alienationes mediæ. Quod item de Donationibus intelligunt & de hæreditatibus in ſolidum ex pacto à fratribus alijſue cohęredibus poſſeſſis. Integrum nempè erat Iubilæo familiæ erciſcundæ actione denuo vti. Conſule item Ezechielem XLVI, 17. Ad ſucceſſionibus autem tranſmiſſa, lex iſta non ſpectat. Atque de Alienationibus ſimpliciter tantùm, nullo tempore adiecto, factis hæc capienda. Etenim ſi in ſexaginta, verbi gratia, annos (ſine dolo malo) quis ſundum emiſſet, Iubilæo, qui citra temporis adjecti finem interueniret; reſtitutio venditori aut hæredibus eius non fiebat. Maimonides Halach. *Semita veiubal*, cap. XI, המוכר שדהו לששים שנה אינו יוצאה ביובל שאין חוזר ביובל אלא דבר הנמכר סתם או הנמכר לצמיתות *Si quis agrum ſuum in annos LX vendiderit; non reſtituitur in Iubilæo. Scilicet non redit in Iubilæo quid præter rem abſolute venditam, aut venditam in exciſionem.* Ibi & capitibus inſequentibus cetera quæ ad hanc rem attinent fuſiùs habes. De eadem conſulas etiam titulum Talmudicum ערכין, ſeu de Rerum æſtimatione, cap. II & VI: Adde D. Thomam 1, 2ª, quęſt. 105, art. 2, ad tertium argumentum. De Initijs autem Iubilæorum & eorum periodo atque obſeruatione videſis eundem Maimonidem citata Halacha, cap. X, &, præter obuios Annalium Conſarcinatores ſub ipſius κληρουχίας ſeu hæreditariæ aſſignationis tempore, Ioſephum Scaligerum de Emend. Temp. lib. V, fol. 353, & VII, fol. 737, Iacobum

Capellum in hiſt. Sacra & Exotica ſub annis mundi 2549 & 3382, Dionyſ. Petauium de Doctrina Temporum, lib. IX, cap. 27. & Toſtatum ad Leuitic. XXV, quæſt. 9, & ſeqq. & ad Ruth cap. IV, quæſt. 9. De Teſtamenti autem libera apud Ebræos antiquiſſimos, ſeu potius apud eorum majores, factione, teſtimonium eſt vetuſtum in Euſebij Chronicis & apud Georgium Cedrenum, vbi Noah, velut orbis terrarum Dominus, eam κατὰ θεῖον χρησμὸν *iuxta diuinum oraculum*, tribus filijs diſtribuit. Semo ſcilicet, primogenito, plagam Orientalem, ſeu totam ferme Aſiam quæ Septentrionalior non eſt; Chamo, quicquid Rhinocorura Ægypti & Herculis columnas in Africa interjacet; & demùm Iapheto, quicquid à Media (quæ in Semi portione) ad Septentrionem & ſolis occaſum pertinet ἕως Γαδείρων καὶ Βρεταννικῶν νήσων, Ἀρμενίαν, Ἰβηρίαν, Πόντον, Κόλχους καὶ τὰς κατόπιν χώρας καὶ νήσους ἕως Ἰταλίας, καὶ Γαλλιῶν, Ἱσπανίας τε καὶ Κελτιβηρίας καὶ Λυσιτάνων, *Vſque ad Gades & inſulas Britannicas, Armeniam, Iberiam, Pontum, Colchos, & vlteriores regiones & inſulas vſque ad Italiam, Gallias, Celtiberiam, & Luſitanos.* Conſule, ſi vis, Geneſ. cap. X. Cum autem ad hunc modum teſtamento in ſcriptis redacto hæredes inſtituiſſet, ſiue οὕτω μερίσας καὶ ἐγγράφως διαθέμενος quod idem ſonat, ἐπαναγνοὺς αὐτοῖς τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐσφραγίσατο παρὰ ἑαυτῷ κατασχὼν ἕως τοῦ ΒΦΓΒ ἔτους ἀπὸ Ἀδὰμ, ἐν ᾧ καὶ ἐκοιμήθη, *illud filijs recitauit atque obſignatum ſecum retinuit vſque ad annum ab Adamo* MMDXCII (ad Græcorum calculum) *quo vitam finiuit.* Moribundus autem τὴν διαθήκην αὐτοῦ δέδωκε τῷ Σὴμ τῷ πρωτοτόκῳ υἱῷ καὶ θεοφιλεστέρῳ, *Teſtamentum ſuum dedit Semo vtpote primogenito & pietate inſigniori.* Circumfertur etiam Teſtamentum XII Patriarcharum, ſeu filiorum

Iacobi;

Digitized by Google

Iacobi; quod plerunque Monita, Hiſtoriolas aut Gnomas, nullibi bonorum ſeu poſſeſſionum legata complectitur. In Micropresbytico habetur, & tum in Bibliotheca Patrum Margarini Binij tum in editione Colonienſi. Sed de eo obitèr animaduertere liceat, ex Græco verſum eſſe ac commentum Græculorum aliquot qui Regno Sacerdotium anteſtare (neque is morbus recèns natus eſt) inprimis voluere, & ab Ebræorum genio ſatis eſſe alienum. Obſerua illud in Teſtamento Iudæ; *Et nunc filij diligite Leui vt permaneatis & non efferamini ſuper ipſum, vt non diſpereatis. Mihi dedit Dominus Regnum, & illi ſacerdotium, & ſubiecit Regnum Sacerdotio. Leui datum eſt Sacerdotinm & Iudæ regnum, & ſubiecit Deus Regnum Sacerdotio. Mihi dedit quæ in terra illi quæ in Cœlis. Vt ſupereminet Cœlum terræ, ita ſupereminet Dei Sacerdotium regno quod eſt in terra.* Alia, ad hunc fere ſenſum, in teſtamentis Rubenis, Simeonis, Nephthalim, alibi in illo libello occurrunt. At verò non ſolum Regibus ipſis atque etiam Conſeſſui Magno LXXI Virorum ſeu *Sanhedrin Hagedolah* dicto, ſed etiam Conſeſſibus Minoribus ſubijciunt totum genus Sacerdotale atque etiam ipſum Pontificem Maximum Ebræorum Magiſtri, ijque vetuſtiſſimi, vt videre eſt in Gemara Hieroſolym. ad tit. *Sanhedrin* cap. II, fol. 19, col. 4, & apud Rabbi Iom Tob ad eundem tit. fol. 56, b. alibi. Adde Miſnam tit. *Middoth*, ſeu de Menſuris Templi, cap. V, vbi quinam Sacerdotali functioni idonei, quinam ob vitia ſiue corporis ſiue Natalium idonei non furint, iudicare, ad Conſeſſum illum Magnum attinuiſſe liquet. Sed Magnus ille Conſeſſus plerunque tam ex Sacerdotibus, ac Leuitis quam ex alijs, optimo jure, Iſraelitis conflari ſolebat, ita tamen vt ſi nec Sacerdos nec Leuita cooptaretur,

retur, numerus LXXI Iſraelitarum eiuſmodi ſatis idoneus, qui omnimoda iudicia in eo exerceret, atque de grauiſſimis reipublicæ negotijs deliberaret, haberetur. Maimonides, ad veterum placita, Halach. *Sanhedrin*, cap. II, ומצוה להיות בסנהדרין גדולה כהנים ולוים שנאמר ובאת אל הכהנים הלוים ואם לא מצאו אפילו היו כולם ישראל הרי זה מותר, *Oportet vt ſint in Conſeſſu Magno Sacerdotes & Leuitæ, iuxta id quod ſcriptum eſt* (Deuter. XVII, 9) & venies ad Sacerdotes Leuitas &c. *At ſi ex illis nulli ſint omnino, ſed totus Conſeſſus ex Iſraelitis conſtiterit, Conſeſſus eſt ſatis legitimus.* Et de Sacerdote & Iudice, quorum mentio in commate 12, eiuſdem capitis, vide Sixtinum ab Amama in Antibarbaro lib. I, pag. 130, & lib. II, pag. 587. Vt Teſtamentum autem Patriarcharum ita dictum, in Eccleſiam Occidentalem primo adferretur, in cauſa fuere Ioannes Baſingſtochius, Archidiaconus Leiceſtrenſis, & Robertus Capito Epiſcopus Lincolnienſis. Ille ſub anno MCCXLII idem Athenis, præter alia cum alijs Occidentalioribus tunc incognita, latere indicauit Epiſcopo Lincolnienſi qui in Angliam vt aduеheretur curauit, & è Græco in Latinum, non ſine ope Nicolai Græci, qui Abbati ſancti Albani à ſacris erat, tranſtulit. Matthæus Paris in Henrico Rege III; *Hic Magiſter Ioannes* (de Baſingſtokes) *intimauerat*, inquit, *Epiſcopo Lincolnienſi Roberto, quod quando ſtuduit Athenis, viderat & audierat ab peritis Græcorum doctoribus, quædam Latinis incognita; inter quæ reperit* XII *Patriarcharum, filiorum videlicet Iacob, Teſtamenta. Quæ conſtat eſſe de ſubſtantia Bibliothecæ, ſed per inuidiam Iudæorum dudum fuiſſe abſcondita, propter manifeſtas, quæ in eiſdem patent, Chriſti Prophetias. Vnde Idem Epiſcopus miſit in Græciam,*

&

Digitized by Google

& cum ea habuiſſet, tranſtulit de Græco in Latinum ſermonem & quædam alia. Atque alibi; *Nec tempore B. Hieronymi vel alicuius ſancti interpretis, ad notitiam Chriſtianorum, machinante Iudæorum antiquorum malitia, potuit quomodolibet deuenire.* Et videſis Micropresbyticon pag. 615. At certe Origeni in Homilia XV in Ioſuam, & Procopio Gazæo ad cap. XXXVIII Geneſeos, mentio fit hujus libelli. Lector judicet, & digreſſiunculæ beneuolè det veniam.

De Succeſsione Fiſci, *ſeu hæredibus morte damnatorum; & de* bonis proſelytorum, & vacantibus.

Cap. XXIII.

SVcceſſio Fiſci abſque paucis, de Iudicis Capitalibus, prælibatis ſatis intelligi nequit. Iudicia Capitalia ſiue eorum quæ quadruplici illo vltimi ſupplicij genere, Lapidatione, Combuſtione, Strangulatione ac Gladio, damnabantur, exerceri ſolebant aut à Conſeſſibus XXIII-virorum, quorum vnicus erat in vrbe ac oppido quolibet inſigniori, ac Hieroſolymis bini (vtcunque de numero, neſcio quo aut vnde Iudicum ſeptenario καθ' ἑκάςην πόλιν ſeu *per vrbes* præſtituto, preter duos ex Leuitis Miniſtros, verba faciat Ioſephus lib. IV Archæolog. cap. VIII, de quo item monuimus ſub fine capitis XIV) aut in magno illo LXXI-virorum quem סנהדרין הגדולה *Sanhedrin Hagedola* vocant, id eſt in Conſeſſu ſeu Conſiſto-

Digitized by Google

rio Magno in *Liskat Hagazith*, poſt templum conditum, ſeu *conclaui lapideo* ad ſeptentrionalem, introeunti templum, plagam haberi, florente Ebræorum Republica, ſolito; aut à Regibus ipſis, cùm ſeorſim ac ſoli juriſdictionem cum imperio exercebant, de qua re in libris Regum, non, infrequens mentio. Etenim & ipſi Reges interdum, ſaltem eorum nonnulli, etiam locum habebant, vt Principes, in Conſeſſu Magno, cui primus, vt Princeps, quem נשיא appellant, præerat Moſes. Eo ſcilicet imperante, Conſeſſus ille Natales habuit, vt videri eſt Numer. XI, 16. Et decantatum illud מלך לא דן ולא דנין אותו *Rex non iudicat, nec iudicant ipſum*, quod occurrit in Miſna, tit. *Sanhedrin*, cap. II, & tit. *Horaÿoth* ſeu *de ſententijs Conſeſſuum*, cap. II, ſpectat ad citeriora ſecula ſeu ad tempora Alexandri Iannæi Regis, ſiue ad Reges qui familiæ Dauidicæ non erant, quos Reges Iſraelis nuncupare & à veteribus familiæ Dauidicæ eo nomine diſtinguere ſolent, quod docetur in Gemara Babylonia ad tit. *Sanhedrim*, cap. II, fol. 19, a. Et de hiſce vide Maimonidem Halacha *Melachim* ſeu de Regibus, cap. III. Et de Conſeſſu illo, atque Iuriſdictione Ebræorum Regia, nos, Deo volente, fuſiùs in libris de Conſeſſu illo inſcriptis, vbi de ejuſce Natalibus, qualitate eorum qui ritè in eum adſciſcebantur, Adſcitorum dignitate, Iuriſdictione, Imperio, Loco, Continuatione, Conſidendi tempore, alijs, ſine quibus in veteri Iudaicarum rerum ſtatu planè cœcutimus, agitur. Capitalium autem criminum alia erant quæ præſcriptis in Pentateucho legibus, morte plectebantur, veluti homicidia, adulteria, & quæ ſunt id genus cetera; alia quæ læſæ Majeſtatis erant, vt perduellio in Principem quæ vltimo item ſupplicio plectenda, ex lege

Ioſuæ

Ioſuæ data cap. I, comm. vlt. *Qui rebellis fuerit ori tuo, &c. morte plectatur. Tantum age fortitèr & ſtrenuè.* Quando verò ori ſeu decreto Principis ſiue in Principem rebellis, ex lege illa, mortis reus, quando minimè eſſet (Nam de ea re diſtinctionem egregiam ex poſtremis illis verbis, ad maiorum mentem & mores patrios explicatis, afferunt magiſtri) diſceptandi locus heic non eſt. Hoc interìm aduertendum, quamplurima quæ in judicijs receptiſque gentis ſententijs tum de hac re tum de alijs habentur, non ſolùm lege ſcripta ſed etiam moribus ſiue traditionibus à Moſe receptis quas הלכות למשה מסיני *traditiones Moſaicas è Sinai receptas appellant*, & legibus ſuperinductis ſeu à Conſeſſu Magno ſancitis atque ab vniuerſitate populi majoréque eius parte (quæ eadem ipſa eſt, notione ciuili) in vſum admiſſis, nec verò legi ſcriptæ aduerſis, ſubniti; quod explicatiùs etiam in dictis de Conſeſſu Magno libris aperimus atque heic monemus, ne turbetur minùs intereà lector vbi quid in receptiſſimis moribus gentis repererit, cujus in lege ſcripta ne veſtigium quidem fuerit relictum. Ne ſpecimen heic deſit, aduertas quod legitur Ezræ X, 8, de edicto ad accerſendos in conuentum omnes qui duxerant vxores exteras; *Et omnis qui non veniret intra tres dies,* בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו *iuxta conſilium principum & ſeniorum, anathemati ſubijciatur*, aut *auferetur omnis ſubſtantia eius.* Quod ex ſuperinducto ſancito temporali vim habuit. Iam verò de Fiſci ſucceſſione ſeu de morte damnatorum bonis, dicimus; vbi quis ob ea, quæ ſiue in Numen ipſum commiſſa tantùm, veluti Blaſphemiam (Nam ea morte luebatur, vt videre eſt apud D. Matthæum, XXVI, 65 & 66, & in Miſna tit. *Sanhedrim*, cap. IX, ſub

ſub finem) ſiue in mutua ciuium officia, veluti homicidia, adulteria, aut ejuſmodi alia vltimo plexus eſt ſupplicio, bona hæredibus ſiue ob ſanguinem, ſiue *vnde vir* (vt oſtenſum eſt) ſuccedentibus tranſmittenda; at verò vbi perduellionis in principem reus quis eodem affectus eſt ſupplicio, Bona eius, vt hæredi, Fiſco cedere. Ita intelligo illam ſententiam Rabbinis receptam quæ traditur in Gemara Babylonia ad tit. *Sanhedrim* cap. VI, fol. 48 b. ת״ר הרוגי מלכות נכסיהן למלך הרוגי בית דין נכסיהן ליורשין, *Traditio eſt Rabbinica; vbi regni cauſa capite quis plectitur bona eius Regi* (ſeu Fiſco) *cedere; vbi verò per Conſeſſum iudicum, bona eius ad hæredes tranſmitti.* Sententia R. Iehudæ adijcitur qui etiam vtraque in ſpecie hæredes ſuccedere voluit. Sed ibidem mihi ſatis confutatur. Vir doctiſſimus eſt, qui הרוגי מלכות heic vertit, *qui regio iuſſu occiſi ſunt.* Alter, *à rege occiſi.* Neutrum omninò placet. Nam ita innueret iſte locus, non ſolùm regio iudicio damnati vltimo ſupplicio ſiue ob crimen læſæ majeſtatis ſiue ob aliud quod capitale, bona fiſco applicari, ſed & judicio Conſeſſuum morte plexi, ob perduellionis ſeu læſæ majeſtatis crimen, bona ad hæredes tranſmitti, quod nimìs ab eo quod veri eſt ſimilimum, diſſonum eſſe videtur. Certe מלכות *regnum* ſonat & הרוגי מלכות, *occiſi* ſeu *morte plexi ob regnum*, quod de perduellionis, contumeliarum, aut maledicentiæ in Regem pœna, capiendum. Et הרוג בית דין *capite plexum ex Iudicio Conſeſſus* intelligo pro eo qui ob alia crimina in mutua Ciuium officia morte plecti ſolebat; quoniam iure ordinario de eis cognoſcebant tribunalia, vt extraordinario ſeu regio, quod fieri ſatis amat, juſſu cognoſcebant de crimine læſæ majeſtatis. Et moribus gentis receptum

erat,

Digitized by Google

erat, vt, qui contumelijs Regem afficeret aut ei maledi-ceret, capite plecteretur. Vnde illud in Gemara Hieroſo-lymit. ad tit. *Sanhedrin*, fol. 20, col. 2. כל המקלל מלכות בית דוד חייב מיתה *quicunque maledixerit Regi familiæ Dauidicæ, mortis reus eſt.* Etiam in illuſtri illo Nabothi & Achabi Regis Iſraelis exemplo, jus hoc obtinuiſſe & ſucceſſionem, eam ob rem, Fiſci agnoſcunt. Vide I, Re-gum, XXI. Crimen eſt, ברכת אלהים ומלך *blaſphe-maſti, contumelijs, maledicentiâ affeciſti Deum & Regem.* Lapidatione, ex ſententia in eum latâ, plexus eſt. Inde vinea eius Fiſco ſeu Regi cedebat, vt in ſacra hiſtoria. Et planiſſimè Nabothus heic הרוג מלכות *ſeu regni cauſâ plexus erat*, non quod regio juſſu occiſus. Nam adhibitis teſtibus, vtcunque falſis, formulâ judicij Conſeſſus vrbis in qua habitabat, non Regij, damnabatur. Neque ſiue Ie-zebelis ſiue Achabi mandatum in literis quas ad Conſeſ-ſum dedere, in judicij formula aliud effecit quam vt ſce-leratiſſimi judices ad tantam iniuſtitiam, prætenſo, ut fit, Principum nomine, accenderentur. Ideo verò הרוג מלכות erat, quia crimen læſæ erat majeſtatis, ſeu in Regem commiſſum, tametſi ſententiâ Conſeſſus plexum. Vnde etiam obſeruant, blaſphemias in Deum adjectas, vt cri-men augerent. At verò, in Regem, vt vineam fiſcus ca-peret. De qua re conſulas Gemaram Babyloniam, loco jam citato. Hinc Leui Gerſomides, I, Regum XXI, 15 למדנו מזה שהרוגי מלכות נכסיהן למלכות, *Ex hoc loco diſ-cendum, bona eorum qui regni cauſa morte plectuntur Fiſco ſeu Regi ipſi cedere.* Et Dauid Kimchius ibidem, ad ver-ba illa Iezebelis, *Surge & poſſide Vineam Nabothi* אמר לשון ירושה לפי שנפלו לו נכסיו בדין והוא במקום היורשין *Dixit id* (Iezabel) *ex cauſa* ſeu *nomine hæreditatis.*

Digitized by Google

Quoniam bona eius ad eum deuenere ex ſententia iudicij. Et ipſe locum hæredum occupabat. Et ſtatim poſteà, מי שנתחייב מיתה למלכות הוא וכל אשר לו למלך ונחלקו רבותינו ז"ל בזה הדבר ואמרו הרוגי מלכות נכסיהן למלך והרוגי בית דין נכסיהן ליורשין ומפני זה אמרה איזבל שיעידו העדים כי ברך נבות אלהים ומלך כי אילו יאמרו ברך אלהים לבד והיה דינו מסור לב"ד והיו נכסיהן ליורשים וכשאמרו קלל המלך נתחייבה מיתה למלך ר"ל ונכסיו למלך אם כן למה הוצרך לומר אלהים לא אמרו אלא להגדיל החטא עליו *Qui morte damnatur ob crimen læſæ maieſtatis, tam is, quam quæ ſua ſunt, Regis fiunt. Ceterum diſſenſus eſt inter magiſtros noſtros piæ memoriæ de hac re. Et dicunt; Eorum qui regni cauſa morte plectuntur, bona fiſco ſeu Regi cedere. Eorum verò qui Conſeſſus Iudicio, ad hæredes tranſmitti. Atque inde eſt quod Iezebel iuſſerit vt teſtes Nabothum accuſarent dirarum, tam in Regem quam in Deum. Nam ſi de Deo ſolummodo accuſaſſent, iudicium eius* (jure ordinario) *Conſeſſui Iudicum fuiſſet permittendum. Vnde & bona eius ad hæredes tranſmiſſa fuiſſent. Sed quoniam dirarum in Regem eſt accuſatus, regni cauſa morte damnatus eſt. Quod ſi obijcis, cur igitur opus erat vt Deus adijceretur? reſpondendum eſt non aliam ob cauſam quam vt celerior in eum fieret iuſtitia*, ſeu, vt Talmudici dicunt, לאפוסי ריתחא *ad augendam indignationem*, vt legitur citato ſuprà Gemaræ Babyloniæ loco, vbi etiam Salomon Iarchius expreſſe הרוגי מלכות interpretatur שנתחייבו מיתה למלכי *eos qui* (perduellionis aut contumeliarum in Regem rei) *vitam Regibus debent*, ſeu eorum nomine morte ſunt afficiendi. Perſequitur dein Kimchius R. Iehudæ ſententiam, qua fiſcus heic excluditur; ſed contra eam quæ Magiſtris pro receptiori

ceptiori

ceptiori habetur. Atque ex hac lege non ſcripta ſeu recepto more explicat idem Kimchius illud II. Samuelis IX, 7, vbi miſericordia ac benignitate vſus erga domum Saulis Dauid reſtituit Mephiboſhetho Ionathanis filio ac Saulis nepoti latiſundia Saulis. Scilicet fiſco applicata fuiſſe ea שאישבושת ובית שאול היו מורדים במלכות *quoniam Iſbbaſbethus & domus Saulis rebelles fuerant ſeu perduellionis rei*, in Dauidem Regem diuinitùs vnctum. Et vide II. Samuelis XII, 8. Certè & hinc capi poteſt illud II. Samuel. XVI, 4, vbi perduellionis inſimulato, à Ziba ſeruo, Mephiboſhetho, omnia Mephiboſhethi bona Zibæ à Rege decernuntur. *Ecce omnia quæ Mephiboſhetho ſunt tibi erunt.* Nimirùm tibi erunt, ſi hoc quod de eo enarras verum ſit; eum perduellem eſſe. Quia ita eorum jus mihi, iure regio ſingulari, quo vtimur in hac qua viuitur republica, competet, quod totum in te transferam. Poſtquam autem Zibæ accuſationem falſam fuiſſe indicauerat Mephiboſhethus (II. Samuel XIX, 26) & humilimo adblandientis officij genere, pro gentis more, ſe ceteroſque familiæ ſuæ, vtpote perduelles, mortis olim reos etiam fuiſſe agnouerat, regioque judicio ſe totum ſubmiſerat, *dixit ad eum Dauid Rex, quid adhuc de biſce rebus loqueris?* אמרתי, *Pronuntiaui; tu & Ziba diuide Agros.* Quod accipiunt, fateor, Magiſtrorum nonnulli perinde ac ſi, nouo judicio, partiarios agrorum, quos primò Mephiboſhetho reſtituerat, Dominos nunc feciſſet Zibam & Mephiboſhethum, & tam aſſignationem iſtam, qua excludendus à poſſeſſionibus Mephiboſhethus, latâ ſententiâ, Zibæ factam, quam nouationem hanc, qua dimidio vterque donatur, judicio regio ſeu interminatæ poteſtati Regiæ primo Samuelis VIII, 14 memoratæ, temerè ſatis tribuunt. Sed iniquum

Digitized by Google

interim fuiſſe hoc diuiſionis judicium volunt, & voce è cœlo delapſa monitum ſcribunt eorum aliqui Dauidem, inde euenturum vt non diſſimile fieret regni inter Rehoboamum & Ieroboamum diſcidium. Videſis D. Kimchium, Leui Gerſomidem, & Ieſaiam ad II. Samuel. XIX. At vero ſi rem attentiùs introſpiciamus, non eſt omninò cur credamus aut Zibæ aſſignationem iſtam latâ ſententiâ factam, aut nouo aliquo judicio agros vtrique tributos. Neque enim magis in cauſa erat Zibæ inſimulatio, cur vt judex pronuntiaret Rex in Mephiboſhethum quam excuſatio ſeu defenſio Mephiboſhethi vt omninò judicatum quid reſcinderet. Neutro in loco, ſi quid video, aut judicium pronuntiatum eſt, aut interminatæ poteſtatis Regiæ, quæ in circumuicinis gentibus vſurpabatur, erat aliquis vſus. In eo de Ziba Dominum, vt perduellionis reum, inſimulante, nil aliud videtur innui, quam vt, ſi judicium poſtea ferretur (quale ferendum erat ſi accuſatio vera fuiſſet) tunc bona Mephiboſhethi fiſco applicanda Zibæ donarentur. Exempla id genus habentur hodieque, vbi Principes ab huiuſmodi promiſſis pronuntiatiſque non diſſimilibus non abſtinent. In altero autem loco, quo partitio fieri videatur, ſenſus mihi alius planè eſt ab eo qui vulgò recipitur. Etenim partitio ſeu diuiſio agrorum dupliciter capi poteſt; aut propriè, pro diuiſione qualis in familia erciſcunda, ſeu in communi diuidundo, vbi vterque æque rei poſſeſſæ eſt Dominus partiarius; aut minùs propriè, veluti ſi verba fiant de Domino & vſufructuario, de Domino & Colono, Emphyteuta, ſiue alijs ejuſmodi quibus præter onus culturæ etiam emolumentum cedit, integro nihilominùs Domini jure, aut etiam de Domino & glebæ adſcriptitio agrum colente atque inde victum ſatis

am-

Digitized by Google

amplum obtinente. Iuxta primam ſpeciem, non eſt cur putemus Zibam & Mephiboſhethum pro partiarijs, verbis Dauidis, innui. Iuxta ſecundam verò dici id videtur à Dauide, atque appoſitiſſimè; ac ſi cum reuocâſſet in memoriam Mephiboſhethus calamitatem Domus Saulis & in gratiam cum Dauide offenſó denuò redijſſet, dixiſſet Rex, *Quid plura de ea re loqueris?* jam olim abolita ſunt hæc. Tu in fauorem mihi receptus. Etiam decreui pridem, dixi, pronuntiaui, te & Zibam ſeruum tuum partiarios fore. Te vt Dominum cui, vtpote in integrum reſtituto, ſubminiſtrantur agrorum prouentus, illum vt colonum, glebæ adſcriptitium, ſeruum agros colentem, atque inde etiam, pro hominis ſtatu, victum capientem. Adeo vt nihil illa ſententiâ breujuſculâ amplius innuatur, quam id quod fuſiùs exprimitur capite IX ejuſdem libri comm. 10, vbi prouentus Domino, cultura Seruo, à donatore, cujus in poteſtate erat conditiones ac modos tam libertati ac ſeruituti quam agrorum dominio adijcere, aſſignantur. Atque hoc modo, vniuerſa, in cauſa Mephiboſheti & Zibæ, recepto gentis juri ſunt ſatis conſona. Videſis item de ſucceſſione fiſci D. Kimchium ad I, Regum cap. II, vbi de Ioabo tam perduellionis quam homicidij reo, cornua altaris tenente, hiſtoria habetur. Et de capitali iudicio Regio ſeu vltimo ſupplicio, regni cauſâ, infligendo adde quod adonotat ibi Leui Gerſomides. De hæreditaria Succeſſione, iuxta leges moreſque receptos Ebræorum, hactenus. Quæ omnia (præter hoc quod de Fiſco dicitur) ad Iſraelitas tantummodo ſpectat, quorum nemini hæres deeſſe potuit, vt ſupra obſeruatum eſt. At ſi proſelytus mortuus fuiſſet, nec, poſtquam factus fuiſſet proſelytus, Iſraelitam genuerat, ei hæredes omninò nulli erant, ſed

Digitized by Google

bona eius, vti cetera quæ Communia erant ſeu nullius in bonis & Vacantia, occupanti cedebant, non Fiſco. Maimonides Halacha *Zichia Vemithna*, cap. I, גר שמת ולא הוליד ישראל אחר שנתגייר אין לו יורשין אלא כל הקודם והחזיק בנכסיו זכה *Si Proſelytus mortuus fuerit nec progenuerit Iſraelitam poſtquam Proſelytus fuerit factus, hæredes ei ſunt nulli. Sed quicunque bona eius prius occupauerit, ei cedunt.* Id ipſum Talmudici non ſemel ad cap. III, tit. *Baba Bathra*, vbi videſis Gemaram Babyloniam fol. 42, & Iarchium.

Diſcrepantes Pentateuchi Samaritani, *in Legibus de Iure ſucceſsionis*, Lectiones, *quæ ab obſeruationibus ac interpretamentis aliquot* Magiſtrorum *ſunt diſſonæ.*

Cap. XXIV.

QVæ vero dicta ſunt hactenus, ſumuntur ex interpretamentis atque moribus Ebræorum qui aut regni Iſraelitici, ſub Hoſea Rege, excidium anteuertunt, aut poſtmodùm regni Hieroſolymitani, ſeu Iudaici vulgò ac ſignantèr dicti, ciues fuere & τὰ Πατροπαράδοτα ſeu *traditiones Maiorum* in iudicijs admiſere; vt ſcilicet potiſſimùm Samaritas, qui etiam Pentateuchum Moſis, atque ſeculis ſaltem poſterioribus illud ſolum amplexi ſunt, & Saducæos hæreticos, qui τὰ Πατροπαράδοτα reiecerunt, excludamus. De eis vide II. Regum XVII, 24, Beniaminum Tudelenſem in Itinerario, Flau. Ioſeph. Archæolog. XVIII

cap.

cap. 2, & Haloſeos II, cap. 7. Io. Scaligerum Emend. Temp. lib. VII, pag. *620* & Canon. Iſagog. lib. III, pag. *219*. Nic. Serrar. Trihæreſ. cap. XVII & XXI cum Elencho Scaligeri cap. XV & XVI, Ioan. Druſ. Obſeruat lib. XIII, cap. 4. De tribus ſectis lib. III, cap. 8, & ſeqq. & Præteritorum lib. IV ad illud D. Ioannis IV, *9*, οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις, *cum Samaritis Iudæi commercium non habent.* Hoc non ſolum ideò monemus quia ratio temporis & rerum gentis qualitas & ſeries id docet, ſed etiam quoniam, in Samaritarum Pentateucho, ſacrarum, quibus ſucceſſionum materies ſubnititur, legum verba ita interdùm diſcrepant ab eis quæ Biblia Iudaica, quibus paſſim vtimur, habent, vt etiam quod à placitis aliquot Iudæorum ſuprà explicatis nimis eſt diſſonum, in eis interdum reperiatur. Numeror. XXVII, commate 8, pro והעברתם וגו׳ *& transferetis hærditatem ad filiam eius &c.* codex Samaritanus habet ונתתם ࠅࠍࠕࠕࠌ וגו׳ *& dabitis* (quo vocabulo vtitur, in Iudaicis, Moſes commate ſequenti, vbi de fratrum ſucceſſione loquitur) *hæreditatem filiæ eius.* Quod ſi hæc vera eſſet lectio, locùm non ita haberet obſeruatio illa, de transferenda Filiabus hæreditate, quam capite XVI ſuprà è *Peſiktha Zotertha* attulimus. Commate item 11, eiuſdem capitis Numerorum, pro וירש אותה *& ſuccedat in eam* ſeu *ei*, quæ vocabula ad ſucceſſionem maritalem trahunt Magiſtri, ac ſi *eam* (vxorem) *excipiat*, aut *ei* (fœmininè) *ſuccedat*, eſſet vertendum, Samaritano codice legitur ࠅࠉࠉࠓࠔ ࠀࠕࠄ ויירש אתה *& eum vt hæres excipiat.* Vide ſupra capite XVI. Item Deuteronomij XXV, *6*, vbi lex de fratria ducenda traditur, pro eo quod, in Iudaicis, eſt והיה הבכור וגו׳ *Et erit primogenitus &c.* quod de fratre

maiore

maiore natu, non de ducentis filio intelligunt Magiſtri (ut docetur ſuprà capite XIII) legitur in Samaritano codice ࠅࠄࠉࠄ ࠄࠁࠍ ࠄࠁࠊࠅࠓ והיה הבן הבכור *& erit filius primogenitus.* Codex, quo vtimur, is eſt è quo, in præfatione ad Marmora Arundelliana, Chronologiam τῆς Patriarcharum primorum παιδοποιΐας Samaritanam ſumſimus. Exemplar deſcriptum eſt ante annos CCLXX aut circitèr. Quantum ab initio Geneſeos ad initium capitis VI Leuitici, ſeu (quod idem eſt) ad initium Paraſchæ צו ſeu צוי (ſcilicet ࠑࠅ ࠑࠅࠉ, nam ità legitur Samaritanis) interuenit, manu Ithamar Ben Aharon Ben Ithamar, Sacerdotis primarij in Damaſco. Quæ ſequuntur ad finem Deuteronomij exarauit Abraham Ben Abi Nitzaion, vti ipſe adnotauit ad extremum Numerorum ejuſdem codicis Ms. Adjicit ibi; ࠅࠄࠊࠋࠋࠕ ࠁࠔࠍࠕ ࠀࠓࠁࠏࠄ ࠅࠔࠔࠉࠌ ࠅࠔࠁࠏ ࠌࠀࠅࠕ ࠋࠌࠌࠋࠊࠕ ࠉࠔࠌࠏࠀࠋ ſiue והכללת בשנת ארבעה וששים ושבע מאות לממלכת ישמעאל *Et Abſoluta eſt* (ſcilicet Lex illa ſancta; totum Pentateuchum innuit) *Anno ſeptingenteſimo ſexageſimo quarto regni Iſmaëlis.* Incidit annus ille in vulgarem Chriſti MCCCLXII. Initium eius, Octobris XXI. Anni regni Iſmaëlis ijdem ſunt, qui ab æra Hagarenorum ſeu Hegira Mahumedana, id eſt, ab anno Chriſti DCXXII, ſed ad rationes Lunares, putantur.

Gratiæ & Gloria DEO SERVATORI.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

11.
BIBLIOTE